

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBOS
TARYBA**

**NUTARIMAS
DĖL TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS
GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, RINKOS TYRIMO REZULTATŲ**

Nr.
Vilnius

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos taryba (toliau – Taryba) 2023 m. gegužės 4 d. posėdyje išnagrinėjo klausimą dėl atlikto Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo (toliau – Rinkos tyrimas) rezultatų.

Taryba n u s t a t ė:

(1) Rinkos tyrimas pradėtas 2021 m. gruodžio 31 d. Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – RRT) direktoriaus 2021 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. (1.9E)1V-1188 „Dėl Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo“. RRT atlikto Rinkos tyrimo rezultatai pateikti Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo ataskaitoje (toliau – Ataskaita).

(2) Rinkos tyrimo metu buvo vertinta informacija bei duomenys, kurie buvo surinkti tiek tiesiogiai iš rinkos dalyvių (16 transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikėjų ir transliacijų perdavimo paslaugų gavėjų), kitų RRT atliktų rinkų tyrimų metu surinkta informacija, Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašo, patvirtinto RRT direktoriaus 2005 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. 1V-340 „Dėl Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka ir sąlygomis pateikta informacija, taip pat kita RRT turima ar viešai paskelbta informacija. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (toliau – Įstatymas) 11 straipsnio 2 ir 3 dalimis, Rinkos tyrimo išvadų projektas nuo 2023 m. sausio 20 d. iki 2023 m. kovo 21 d. buvo pateiktas suinteresuotiems asmenims (rinkos dalyviams) ir Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai viešam konsultavimuisi, kuriam pasibaigus, vadovaujantis Įstatymo 16 straipsnio 12 dalimi, 2023 m. kovo 31 d. pateiktas Europos Komisijai, Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucijai ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių nacionalinėms reguliavimo institucijoms. Europos Komisija 2023 m. balandžio 28 d. raštu Nr. C(2023) 3022 final informavo RRT, jog Rinkos tyrimo išvadų projektams pritaria. Gautos minėtų subjektų pastabos apibendrintos ir įvertintos Ataskaitos 2 priede.

(3) Ataskaitos 2.5 skyriuje apibrėžta Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija (toliau – Transliacijų perdavimo paslaugų rinka).

(4) Pagal Europos Komisijos 2020 m. gruodžio 18 d. rekomendacijos (ES) 2020/2245 dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas pagal 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2018/1972, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas (toliau – 2020 m. rekomendacija) preambulės 6 konstatuojamąją dalį, pagrindinis reguliavimo intervencinių priemonių tikslas – duoti naudos galutiniams naudotojams kainų, kokybės ir pasirinkimo požiūriu, užtikrinant tvarią konkurenciją mažmeniniu lygmeniu, todėl pirmiausia turėtų būti apibrėžtos mažmeninės rinkos ir jei jos yra veiksmingai konkurencingos be didmeninio reguliavimo, nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų padaryti išvadą, kad susijusių didmeninių rinkų reguliavimas nebereikalingas. Atsižvelgiant į tai, Ataskaitoje vertinta, ar, atsižvelgiant į ateities perspektyvą ir vadovaujantis konkurencijos teisės principais, vertikaliai susijusi mažmeninė Televizijos transliacijų rinka yra

veiksmingai konkurencinga be didmeninio reguliavimo. Ataskaitos 2.2.4 skyriuje nustatyta, kad vertikaliai susijusioje mažmeninėje rinkoje konkurencija yra veiksminga, kadangi Televizijos transliacijų rinkoje paslaugos teikiamos skirtingais būdais ir nei vienas iš jų nesudaro daugiau nei 50 proc. rinkos, be to, nė vienas iš paslaugų teikėjų nesudaro daugiau nei 50 proc. Televizijos transliacijų rinkos dalies ir neturi galimybių elgtis nepriklausomai nuo potencialių konkurentų ar paslaugų gavėjų.

(5) Transliacijų perdavimo paslaugų rinka 2020 m. rekomendacijos priede nėra nurodyta. Vadovaujantis 2020 m. rekomendacijos preambulės 22 konstatuojamąja dalimi, nacionalinės reguliavimo institucijos gali apibrėžti kitas atitinkamas produktų ir paslaugų rinkas, kurios nėra išvardytos šioje rekomendacijoje, jeigu jos gali įrodyti, kad jų nacionalinėmis aplinkybėmis rinkos atitinka trijų kriterijų testą. Atsižvelgiant į tai, RRT, siekdama nustatyti, ar yra būtinas reguliavimas Transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje, Ataskaitos 2.6 skyriuje, vadovaudamasi 2020 m. rekomendacijos preambulės 8 ir 13 konstatuojamosiomis dalimis įvertino Transliacijų perdavimo paslaugų rinką pagal pirmąjį kriterijų – kliūčių, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystyti konkurencijai joje, egzistavimas ir antrąjį kriterijų – rinkos charakteristika ir struktūra, kuri nelemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendencijos be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje. Atlikus vertinimą, Ataskaitos 2.6 skyriuje nustatyta, kad Transliacijų perdavimo paslaugų rinka netenkina 2020 m. rekomendacijos preambulės 13 konstatuojamojoje dalyje nurodyto trijų kriterijų testo antrojo kriterijaus, kadangi remiantis Ataskaitos 2.2 skyriuje atlikta analize, nustatyta, kad mažmeninė Televizijos transliacijų rinka pasižymi charakteristikomis, dėl kurių ateinančiu 5 metų laikotarpiu į Televizijos transliacijų rinką gali ateiti nauji televizijos transliacijų perdavimo paslaugų teikėjai, galintys pasiūlyti transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos (toliau – DVB-T) tinklais, kabelinės televizijos (toliau – KTV) ir mikrobangų daugiakanalės televizijos tinklais, plačiajuosčio ryšio tinklais, naudojant interneto protokolo (angl. *Internet Protocol*) technologiją (toliau – IPTV) tinklais, palydovinio ryšio tinklais arba naudojant interneto prieigos, t. y. internetu teikiamo turinio, paslaugą (angl. *Over-the-Top (OTT) services*) paslaugas. Remiantis 2020 m. rekomendacijos preambulės 18 konstatuojamąja dalimi, jeigu netenkinamas bet kuris iš trijų kriterijų, tai rodytų, kad rinkai neturėtų būti taikomas *ex ante* reguliavimas. Atsižvelgiant į tai, Transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje *ex ante* reguliavimas negali būti taikomas.

(6) Vadovaujantis Įstatymo 16 straipsnio 5 dalimi, RRT turi teisę atlikti ne visą elektroninių ryšių rinkos tyrimo procedūrą, bet tik atskirus jos etapus, jeigu motyvuotai ir pagrįstai mano, kad kitų etapų atlikti nėra tikslinga. Atsižvelgiant į tai, kad Ataskaitos 2.6 skyriuje nustatyta, jog Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos charakteristikos negali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymo, RRT neatliko Įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyto antro rinkos tyrimo procedūros etapo, t. y. nevertino, ar konkurencija Transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje yra veiksminga, ir neišvardijo didelę įtaką Transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje turinčių ūkio subjektų.

(7) Ataskaitos 3.2 skyriuje nurodyta, jog 2018 m. III ketv. ūkio subjektui Telia Lietuva, AB, nutraukus skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų teikimą ir RRT direktoriaus 2020 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. (1.9E)1V-356 „Dėl leidimų naudoti radijo dažnius (kanalus) skaitmeninės antžeminės televizijos tinkluose panaikinimo Telia Lietuva, AB“ panaikinus Telia Lietuva, AB, leidimus naudoti radijo dažnius (kanalus) skaitmeninės antžeminės televizijos tinkluose, nėra Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Telia Lietuva, AB, rinkos, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir nėra bei negali būti teikiamos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos.

Taryba k o n s t a t u o j a :

(8) Įstatymo 16 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad RRT atlieka elektroninių ryšių rinkos tyrimą, kurio tikslas – siekti, kad elektroninių ryšių srityje būtų užtikrinta veiksminga konkurencija, o didelę įtaką turintiems ūkio subjektams būtų užkirstas kelias piktnaudžiauti savo įtaka rinkoje.

(9) Įstatymo 17 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad jeigu atlikus atitinkamos rinkos tyrimą nustatoma, jog jos charakteristikos negali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje,

taikymo ir (arba) joje nėra didelę įtaką turinčių ūkio subjektų, RRT Įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis nenustato Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų ūkio subjektams ir (arba) panaikina didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turėjusiems ūkio subjektams nustatytus įpareigojimus, jei tokie buvo nustatyti.

(10) Kadangi, atlikus Rinkos tyrimą, Ataskaitos 2.6 skyriuje nustatyta, kad Transliacijų perdavimo paslaugų rinka netenkina 2020 m. rekomendacijos preambulės 13 konstatuojamojoje dalyje nurodyto trijų kriterijų testo antrojo kriterijaus, konstatuotina, jog vadovaujantis 2020 m. rekomendacijos preambulės 18 konstatuojamąja dalimi, Transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje *ex ante* reguliavimas negali būti taikomas. Atsižvelgiant į tai, Transliacijų perdavimo paslaugų rinka nepasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą, todėl ūkio subjektui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui RRT direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakyme Nr. 1V-244 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“, RRT direktoriaus 2014 m. vasario 27 d. įsakyme Nr. 1V-310 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ ir RRT direktoriaus 2017 m. birželio 23 d. įsakyme Nr. 1V-627 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, rinkoje, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija“ nustatyti įpareigojimai yra naikintini.

(11) Kadangi, atlikus Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimą, Ataskaitos 3.2 skyriuje nustatyta, kad 2018 m. III ketv. ūkio subjektas Telia Lietuva, AB, nutraukė skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų teikimą ir nėra Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Telia Lietuva, AB, rinkos, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija, ir nėra bei negali būti teikiamos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, todėl ūkio subjektui Telia Lietuva, AB, RRT direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakyme Nr. 1V-246 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO LT, AB, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“, 2014 m. vasario 27 d. įsakyme Nr. 1V-311 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų TEO LT, AB Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ ir 2017 m. birželio 23 d. įsakyme Nr. 1V-626 „Dėl ūkio subjekto Telia Lietuva, AB, turinčio didelę įtaką Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Telia Lietuva, AB, rinkoje, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija“ nustatyti įpareigojimai yra naikintini.

(12) Apibendrinus ir įvertinus viešo konsultavimosi metu pateiktas pastabas, konstatuotina, jog suinteresuotų asmenų pateikti argumentai, jog panaikinus *ex ante* reguliavimą, televizijos programų transliuotojai negalėtų atsisakyti AB Lietuvos radijo ir televizijos centro teikiamų transliacijų siuntimo DVB-T tinklais paslaugų, nes AB Lietuvos radijo ir televizijos centras yra vienintelis tokių paslaugų teikėjas, o alternatyvios platformos (IPTV, KTV ir kt.) negalėtų kompensuoti auditorijos praradimo, dėl ko nukentėtų ir televizijos žiūrovai, ypač vyresnio amžiaus, nėra pagrįsti. RRT vertinimu, suinteresuotų asmenų pateiktos pastabos nepagrindžia, kodėl panaikinus *ex ante* reguliavimą būtų atsisakoma teikiamų AB Lietuvos radijo ir televizijos centro paslaugų ar AB Lietuvos radijo ir televizijos centras sąmoningai nutrauktų šių paslaugų teikimą, kadangi esant abipusiam suinteresuotumui, t. y. televizijos programų transliuotojui gauti transliacijų perdavimo paslaugas, o AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui jas teikti, bendrovės dėl šių paslaugų teikimo

gali susitarti komercinių derybų būdu, o nepavykus susitarti – kreiptis į RRT su prašymu išnagrinėti ginčą. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, jog viešo konsultavimosi metu suinteresuotų asmenų pateikti argumentai dėl *ex ante* reguliavimo būtinumo, nepaneigia RRT tyrimo metu padarytų išvadų dėl *ex ante* reguliavimo Transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje panaikinimo pagrįstumo.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 9 straipsnio 2 dalies 5 punktu ir 17 straipsnio 7 dalimi,

T a r y b a n u t a r i a :

1. Patvirtinti Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo ataskaitą (pridedama).

2. Panaikinti didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turėjusiam ūkio subjektui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui nustatytus įpareigojimus ir pripažinti netekusiais galios:

2.1. Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymą Nr. 1V-244 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“;

2.2. Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2014 m. vasario 27 d. įsakymą Nr. 1V-310 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“;

2.3. Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 23 d. įsakymą Nr. 1V-627 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, rinkoje, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorijoje“.

3. Panaikinti didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turėjusiam ūkio subjektui Telia Lietuva, AB, nustatytus įpareigojimus ir pripažinti netekusiais galios:

3.1. Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymą Nr. 1V-246 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO LT, AB, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“;

3.2. Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2014 m. vasario 27 d. įsakymą Nr. 1V-311 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų TEO LT, AB, Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“;

3.3. Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 23 d. įsakymą Nr. 1V-626 „Dėl ūkio subjekto Telia Lietuva, AB, turinčio didelę įtaką Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Telia Lietuva, AB, rinkoje, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija“.

4. Nustatyti, kad šis nutarimas įsigalioja 2023 m. birželio 1 d.

Šis nutarimas per vieną mėnesį nuo jo gavimo dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis.

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos ryšių
reguliavimo tarnybos tarybos
2023 m. gegužės d. nutarimu
Nr. TN-

**TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO
PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, RINKOS
TYRIMO ATASKAITA**

TURINYS

1. ĮVADAS	3
1.1. ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ RINKŲ TYRIMŲ TEISINIS PAGRINDAS LIETUVOS RESPUBLIKOJE	3
1.2. TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ RINKOS TYRIMŲ APŽVALGA	3
1.3. TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ RINKOS TYRIMO EIGA.....	8
2. TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ RINKOS APIBRĖŽIMAS	8
2.1. TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ RINKOS PRADINĖS PASLAUGOS APIBRĖŽIMAS	9
2.2. VERTIKALIAI SUSIJUSIOS MAŽMENINĖS VIEŠŲJŲ ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ PASLAUGŲ RINKOS ANALIZĖ.....	12
2.2.1. Televizijos transliacijų pakeičiamumas paklausos atžvilgiu.....	13
2.2.2. Televizijos transliacijų pakeičiamumas pasiūlos atžvilgiu	21
2.2.3. Televizijos transliacijų rinkos geografinės aprėpties apibrėžimas	24
2.2.4. Tyrimas, ar konkurencija Televizijos transliacijų rinkoje yra veiksminga, ir konkurencijos problemų nustatymas	26
2.3. TELEVIZIJOS TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ RINKOS APIBRĖŽIMAS IKI GEOGRAFINĖS APRĖPTIES VERTINIMO	30
2.4. TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ RINKOS GEOGRAFINĖS APRĖPTIES APIBRĖŽIMAS.....	35
2.5. TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ RINKOS APIBRĖŽIMAS.....	36
2.6. TRIJŲ KRITERIJŲ TESTAS.....	36
2.6.1. Pirmasis kriterijus	37
2.6.2. Antrasis kriterijus.....	39
2.7. EX ANTE REGULIAVIMO PAGRINDIMAS	42
3. ĮPAREIGOJIMŲ RINKOJE NUSTATYMAS, KEITIMAS (IR) ARBA PANAIKINIMAS	43
3.1. ĮPAREIGOJIMŲ TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO SKAITMENINĖS ANTŽEMINĖS TELEVIZIJOS TINKLAIS PASLAUGŲ, TEIKIAMŲ AB LIETUVOS RADIO IR TELEVIZIJOS CENTRO, RINKOJE NAIKINIMAS	43
3.2. ĮPAREIGOJIMŲ TELEVIZIJOS TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO SKAITMENINĖS ANTŽEMINĖS TELEVIZIJOS TINKLAIS PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, TEIKIAMŲ TELIA LIETUVA, AB, RINKOJE ŪKIO SUBJEKTUI TELIA NAIKINIMAS.....	44
4. PRIEDAI	45

1. IVADAS

1.1. Elektroninių ryšių rinkų tyrimų teisinis pagrindas Lietuvos Respublikoje

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba (toliau – RRT) elektroninių ryšių rinkos tyrimą atlieka vadovaudamasi Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (toliau – Įstatymas) 16 straipsnio 1 dalimi. RRT atliekamo rinkos tyrimo tikslas – siekti, kad elektroninių ryšių srityje būtų užtikrinta veiksminga konkurencija, o didelę įtaką turintiems ūkio subjektams būtų užkirstas kelias piktnaudžiauti savo įtaka rinkoje.

RRT atlieka Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos (toliau – Transliacijų perdavimo paslaugų rinka) tyrimą vadovaudamasi:

1) Europos Komisijos 2020 m. gruodžio 18 d. priimta rekomendacija (ES) 2020/2245 dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas pagal 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2018/1972, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas (toliau – 2020 m. rekomendacija);

2) Įstatymu;

3) Elektroninių ryšių rinkos tyrimo taisyklėmis, patvirtintomis RRT direktoriaus 2004 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. 1V-297 „Dėl Rinkos tyrimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės);

4) RRT direktoriaus 2021 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. (1.9E)1V-1188 „Dėl Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo“ (toliau – 2021 m. gruodžio 31 d. įsakymas Nr. (1.9E)1V-1188);

ir atsižvelgdama į:

1) 2018 m. Komisijos komunikatą 2018/C 159/01 Rinkos tyrimo ir didelės įtakos rinkoje vertinimo pagal ES elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliavimo sistemą gaires (toliau – Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairės);

2) Europos reguliuotojų grupės (angl. *European Regulators Group*, ERG) bendrą poziciją dėl požiūrio į elektroninių ryšių tinklams ir paslaugoms tinkamas priemones naujoje reguliavimo sistemoje (ERG (03) 30 rev1 ir ERG (06) 33) (toliau – Bendra pozicija dėl priemonių);

3) Europos reguliuotojų grupės dokumentą „Trijų kriterijų taikymo gairės“ (angl. *Guidance on the application of the three criteria test*) (toliau – Trijų kriterijų taikymo gairės);

4) Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymą (toliau – VII).

1.2. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimų apžvalga

Nuo 2005 m. birželio 7 d. iki 2006 m. spalio 6 d. buvo atliekamas pirmas Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimas (tiriamasis laikotarpis: 2001 m. sausio 1 d. – 2005 m. birželio 30 d.) (toliau – 2006 m. rinkos tyrimas).

Atlikus 2006 m. rinkos tyrimą RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1V-1055 „Dėl Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkų apibrėžimo“ buvo apibrėžtos šios Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos, kuriose reikalinga taikyti *ex ante* reguliavimą:

1. Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka;

2. Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka;

3. Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka;

4. Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

RRT AB Lietuvos radijo ir televizijos centrą (toliau – Telecentras) pripažino ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką aukščiau išvardintose keturiose Transliacijų perdavimo paslaugų rinkose šiais įsakymais:

1. RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1V-1057 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2006 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. 1V-1057);

2. RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1V-1059 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2006 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. 1V-1059);

3. RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1V-1056 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2006 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. 1V-1056);

4. RRT direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1V-1058 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2006 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. 1V-1058).

Minėtose rinkose ūkio subjektui Telecentrai buvo nustatyti šie įpareigojimai: įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, apskaitos atskyrimo įpareigojimas.

Nuo 2008 m. lapkričio 25 d. iki 2010 m. vasario 24 d. buvo atliekamas antras Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimas (tiriamasis laikotarpis: 2005 m. sausio 1 d. – 2008 m. rugsėjo 30 d.) (toliau – 2010 m. rinkos tyrimas).

Atlikus 2010 m. rinkos tyrimą RRT direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-239 „Dėl Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkų apibrėžimo“ buvo apibrėžtos šios Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos, kuriose reikalinga taikyti *ex ante* reguliavimą:

1. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui Telecentrai, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka;

2. Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui Telecentrai, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka;

3. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka;

4. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui Telecentrai, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka;

5. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui Telecentrai,

teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka;

6. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO LT, AB, (toliau – Telia)¹ teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka;

7. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

RRT pripažino Telecentrą ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką, atitinkamose Transliacijų perdavimo paslaugų rinkose šiais įsakymais:

1. RRT direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-240 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-240);

2. RRT direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-242 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-242);

3. RRT direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-243 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-243);

4. RRT direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-245 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-245);

5. RRT direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-241 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-241);

6. RRT direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-244 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-244).

Telecentrui pirmiau minėtose rinkose buvo nustatyti, palikti galioti ir (ar) pakeisti šie įpareigojimai: įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, apskaitos atskyrimo įpareigojimas.

RRT direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-246 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO LT, AB, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-246) Telia buvo pripažinta ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką, Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti,

¹ Nuo 2017 m. vasario 1 d. UAB „Omnitel“ ir UAB „Baltic Data Center“ buvo prijungti prie TEO LT, AB, ir TEO LT, AB, pakeitė pavadinimą į Telia Lietuva, AB.

kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui *Telia*, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje. Ūkio subjektui *Teliai* buvo nustatyti šie įpareigojimai: įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, apskaitos atskyrimo įpareigojimas. Įpareigojimai ūkio subjektui *Teliai* šioje rinkoje buvo nustatyti pirmą kartą.

2012 m. spalio 29 d. Lietuvoje buvo išjungta analoginė antžeminė televizija. Atsižvelgiant į tai, RRT direktoriaus 2013 m. balandžio 9 d. įsakymu Nr. 1V-579 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus įsakymų, kuriais ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras yra pripažintas turinčiu didelę įtaką Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkose pripažinimo netekusiais galios“ pripažinti netekusiais galios šie RRT direktoriaus įsakymai:

1. 2006 m. spalio 5 d. įsakymą Nr. 1V-1059;
2. 2006 m. spalio 5 d. įsakymą Nr. 1V-1058;
3. 2010 m. vasario 24 d. įsakymą Nr. 1V-243;
4. 2010 m. vasario 24 d. įsakymą Nr. 1V-245.

Šiuos RRT direktoriaus įsakymus pripažinus netekusiais galios, ūkio subjektui Telecentrui buvo panaikintas įpareigojimų taikymas, kiek tai yra susiję su analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti.

Nuo 2012 m. spalio 3 d. iki 2014 m. vasario 27 d. buvo atliekamas trečias Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimas (tiriamasis laikotarpis: 2008 m. spalio 1 d. – 2012 m. gruodžio 31 d.) (toliau – 2014 m. rinkos tyrimas).

Atlikus 2014 m. rinkos tyrimą RRT direktoriaus 2014 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 1V-309 „Dėl Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkų apibrėžimo“ buvo apibrėžtos šios Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos, kuriose reikalinga taikyti *ex ante* reguliavimą:

1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Telecentro Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

2. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų *Telios* Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

Telecentras RRT direktoriaus 2014 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 1V-310 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2014 m. vasario 27 d. įsakymas Nr. 1V-310) buvo pripažintas ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Telecentro Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje. Telecentrui šioje rinkoje buvo pakeisti šie įpareigojimai: įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, apskaitos atskyrimo įpareigojimas.

Ūkio subjektui Telecentrui buvo panaikinti įpareigojimai, susiję su analoginio ir skaitmeninio radijo transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti.

RRT direktoriaus 2014 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 1V-311 „Dėl ūkio subjekto „Teo LT“, AB, turinčio didelę įtaką Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų „Teo LT“, AB, Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2014 m. vasario 27 d. įsakymas Nr. 1V-311) *Telia* buvo pripažinta ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų *Telios* Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje. *Teliai* šioje rinkoje buvo pakeisti šie įpareigojimai: įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, apskaitos atskyrimo įpareigojimas.

Nuo 2016 m. balandžio 25 d. iki 2017 m. birželio 23 d. buvo atliekamas ketvirtas Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimas (tiriamasis laikotarpis: 2013 m. sausio 1 d. – 2016 m. kovo 31 d.) (toliau – 2017 m. rinkos tyrimas).

Atlikus 2017 m. rinkos tyrimą RRT direktoriaus 2017 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. 1V-625 „Dėl Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkų apibrėžimo“ buvo apibrėžtos šios Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos, kuriose reikalinga taikyti *ex ante* reguliavimą:

1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija;

2. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų *Telia* Lietuva, AB, rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

Telecentras RRT direktoriaus 2017 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. 1V-627 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija“ (toliau – 2017 m. birželio 23 d. įsakymas Nr. 1V-627) buvo pripažintas turinčiu didelę įtaką Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje. Telecentrai palikti visa apimtimi galioti 2014 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 1V-310 nustatyti įpareigojimai: įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, apskaitos atskyrimo įpareigojimas.

RRT direktoriaus 2017 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. 1V-626 „Dėl ūkio subjekto *Telia* Lietuva, AB, turinčio didelę įtaką Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų *Telia* Lietuva, AB, Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija“ (toliau – 2017 m. birželio 23 d. įsakymas Nr. 1V-626) *Telia* buvo pripažinta turinčia didelę įtaką Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų *Telios* Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje. *Teliai* palikti visa apimtimi galioti 2014 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 1V-311 nustatyti įpareigojimai: įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, apskaitos atskyrimo įpareigojimas.

Šis (penktas) Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimas pradėtas vadovaujantis Įstatymo 16 straipsnio 4 dalies 3 punktu ir 2021 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. (1.9E)1V-1188.

1.3. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo eiga

Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamasis laikotarpis yra 2016 m. balandžio 1 d. – 2021 m. gruodžio 31 d. (toliau – tiriamasis laikotarpis).

Pagal Įstatymo 16 straipsnio 2 dalį, rinkos tyrimą sudaro šie etapai:

1. atitinkamų rinkų, kurių charakteristikos gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą, apibrėžimas;

2. tyrimo, ar konkurencija atitinkamose rinkose yra veiksminga ir, jeigu konkurencija nėra veiksminga, didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas;

3. Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų nustatymas, pakeitimas ir (arba) panaikinimas didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams.

Pagal 2020 m. rekomendacijos preambulės 22 konstatuojamąją dalį, nacionalinės reguliavimo institucijos (šiuo atveju – RRT), nustatydamos kitas rinkas nei 2020 m. rekomendacijos priede nurodytos rinkos, turi atlikti Trijų kriterijų taikymo gairėse nurodytą trijų kriterijų testą, kad būtų įrodyta, jog *ex ante* reguliavimas yra būtinas. Įrodžius, kad nagrinėjama rinka tenkina visus tris trijų kriterijų testo vertinimo kriterijus, ji laikoma rinka, kurioje gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas.

RRT, siekdama surinkti Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimui reikalingą informaciją apklausė 16 transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, (toliau – transliacijų perdavimo paslaugų) teikėjų, ir transliacijų perdavimo paslaugų gavėjų (toliau visi kartu – respondentai).

Pagal Taisyklių 8 punktą, „RRT, atlikdama rinkos tyrimą, gali naudotis bet kuria turima ar prieinama informacija apie atitinkamą rinką ir (ar) ūkio subjektus, taip pat ir kitų rinkos tyrimų metu surinkta informacija, ūkio subjektų pareikštais vertinimais, kita informacija, reikalinga rinkos tyrimui atlikti“. Atsižvelgiant į tai, šiam Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimui atlikti naudojama anketose² pateikta informacija ir duomenys, kitų RRT atliktų rinkų tyrimų metu surinkta informacija, Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašo, patvirtinto RRT direktoriaus 2005 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. 1V-340 „Dėl Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka ir sąlygomis pateikta informacija, taip pat kita RRT turima ar viešai paskelbta informacija.

2. TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ RINKOS APIBRĖŽIMAS

Pirmajame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos (-ų) tyrimo procedūros etape atliekami tokie veiksmai:

1. atitinkamos (-ų) rinkos (-ų) apibrėžimas iki atitinkamos rinkos geografinės aprėpties vertinimo;
2. atitinkamos (-ų) rinkos (-ų) geografinės aprėpties vertinimas;
3. atitinkamos (-ų) rinkos (-ų) apibrėžimas;
4. vertinimas, ar atitinkamos (-ų) rinkos (-ų) charakteristikos gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą;
5. rinkos (-ų), kurios (-ių) charakteristikos gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą, apibrėžimas.

Pažymėtina, jog RRT, apibrėždama Transliacijų perdavimo paslaugų rinką, vadovaujasi technologinio neutralumo principu, kuris reiškia, kad teisės normos turi būti taikomos atsižvelgiant į tikslus, kurių siekiama atitinkamomis teisės normomis, ir stengiantis, kad, kiek tai pagrįsta, vien tik dėl jų taikymo nebūtų skatinamas arba diskriminuojamas konkrečių technologijų naudojimas, taip pat, kad teisės normos būtų taikomos kiek įmanoma neatsižvelgiant į technologijas, kurios

² Televizijos transliacijų perdavimo antžeminiiais tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo anketos, pateiktos rinkos dalyviams 2022 m. sausio 17 d.

naudojamos su konkrečiu teisiniu santykiu susijusiems elektroninių ryšių tinklams ar elektroninių ryšių paslaugoms teikti (Įstatymo 2 straipsnio 2 dalis).

2.1. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos pradinės paslaugos apibrėžimas

2003 m. vasario 11 d. Komisijos rekomendacijoje 2003/311/EB dėl atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų elektroninių ryšių srityje, reikalaujančių *ex ante* reguliavimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (OL 2003 L 114, p. 45) (toliau – 2003 m. rekomendacija) Transliacijų perdavimo paslaugų rinka buvo apibrėžta kaip 18 (aštuoniolika) didmeninių paslaugų rinka – *Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti*, (angl. *Broadcasting transmission services, to deliver broadcast content to end users*), rinka. 2003 m. rekomendacijos aiškinamojo memorandumo³ 4.4 papunktyje pateikta nurodyta, kad Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos atitinkama mažmeninė paslauga yra radijo ir televizijos transliacijų teikimas (angl. *delivery of radio and television broadcasting*), taip pat interaktyvios transliacijų paslaugos (angl. *delivery or transmission of interactive services*). Ten pat nurodyta, kad (radijo ir televizijos) transliacijos nėra elektroninių ryšių paslaugų objektas, tačiau transliacijos klausytojams ir žiūrovams yra perduodamos naudojant elektroninių ryšių paslaugas⁴.

Radijo ir televizijos transliacijų veiklą Lietuvoje reglamentuoja VII.

Šiame rinkos tyrime naudojamos sąvokos:

Programa⁵ pagal VII 2 straipsnio 40 dalį;

Radijo programa⁶ pagal VII 2 straipsnio 45 dalį;

Televizijos programa⁷ pagal VII 2 straipsnio 63 dalį;

Radijo programų transliavimas⁸ pagal VII 2 straipsnio 46 dalį;

Televizijos programų transliavimas⁹ pagal VII 2 straipsnio 66 dalį;

Radijo programų transliuotojas¹⁰ pagal VII 2 straipsnio 47 dalį;

³ 2003 m. Rekomendacijos aiškinamasis memorandumas (angl. *Explanatory memorandum accompanying document to the Commission Recommendation on Relevant Product and Service Markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services*).

⁴ Angl. *Electronic communications services exclude services providing or exercising control over content transmitted using electronic communications networks and services. The provision of broadcasting content therefore lies outside the scope of this regulatory framework. On the other hand, the transmission of content constitutes an electronic communication service and networks used for such transmission likewise constitute electronic communications networks and therefore these services and networks are within the scope of the regulatory framework.*

⁵ **Programa** – savarankiškų savo turiniu ir struktūra garsų ir (arba) judančių vaizdų visuma, sudaranti atskirą paslaugų teikėjo nustatyto programų tvarkaraščio arba katalogo vienetą, nepriklausomai nuo jo trukmės (vaidybinis filmas, vaizdo klipas, sporto ar kitoks renginys, situacijų komedija, dokumentinis filmas, programa vaikams, originalus dramos kūrinys, anonsas, pokalbių programa, žinių programa ir kt.).

⁶ **Radijo programa** – radijo transliuotojo transliuojamų programų, skleidžiamų visuomenei elektroninių ryšių tinklais, visuma. Radijo programą gali sudaryti ir viena (atskira) programa.

⁷ **Televizijos programa** – televizijos programų transliuotojo elektroninių ryšių tinklais visuomenei transliuojamų programų visuma, skirta programoms žiūrėti pagal transliuotojo nustatytą programų tvarkaraštį tuo pačiu metu. Televizijos programą gali sudaryti ir viena (atskira) programa.

⁸ **Radijo programų transliavimas** – radijo programų transliuotojo teikiama visuomenės informavimo paslauga – radijo programų perdavimas pagal programų tvarkaraštį klausyti tuo pačiu metu.

⁹ **Televizijos programų transliavimas** – audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjo teikiama linijinė audiovizualinės žiniasklaidos paslauga – televizijos programų perdavimas žiūrėti pagal programų tvarkaraštį tuo pačiu metu.

¹⁰ **Radijo programų transliuotojas** – radijo programų transliavimo paslaugų teikėjas, kuriam tenka redakcinė atsakomybė už radijo programų turinio parinkimą ir jo išdėstymą radijo programų tvarkaraštyje ir kuris kuria, rengia radijo programas ir (ar) atskiras programas ir jas perduoda visuomenei arba leidžia kitam asmeniui nepakeistas perduoti visuomenei.

Televizijos programų transliuotojas¹¹ pagal 2 straipsnio VII 67 dalį;
 Televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete paslauga¹² pagal VII įstatymo 2 straipsnio 64 dalį;
 Retransliavimas¹³ pagal VII 2 straipsnio 55 dalį;
 Siuntimas¹⁴ pagal VII 2 straipsnio 58 dalį.

Atsižvelgiant į tai, kad VII apibrėžtas radijo programų transliavimas ir televizijos programų transliavimas yra visuomenės informavimo paslaugos, t. y. turinio paslaugos, laikoma, kad šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime sąvoka „transliacijos“ yra suprantamos kaip radijo ir (ar) televizijos programos. Remiantis pateikta informacija, toliau Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo ataskaitoje (toliau – Ataskaita) kaip sinonimai bus naudojamos abi sąvokos „transliacijos“ ir „programos“.

Įstatymo 3 straipsnio 21 dalyje, nustatyta, kad elektroninių ryšių veikla apima elektroninių ryšių tinklų ir (arba) elektroninių ryšių paslaugų teikimą. Įstatymo 3 straipsnio 17 dalyje nurodyta, kad „elektroninių ryšių paslauga yra elektroninių ryšių tinklais paprastai už atlygį teikiama paslauga: interneto prieigos paslauga, kaip ji apibrėžiama 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2015/2120, kuriuo nustatomos priemonės, susijusios su atvira interneto prieiga ir mažmeninėmis reguliuojamų ryšių paslaugų ES viduje kainomis, ir kuriuo iš dalies keičiami Direktyva 2002/22/EB ir Reglamentas (ES) Nr. 531/2012, asmenų tarpusavio ryšių paslauga ir paslauga, kurią visiškai ar daugiausia sudaro signalų perdavimas, kaip antai perdavimo (siuntimo) paslauga, naudojamas įrenginių tarpusavio sąveikos paslaugai teikti ar transliavimui (retransliavimui). Elektroninių ryšių paslauga neapima elektroninių ryšių tinklais ar naudojant elektroninių ryšių paslaugą perduodamos informacijos turinio teikimo ar redakcinės turinio kontrolės paslaugos“. Atsižvelgiant į pateiktą informaciją, laikoma, kad šio rinkos tyrimo objektas – transliacijų perdavimo (siuntimo) paslaugos, kurios yra elektroninių ryšių paslaugos.

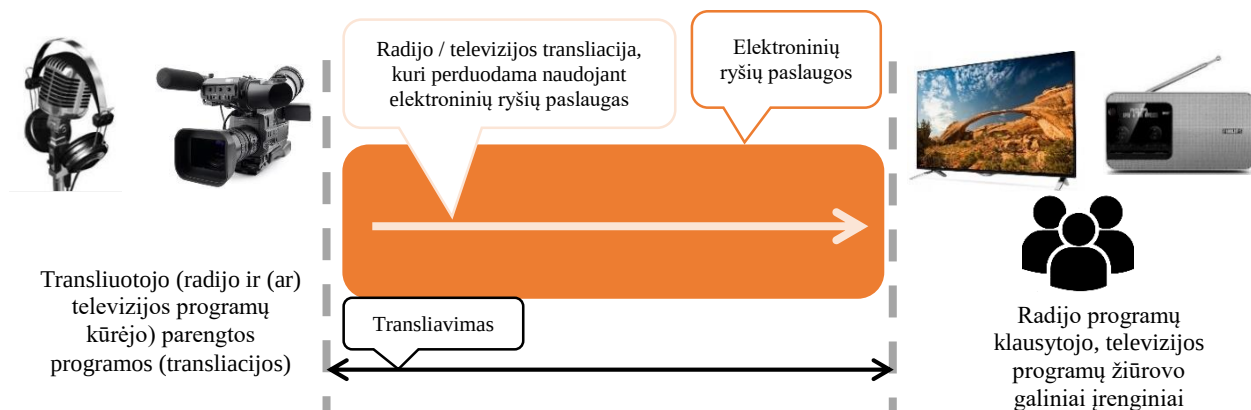
Taigi transliuotojai (radijo programų ir (ar) televizijos programų transliuotojai) ir retransliuotojai visuomenei, t. y. radijo programų klausytojams ir (ar) televizijos programų žiūrovams, elektroninių ryšių tinklais perduoda radijo ir (ar) televizijos programas (žr. 1 pav.).

¹¹ **Televizijos programų transliuotojas** – televizijos programų transliavimo paslaugų teikėjas, kuris kuria, rengia televizijos programas ir (ar) atskiras programas ir jas perduoda visuomenei arba leidžia kitam asmeniui nepakeistas perduoti visuomenei ir kuriam tenka redakcinė atsakomybė už audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos turinio parinkimą ir jo išdėstymą televizijos programų tvarkaraštyje.

¹² **Televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete paslauga** – transliuojamų televizijos programų ar atskirų programų parinkimas, teikimas skleisti ir tuo pačiu metu nepakeistų skleidimas visuomenei internete, įskaitant tokį skleidimą visuomenei naudojantis dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslauga bei apsaugotų televizijos programų ar atskirų programų skleidimą visuomenei internete naudojant sąlyginę prieigą.

¹³ **Retransliavimas** – transliuojamų radijo ir (ar) televizijos programų ar atskirų programų parinkimas, teikimas skleisti ir skleidimas visuomenei, šiuo tikslu jas priimant ir tuo pačiu metu nepakeistas perduodant visuomenei elektroninių ryšių tinklais arba techninėmis ir (ar) programinėmis priemonėmis sudarant visuomenei galimybę priimti elektroninių ryšių tinklais perduodamas sąlyginę prieigą apsaugotas radijo ir (ar) televizijos programas ar atskiras programas.

¹⁴ **Siuntimas** – su radijo ir (ar) televizijos programų transliavimu ir (ar) retransliavimu susijusi elektroninių ryšių veiklos sritis, apimanti radijo ir (ar) televizijos programos elektromagnetinių signalų perdavimą elektroninių ryšių tinklais į galinius įrenginius.

1 pav. Transliacijų perdavimo paslaugų teikimo schema.

Šaltinis: RRT

Transliacijų gavėjai – televizijos programų žiūrovai (toliau – vartotojai) ir radijo programų klausytojai, priimančys transliacijas galiniais įrenginiais¹⁵. Transliacijos į galinius įrenginius yra perduodamos elektroninių ryšių tinklais. Įstatymo 3 straipsnio 18 dalyje elektroninių ryšių tinklas apibrėžiamas kaip „signalų perdavimo sistemos, nesvarbu, ar jos yra grindžiamos nuolatine infrastruktūra ir (arba) centralizuotai valdomos, ar ne, ir (arba) komutavimo bei maršruto parinkimo įranga, kitos priemonės, įskaitant pasyviuosius elektroninių ryšių tinklo elementus, leidžiančios perduoti signalus laidinėmis, radijo, optinėmis ar kitomis elektromagnetinėmis priemonėmis, įskaitant palydovinius tinklus, fiksuotuosius (kanalų ir paketų komutavimo, įskaitant internetą) ir mobiliojo ryšio tinklus, elektros perdavimo kabelines sistemas (tiek, kiek jos naudojamos signalams perduoti), tinklus, naudojamus radijo ir (arba) televizijos programoms transliuoti (retransliuoti), ir kabelinės televizijos bei mikrobangų daugiakanalės televizijos tinklus, neatsižvelgiant į perduodamos informacijos pobūdį.“

Radijo transliacijų teikėjų teikiamas radijo transliacijas gauna (perka, jei jos yra mokamos) radijo klausytojai. Televizijos transliacijų teikėjų teikiamas televizijos transliacijas gauna (perka, jei jos yra mokamos) televizijos žiūrovai. Radijo klausytojai ir televizijos žiūrovai yra galutiniai viešųjų elektroninių ryšių paslaugų gavėjai¹⁶, todėl radijo ir televizijos transliacijų teikimo paslaugos yra laikomos mažmeninėmis paslaugomis.

Suformuojama tokia paslaugų grandinė: radijo ir (ar) televizijos transliacijų teikėjai teikia transliacijas radijo klausytojams ir (ar) televizijos žiūrovams. Tam, kad transliacijos pasiektų šių paslaugų gavėjus, transliacijų teikėjai perka transliacijų perdavimo paslaugas iš transliacijų perdavimo paslaugų teikėjų.

Darytina išvada, kad transliacijų perdavimo paslauga yra elektroninių ryšių paslauga, skirta radijo ir (ar) televizijos transliacijoms (programoms) perduoti klausytojams arba žiūrovams į galinius įrenginius. Transliacijų perdavimo paslauga yra didmeninė paslauga.

Radijo ir televizijos transliacijų pakeičiamumas

Televizijos transliacijomis teikiama vaizdinė ir garsinė informacija, o radijo transliacijomis – tik garsinė informacija. Televizijos ir radijo transliacijų metu pateikiama informacija (turinys) paprastai yra skirtingo pobūdžio. Transliuojant televizijos programas yra rodomi filmai, koncertai, laidos ir kitas turinys, pranešamos naujienos, kurių metu yra svarbu vaizdu kartu su garsu perteikti informaciją paslaugų gavėjui, o per radiją transliuojant muziką, laidas, naujienas ir pateikiant kitą

¹⁵ **Galiniis įrenginys** – informacijai priimti ir (arba) perduoti skirtas įrenginys ar jo dalis, kurie tiesiogiai ar netiesiogiai bet kokiomis priemonėmis yra prijungiami prie viešųjų elektroninių ryšių tinklų. (pagal Įstatymo 3 straipsnio 24 dalį).

¹⁶ **Galutinis viešųjų elektroninių ryšių paslaugų gavėjas** – viešųjų elektroninių ryšių paslaugų gavėjas, kuris neteikia viešųjų elektroninių ryšių tinklų ar viešųjų elektroninių ryšių paslaugų. (pagal Įstatymo 3 straipsnio 25 dalį).

informaciją svarbu garsu patraukti paslaugų gavėjo dėmesį. Atsižvelgiant į tai, kad televizijos ir radijo transliacijomis yra pateikiamas skirtingomis savybėmis pasižymintis turinys, kuris tenkina skirtingus paslaugų gavėjų poreikius, iš paslaugų gavėjų (klausytojų ir žiūrovų) atžvilgiu radijo transliacijos ir televizijos transliacijos nėra laikomos pakeičiančios viena kitą iš paklausos atžvilgiu. Dėl šio nepakeičiamumo iš paklausos pusės, radijo ir televizijos transliacijų perdavimo paslaugos negali sudaryti vienos atitinkamos paslaugų rinkos.

Atlikusi 2014 m. rinkos tyrimą, RRT konstatavo, kad radijo transliacijų perdavimo paslaugų rinkos nepasižymi tokiais charakteristikomis, kurios gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą. Atsižvelgiant į tai, ūkio subjektui Telecentrui buvo panaikinti įpareigojimai nurodyti Ataskaitos 1.2 skyriuje.

2017 m. rinkos tyrime konstatuota, kad radijo transliacijų perdavimo paslaugų rinkose konkurencinė situacija nepakito ir neatsirado charakteristikų, kurios galėtų pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje taikymą.

Pažymėtina, kad vadovaujantis RRT turima informacija tiriamuoju laikotarpiu radijo transliacijų perdavimo paslaugų rinkose konkurencinė situacija nepakito ir neatsirado charakteristikų, kurios galėtų pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje taikymą. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad radijo transliacijos nėra šio Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo objektas ir šiame rinkos tyrime nebus nagrinėjamos.

2.2. Vertikaliai susijusios mažmeninės viešųjų elektroninių ryšių paslaugų rinkos analizė

Pagal 2020 m. rekomendacijos preambulės 6 konstatuojamąją dalį, pagrindinis reguliavimo intervencinių priemonių tikslas – duoti naudos galutiniams naudotojams kainų, kokybės ir pasirinkimo požiūriu, užtikrinant tvarią konkurenciją mažmeniniu lygmeniu. Siekiant nustatyti atitinkamas rinkas, pirmiausia, vadovaujantis konkurencijos teisės principais ir remiantis tam tikro laikotarpio ateities perspektyvomis, turėtų būti apibrėžtos mažmeninės rinkos. . Kai mažmeninės rinkos yra veiksmingai konkurencingos be didmeninio reguliavimo, nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų padaryti išvadą, kad susijusių didmeninių rinkų reguliavimas nebereikalingas. Taigi nacionalinės reguliavimo institucijos, norėdamos nustatyti didmenines rinkas, kurioms gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas, turėtų pradėti nuo susijusių mažmeninių rinkų analizės. Ši mažmeninių rinkų analizė atliekama atsižvelgiant į paklausos ir, jei tinkama, pasiūlos pakeičiamumo ateities perspektyvą per tam tikrą laikotarpį bei įvertinant konkurenciją atitinkamose mažmeninėse rinkose.

Vadovaujantis Taisyklių 20-22 punktais: „*Atitinkama rinka apibrėžiama laikantis konkurencijos teisės principų apibūdinant ją sudarančius produktus (paslaugas), įvertinant atitinkamos rinkos geografinę aprėptį, atsižvelgiant į pradinius produktus (paslaugas) ir pradinę geografinę teritoriją ir atliekant vertinimą, ar atitinkamos rinkos charakteristikos gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą. Atitinkamą rinką sudaro visi produktai (paslaugos), kurie yra pakankamai pakeičiami tarpusavyje, atsižvelgiant į jų objektyvias charakteristikas, kainas ir (ar) paskirtį, taip pat į konkurencijos sąlygas ir paklausos bei pasiūlos struktūrą tiriamoje rinkoje. Atitinkamos rinkos geografinė aprėptis yra geografinė teritorija, kurioje atitinkami ūkio subjektai dalyvauja atitinkamų produktų (paslaugų) pasiūloje bei paklausoje, kurioje konkurencijos sąlygos yra panašios ar pakankamai homogeniškos ir kuri gali būti atskirta nuo kaimyninių teritorijų, kuriose vyraujančios konkurencijos sąlygos yra pastebimai skirtingos.*“

Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos atitinkama mažmeninė paslauga yra televizijos transliacijų teikimas, taip pat interaktyvios transliacijų paslaugos teikimas. Atsižvelgiant į tai, vertikaliai susijusioje mažmeninėje viešųjų elektroninių ryšių paslaugų rinkoje bus analizuojamos televizijos transliacijų teikimo ir interaktyvios transliacijų paslaugos (toliau visos paslaugos kartu – televizijos transliacijos).

Televizijos transliacijų paslaugos pasiūlą formuoja šios paslaugos teikėjai – transliuotojai arba retransliuotojai, o paklausą – šios paslaugos gavėjai, t. y. vartotojai.

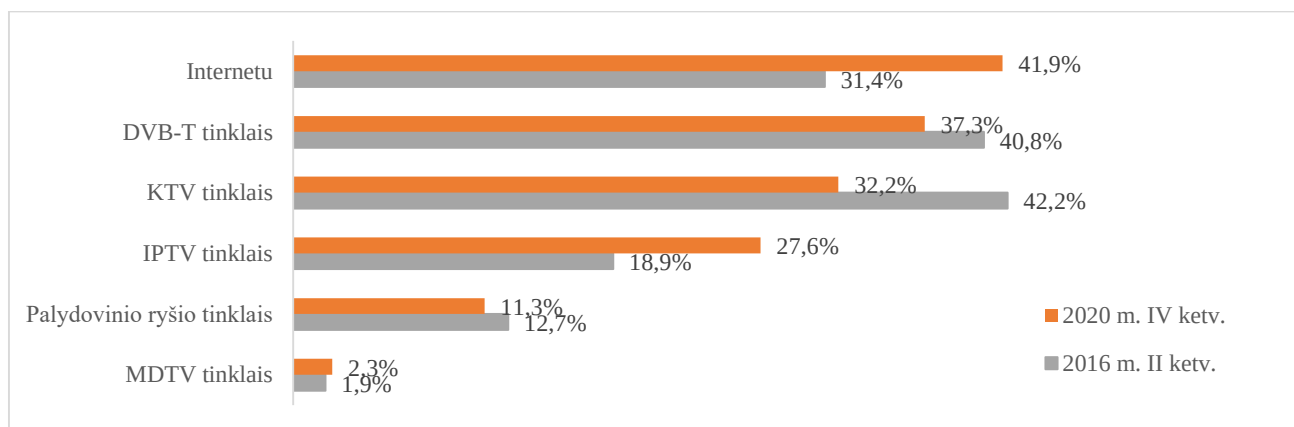
Tiriamuoju laikotarpiu buvo nustatyta, kad Lietuvos Respublikoje televizijos transliacijos vartotojams buvo (re)transliuojamos šiais būdais: skaitmeninės antžeminės televizijos (toliau – DVB-T) tinklais, palydovinio ryšio tinklais, kabelinės televizijos (toliau – KTV) tinklais, mikrobangų daugiakanalės televizijos (toliau – MDTV) tinklais, plačiąjuosčio ryšio tinklais, naudojant interneto protokolo (angl. *Internet Protocol*) technologiją (toliau – IPTV tinklais), ir naudojant interneto prieigos, t. y. internetu teikiamo turinio, paslaugą (angl. *Over-the-Top (OTT) services*) (toliau – internetu). Pastarasis televizijos transliacijų teikimo būdas nėra elektroninių ryšių paslauga, tačiau dėl funkcinio panašumo su televizijos transliacijomis, teikiamomis kitais išvardintais būdais, bus vertinamas kaip darantis įtaką ir (arba) sukuriantis konkurencinį spaudimą.

Pažymėtina, kad paslaugos gali būti teikiamos tiek nuosava, tiek naudojantis kito operatoriaus teikiama viešojo ryšių tinklo infrastruktūra, nepriklausomai nuo to, koku būdu teikiamos paslaugos.

2.2.1. Televizijos transliacijų pakeičiamumas paklausos atžvilgiu

Siekiant įvertinti paslaugų pakeičiamumą pagal paklausą analizuojama, ar tam tikros paslaugos yra tinkami pakaitalai šių paslaugų vartotojams atsižvelgiant į jų objektyvias charakteristikas, kainas ir (ar) paskirtį. Televizijos transliacijų paklausą formuoja vartotojas, kuris naudojasi konkrečia televizijos transliacijų teikėjo paslaugomis, žiūrėdamas televizijos programas.

2020 m. IV ketv. RRT užsakymu atlikta apklausa¹⁷ (toliau – Apklausa), kurios metu buvo apklaustas 401 Lietuvos gyventojas (respondentas)¹⁸ nuo 16 m. amžiaus. Šios Apklausos duomenys lyginami su 2016 m. II ketv. 2017 m. rinkos tyrimo metu RRT užsakymu atliktos apklausos¹⁹ duomenimis. Išanalizavus apklausos duomenis, nustatyta, kad pagrindiniai kriterijai, lemiantys vartotojo pasirinkimą naudotis konkrečia televizijos transliacijų teikėjo paslaugomis, yra televizijos transliacijos (programos), kurias vartotojas gali matyti savo gyvenamojoje teritorijoje esamu ir pasirinktu transliacijų (programų) teikimo arba priėmimo būdu, ir kainos. Todėl televizijos transliacijų pakeičiamumas paklausos atžvilgiu bus vertinamas pagal televizijos programas ir kainas. Taip pat bus apžvelgta vartotojų nuomonė dėl televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, pakeičiamumo.

2 pav. Vartotojų televizijos transliacijų žiūrėjimas pagal teikimo būdus, proc., 2016 m. II ketv. ir 2020 m. IV ketv.

Šaltinis: RRT

¹⁷ RRT užsakymu 2020 m. IV ketv. UAB „Rinkos tyrimų centras“ atliko reprezentatyvią apklausą. Laikytina, kad apklausos rezultatai yra atitinkantys faktinę situaciją, egzistavusią tiriamojo laikotarpio pabaigoje.

¹⁸ 2,5 proc. apklausoje dalyvavusių asmenų nurodė, kad jie nežiūrėjo televizijos transliacijų, todėl tolesnėje apklausoje nedalyvavo.

¹⁹ RRT užsakymu 2016 m. II ketv. UAB „Spinter tyrimai“ atliko apklausą, kurios metu buvo apklausti 1009 Lietuvos gyventojai (respondentai) nuo 15 m. amžiaus. Laikytina, kad apklausos rezultatai yra atitinkantys faktinę situaciją, egzistavusią tiriamojo laikotarpio pradžioje.

Atsižvelgiant į tai, kad 2 paveiksle nurodyta pasiskirstymo verčių suma (vartotojų gyvenamojoje teritorijoje žiūrėtos televizijos transliacijos pagal teikimo būdus) yra didesnė nei 100 proc. (2016 m. – 147,9 proc.; 2020 m. – 152,7 proc.), darytina išvada, kad dalis vartotojų savo gyvenamojoje vietovėje televizijos transliacijas žiūrėjo skirtingais būdais, t. y. daugiau nei vienu būdu. Tai rodo, kad televizijos transliacijos tam tikroje geografinėje teritorijoje buvo teikiamos bent dviem skirtingais būdais ir atitinkami paslaugų teikėjai konkuruoja tarpusavyje dėl vartotojų. Analizuojamu laikotarpiu matomas televizijos transliacijų žiūrėjimo mažėjimas DVB-T (-3,5 procentinio punkto), KTV tinklu (-10,0 procentinių punktų), palydoviniu tinklu (-1,4 procentinio punkto) ir MDTV tinklais (-0,4 procentinio punkto). Minėtus televizijos transliacijos būdus keičia internetinė televizija (+ 10,5 procentinio punkto) bei transliacijos IPTV tinklais (+8,7 procentinio punkto). Šiomis technologijomis žiūrimumas smarkiai išaugo.

Siekiant įvertinti televizijos transliacijų prieinamumą iš geografinės pusės, toliau bus atliekama kiekvieno televizijos transliacijų teikimo būdo geografinės aprėpties analizė.

DVB-T tinklai. Tiriamuoju laikotarpiu Lietuvoje televizijos transliacijas, teikiamas DVB-T tinklais, buvo galima matyti visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje ir atskirose vietovėse. Pažymėtina, kad nacionalinė aprėptis yra Lietuvos Respublikos teritorijos dalis, kurioje gyvena daugiau kaip 60 proc. Lietuvos gyventojų²⁰. Ataskaitoje televizijos transliacijos, kurios yra matomos daugiau kaip 60 proc. Lietuvos gyventojų, yra vadinamos nacionalinėmis televizijos transliacijomis, o tos, kurios matomos mažiau kaip 60 proc. Lietuvos gyventojų – vietinėmis televizijos transliacijomis. Atsižvelgiant į ši televizijos transliacijų suskirstymą, tiriamojo laikotarpio pabaigoje Lietuvoje nacionalines televizijos transliacijas, teikiamas DVB-T tinklais, galėjo matyti apie 99 proc. visų Lietuvos gyventojų, o vietines televizijos transliacijas, teikiamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, galėjo matyti tik tam tikros Lietuvos vietovės gyventojai, patekę į DVB-T stoties aprėpties zoną.

KTV tinklai. Televizijos transliacijos, teikiamos KTV tinklais, yra matomos ten, kur yra plėtojami KTV tinklai. Šie tinklai yra steigiami ir plėtojami tankiau apgyvendintose vietovėse. Lietuvos kabelinės televizijos asociacijos duomenimis, KTV tinklai yra plėtojami bent 72 Lietuvos miestuose ir miesteliuose²¹. Tokiu būdu užtikrinamas KTV tinklų, kuriais galima teikti ir yra teikiamos televizijos transliacijos vartotojams, nutiesimas ne tik Lietuvos apskričių centruose, didesniuose miestuose, miesteliuose, kuriuose gyvena daugiau nei 10 tūkst. gyventojų, bet ir daugelyje mažesnių miestų ir miestelių.

MDTV tinklai. Televizijos transliacijos, teikiamos MDTV tinklais, yra matomos penkiuose didžiuosiuose Lietuvos miestuose (Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje) bei jų apylinkėse. MDTV tinklai, pagal savo struktūrą ir jais teikiamas paslaugas yra laikomi belaidžiais KTV tinklais. Pastebėtina tai, kad MDTV tinklai yra steigiami naudojant tam tikrus radijo dažnius (kanalus). Sukoordinavus radijo dažnius (kanalus) (procedūra trunka 4–5 mėn.), esant potencialios paklausos požymiams, MDTV tinklai gali būti steigiami ir kituose miestuose.

IPTV tinklai. Televizijos transliacijos, teikiamos IPTV tinklais, yra matomos ten, kur yra plėtojami plačiajuosčio (fiksotojo ir mobiliojo) ryšio tinklai, kuriais, naudojant IPTV technologiją, yra teikiamos televizijos transliacijos. Atsižvelgiant į tai, IPTV tinklų teikėjas visais atvejais yra ir plačiajuosčio ryšio tinklo teikėjas. Tiriamuoju laikotarpiu operatorius *Telia* buvo išvystęs plačiajuosčio ryšio tinklą visoje Lietuvoje. Remiantis RRT turima informacija, *Telia* gali teikti televizijos transliacijų paslaugas tiek fiksuotojo, tiek mobiliojo plačiajuosčio ryšio tinklais. *Telia*

²⁰ Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti plano, patvirtinto Ryšių reguliavimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2003 m. spalio 15 d. įsakymu Nr. 1V-125 „Dėl Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti plano patvirtinimo“, ir LRTK 2003 m. spalio 15 d. sprendimu Nr. 89 „Dėl Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti plano patvirtinimo“, 3 punktas.

²¹ Lietuvos kabelinės televizijos asociacijos duomenimis, žr. <http://lka.lt/lt/apie/test1> (informacija rinkta 2023 m. sausio 9 d.).

televizijos transliacijos, teikiamos IPTV tinklais, gali būti matomos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. UAB „Cgates“, kuri taip pat teikia televizijos transliacijų paslaugas fiksuotojo plačiajuosčio ryšio tinklais, savo tinklą yra išplėtojusi daugelyje Lietuvos miestų (pvz., Alytuje, Elektrėnuose, Kaune, Klaipėdoje, Marijampolėje, Panevėžyje, Šiauliuose, Vilniuje, Visagine).

Pažymėtina, kad tiriamuoju laikotarpiu labai smarkiai išaugo televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, paslaugų teikėjų ir gavėjų skaičiai. RRT duomenimis²², 2016 m. pabaigoje Lietuvoje veikė 16 IPTV paslaugų teikėjų, o 2021 m. pabaigoje jų buvo jau 27. 2016–2021 m. laikotarpiu IPTV paslaugų gavėjų skaičius išaugo 105,1 tūkst. vnt. arba 51,0 proc. ir siekė 311,2 tūkst. vnt. 2021 m. pirmą kartą IPTV paslaugų gavėjų skaičius viršijo KTV paslaugų gavėjų skaičių. Atsižvelgiant į augančią televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, paklausą, tikėtina, kad ir toliau interneto prieigos paslaugų teikėjai plėtos plačiajuosčio ryšio tinklus ir teiks televizijos transliacijų paslaugas IPTV tinklais visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

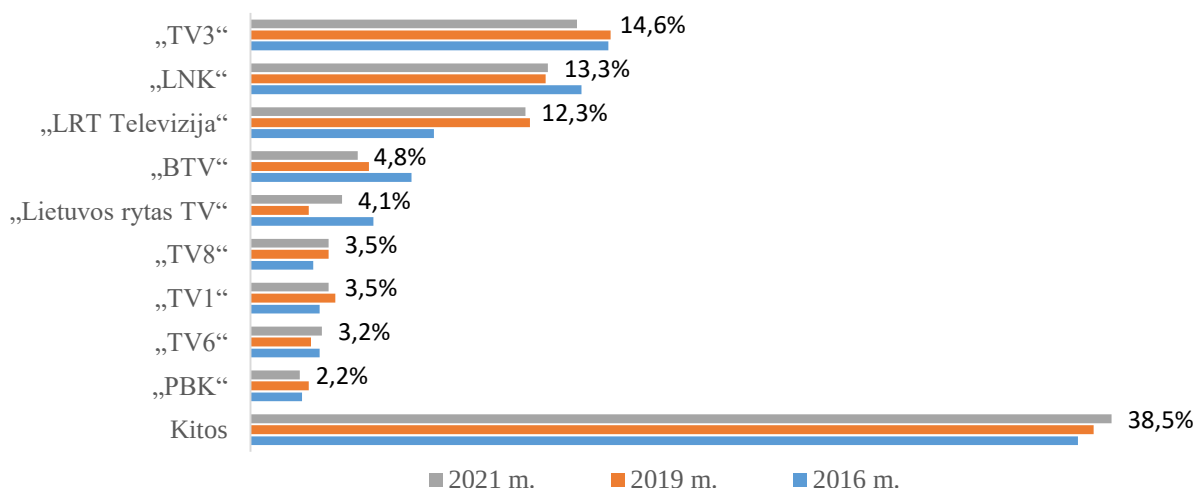
Palydovinio ryšio tinklai. Televizijos transliacijos, teikiamos palydovinio ryšio tinklais, arba kitaip, palydovinė televizija, gali būti matoma visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

Internetu. Televizijos transliacijos, teikiamos internetu, yra matomos visur, kur plėtojami plačiajuosčio ryšio tinklai ir jais teikiamos interneto prieigos paslaugos. Laikoma, kad televizijos transliacijas, teikiamas internetu, galima matyti visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

Vadovaujantis aukščiau pateikta informacija, darytina išvada, kad Lietuvoje televizijos transliacijos vartotojams buvo teikiamos skirtingais tinklais, t. y. didžiojoje Lietuvos Respublikos teritorijos dalyje vartotojai galėjo rinktis iš daugiau nei vieno televizijos transliacijų teikimo būdo.

Televizijos programos

Vartotojai turi galimybę rinktis įvairius televizijos transliacijų teikimo (priėmimo) būdus. Taip pat įvertinus televizijos transliacijų prieinamumą geografiniu aspektu pagal teikimo (priėmimo) būdus, nustatyta, kad vartotojai savo gyvenamojoje vietovėje gali rinktis iš kelių televizijos transliacijų priėmimo (teikimo) būdų. Todėl toliau tikslinga analizuoti, ar televizijos transliacijos, teikiamos skirtingais būdais, vienodai gali patenkinti vartotojo turinio poreikius, t. y. ar vartotojas galės matyti savo mėgstamas televizijos programas skirtingais televizijos transliacijų priėmimo būdais.

3 pav. Televizijos programų auditorijos struktūra pagal žiūrėtą laiką, proc., 2016 m., 2019 m., 2021 m. gruodis.

Šaltinis: UAB „TNS LT“ žiniasklaidos tyrimų apžvalga

²² Žr. <https://www.rtt.lt/d/2021-m-lietuvos-rysiu-sektoriaus-ataskaita/> 4.2 poskyrį.

Pagal UAB „TNS LT“ atliktų televizijos auditorijos tyrimų duomenis²³, populiariausios yra lietuvių kalba (re)transliuojamos televizijos programos (žr. 3 pav.). Lietuvos televizijos programų kūrėjų rinkos lyderiais 2021 m., kaip ir ankstesniais metais, išliko tos pačios trys televizijos programos: didžiausią auditorijos dalį pagal žiūrėtą laiką turėjo „TV3“ (14,6 proc.), priklausanti UAB „All Media Lithuania“ kanalų grupei, kurios bendra auditorijos dalis buvo 21,3 proc., bei „LNK“ (13,3 proc.), priklausanti UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“ kanalų grupei, kurios bendra grupės auditorijos dalis siekė 21,6 proc. VŠĮ Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos (toliau – LRT) kanalų grupei priklausanti televizijos programa „LRT Televizija“ turėjo 12,3 proc. auditorijos dalį. Šios trys televizijos programos buvo lyderės ir pagal per dieną pasiektos auditorijos dydį: „TV3“ ir „LNK“ pasiekta dienos auditorijos dalis sudarė maždaug po 35 proc., o „LRT Televizijos“ – beveik 32 proc. Lietuvos gyventojų. Daugiau nei 2 proc. (pagal žiūrėtą laiką) Lietuvos gyventojų žiūrėjo tik 9 Lietuvos Respublikos teritorijoje ar jos dalyse (re)transliuotas programas (žr. 3 pav.).

Tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu Lietuvos radijo ir televizijos komisija (toliau – LRTK) didelį dėmesį skyrė nesantaiką ir karą kurstančios informacijos retransliuojamose televizijos programose sklaidos reguliavimui. 2015 ir 2016 m. dėl karo ir neapykantos kurstymo buvo draustos „RTR Planeta“ retransliacijos. 2022 m., Rusijai pradėjus karinę invaziją Ukrainoje, LRTK priėmė sprendimą²⁴ laikinai stabdyti šešių rusų kalba retransliuojamų televizijos kanalų veiklą. Jų veiklos stabdymas skiriasi: „Belarus 24“, „NTV Mir“ „RTR Planeta“, „Rossija 24“ stabdoma penkeriems, „PBK“, „TVCI“ – trejiems metams. Kadangi rusų kalba retransliuojamos programos yra laikinai sustabdytos, rusų kalba retransliuojamų televizijos programų nėra tikslinga įtraukti į pagrindinių televizijos programų paketą. Atsižvelgiant į tai, vartotojų žiūrimiausių (t. y. esant ne mažesniai 2 proc. gyventojų žiūrimumui) televizijos programų paketą sudarytų 8 televizijos programos: „TV3“, „LNK“, „LRT Televizija“, „BTV“, „Lietuvos rytas TV“, „TV8“, „TV1“, ir „TV6“ (toliau – 8 televizijos programų paketas).

Toliau tiriama, ar konkrečiu televizijos transliacijų teikimo (priėmimo) būdu minėtą 8 televizijos programų paketą vartotojai gali matyti skirtingais televizijos transliacijų priėmimo būdais.

DVB-T tinklai. Tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu DVB-T tinklais buvo transliuojamas 8 televizijos programų paketas, kurį galėjo matyti iki 98–99 proc.²⁵ Lietuvos gyventojų. DVB-T tinklais Lietuvoje, priklausomai nuo vietovės, transliuojama iki 30 skirtingų televizijos programų. Vietinėmis DVB-T stotimis buvo transliuojamos 8 televizijos programos („LRT LITUANICA“, „Aidas“, „Dzūkijos televizija“, „Marijampolės televizija“, „Pūkas-TV“, „Roventos TV“, „Šiaulių televizija“, „TV medica“, „Ventos regioninė televizija“, „Kėdainių krašto televizija“). Šias televizijos transliacijas galėjo žiūrėti tik tam tikros Lietuvos Respublikos vietovės gyventojai, patekę į atitinkamos DVB-T stoties aprėpties zoną.

2016 m. birželio 3 d. Telecentras kartu su LRT įdiegė naują LRT DVB-T tinklą. Per šį tinklą turi būti transliuojamos tik LRT parengtos radijo ir televizijos programos ir šį tinklą draudžiama naudoti kitai ūkinei komercinei veiklai ar kitoms radijo ir televizijos programoms retransliuoti. LRT tinklas užtikrina, kad visi Lietuvos gyventojai turėtų galimybę nemokamai matyti visas LRT transliuojamas televizijos programas. Todėl LRT, vadovaudamasi jos veiklą reglamentuojančiais teisės aktais, privalo nemokamai transliuoti savo televizijos programas DVB-T tinklu.

²³ TNS LT televizijos auditoriją matuoja elektroniniu būdu, reprezentatyvioje daugiau nei 1200 respondentų panelėje diegdama TV metrus. TV metrų tyrimas Lietuvoje atliekamas jau nuo 1999 m., o 2015 m. buvo pakeista matavimo metodika: pereita nuo *Picture Matching* (vaizdo sugretinimo) prie *Audio Matching* (garso sugretinimo) kanalų identifikavimo metodikos, kuri leidžia ne tik išmatuoti TV žiūrėjimo apimtis, bet ir įvertinti, kokia TV kanalo auditorijos dalis konkrečią laidą žiūrėjo gyvai, o kiek žiūrovų tą laidą peržiūrėjo vėliau, įrašytą (įskaitant 7 dienų atidėtą žiūrėjimą).

²⁴ 2022 m. vasario 25 d. LRTK sprendimo Nr. KS-30 „Dėl retransliuojamų ar platinamų internete televizijos programų „Planeta RTR“, „Rossija 24“, „Pirmaisiai Baltijos kanalas Lietuva (PBK)“, „TV centre international (TVCI)“, laisvo priėmimo sustabdymo Lietuvos Respublikoje“ 3 punktą.

²⁵ AB Lietuvos radijo ir televizijos centro duomenimis, žr. <https://turiutv.lt/apie/> (informacija rinkta 2022 m. gruodžio 29 d.).

KTV tinklai. Tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu visais KTV tinklais buvo transliuojamas 8 televizijos programų paketas. Be 8 televizijos programų paketo, priklausomai nuo pasirinkto televizijos transliacijų teikėjo, vartotojai papildomai galėjo matyti nuo 13 iki daugiau nei 90 kitų televizijos programų.

MDTV tinklai. Tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu visais MDTV tinklais buvo transliuojamas 8 televizijos programų paketas. Be 8 televizijos programų paketo, priklausomai nuo pasirinkto televizijos transliacijų teikėjo, vartotojai papildomai galėjo matyti nuo 10 iki daugiau nei 90 kitų televizijos programų.

IPTV tinklai. Tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu vartotojai galėjo matyti 8 televizijos programų paketą, teikiamą IPTV tinklais. Be 8 televizijos programų paketo, priklausomai nuo pasirinkto televizijos transliacijų teikėjo, vartotojai papildomai galėjo matyti nuo 18 iki daugiau nei 90 kitų televizijos programų.

Palydovinio ryšio tinklai. Tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu palydovinio ryšio tinklais buvo transliuojamas 8 televizijos programų paketas. Be 8 televizijos programų paketo, priklausomai nuo pasirinkto palydovinės televizijos plano, vartotojai papildomai galėjo matyti nuo 18 iki 43 kitų televizijos programų.

Internetu. Vartotojas televizijos transliacijas internetu gali žiūrėti per kompiuterį arba kitą galinį įrenginį (pvz. išmanųjį televizorių, išmanųjį telefono aparatą, planšetinį kompiuterį ar kt.), leidžiantį naršyti internete. Jei vartotojas nori matyti televizijos transliacijas internetu, jis turi turėti interneto prieigą. Jei interneto prieigos paslaugą ir televizijos transliacijų, teikiamų internetu, paslaugą teikia tas pats teikėjas, televizijos transliacijų paslauga yra teikiama susietai su to paties teikėjo teikiama interneto prieigos paslauga (angl. *bundle service*)²⁶ – šiuo atveju tiriamuoju laikotarpiu vartotojas galėjo matyti 8 televizijos programų paketą. Internetinės televizijos paslaugos vartotojai gali žiūrėti televizijos programas, t. y. pasiekti turinį, esantį internete, naudodamiesi bet kurio interneto prieigos paslaugos teikėjo teikiama interneto prieigos paslauga (pvz., „Go3“, „Telia Play“) – šiuo atveju tiriamuoju laikotarpiu vartotojai galėjo matyti iki 50 papildomų tiesioginių televizijos transliacijų ir dalį televizijos programų įrašų.

Tiesiogines televizijos transliacijas, naudojantis bet kurio interneto prieigos teikėjo paslaugomis, galima žiūrėti daugumos transliuotojų interneto portaluose (pvz. *Ink.lt video*, *lrytas.tv video*).

Išanalizavus televizijos programų paklausą Lietuvoje, paaiškėjo, kad 8 televizijos programų paketą vartotojai galėjo matyti DVB-T tinklais, KTV tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais ir internetu. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad televizijos transliacijos, teikiamos DVB-T tinklais, palydovinio ryšio tinklais, KTV tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais ir internetu, yra pakeičiamos paklausos atžvilgiu pagal televizijos programas.

Kainos

Vartotojas, norėdamas matyti televizijos transliacijas, nepriklausomai nuo pasirinkto priėmimo būdo, privalo turėti arba įsigyti tam tikrą televizijos transliacijoms priimti reikalingą įrangą. Televizijos transliacijoms priimti reikalinga įranga ir jos kainos skiriasi priklausomai nuo pasirinkto televizijos transliacijų priėmimo būdo (žr. 1 lentelę). Svarbu pažymėti, kad vertinant televizijos transliacijoms priimti reikalingą įrangą ir jos kainą, laikoma, kad vartotojas jau yra įsigijęs televizorių / kompiuterį²⁷ / planšetinį kompiuterį / išmanųjį telefono aparatą arba kt. įrenginį.

²⁶ Pvz., Telia išmaniosios televizijos planas START – 10 TV kanalų 0 Eur/mėn. (galioja su Telia internetu), žr. <https://www.telia.lt/privatiems/televizija?24-men-sutartis>; UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“ teikiami interneto prieigos planai su nemokama televizija kompiuteryje, žr. <https://www.penki.lt/tiesiogines-transliacijas/?nab=0> (informacija rinkta 2023 m. sausio 5 d.).

²⁷ Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2021 m. asmeninius kompiuterius namuose turėjo 81,4 proc. namų ūkių (palyginti su 2020 m., 4,7 procentinio punkto daugiau), žr. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/> „Namų ūkiai, turintys asmeninį kompiuterį, interneto prieigą“ (informacija rinkta 2023 m. sausio 5 d.).

1 lentelė. Televizijos transliacijoms, teikiamoms skirtingais būdais, priimti reikalinga įranga, 2022 m. III ketv.²⁸

Televizijos transliacijų priėmimo būdas	Reikalinga įranga	Kaina įsigyjant iš karto (be sutarties)	Kaina, pasirašius paslaugų teikimo sutartį
DVB-T tinklai	Specialus priedėlis (angl. <i>Set-top Box</i>)	22,89-88,00 Eur	-
KTV tinklai	Specialus priedėlis arba modulis (naudojantis skaitmenine televizija)	50,00-87,00 Eur	Nuoma: 0,00 Eur (mėn.)* Įsigyjant iš karto: 29,00-59,00 Eur
	Papildomos įrangos nereikia (naudojantis analogine televizija)	0,00 Eur	0,00 Eur
MDTV tinklai	Specialus priedėlis arba modulis	50,00-87,00 Eur	Nuoma: 0,00-3,00 Eur (mėn.) Įsigyjant iš karto: 29,00-59,00 Eur
	Antena	8,69-40,00 Eur	Nuoma: 0,00 Eur (mėn.)
IPTV tinklai	Specialus priedėlis	49,00-83,00 Eur	Nuoma: 1,00-7,95 Eur (mėn.)
	Maršrutizatorius	69,00-99,90	Nuoma: 1,00-3,00 Eur (mėn.)
Palydovinio ryšio tinklai	Įmtuvas, palydovinė lėkštė, galvutės, laikikliai, relė, konverteris ir kt.	105,01-372,03 Eur	Nuoma: 1,00-3,48 Eur (mėn.) Įsigyjant iš karto: 112,95 Eur
Internetu	**		

* Paprastai įranga, pasirašius sutartį, suteikiama be papildomų mėnesinių užmokesčių.

** Būtina turėti interneto prieigą. Taip pat, jei televizoriuje nėra galimybės naudotis interneto prieigos paslaugomis, būtina turėti kompiuterį arba planšetinį kompiuterį arba išmanųjį telefono aparatą.

Šaltinis: RRT

Mažiausiai pradinių investicijų, įsigyjant įrangą iš karto, vartotojas patirtų rinkdamasis televizijos transliacijas, teikiamas KTV tinklais (jei naudojasi analogine televizija) ir internetu. Daugiausia vartotojams kainuotų įrangą, įsigyjama iš karto, skirta žiūrėti televizijos transliacijoms, teikiamoms palydovinio ryšio tinklais. Tačiau svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad vartotojui pasirašius paslaugų teikimo sutartį, nustatant minimalų naudojimosi paslaugomis laikotarpį (kai vartotojas užsisako mokamas televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais), šie skirtumai tarp įrangos įsigijimo kainų išnyksta, t. y. paslaugų teikėjai siūlo įrangos nuomą, kuri už mėnesį yra nuo 1,00 Eur. Vartotojui renkantis ar keičiant televizijos transliacijų priėmimo būdą, televizijos transliacijų teikėjas sandorio pradžioje prisiima didžiąją įrangos suteikimo ar keitimo išlaidų dalį. Tokiu atveju vartotojo patiriamos išlaidos, sudarius sutartį su televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, teikėjais dėl tam tikros įrangos naudojimo nesukuria tiesioginių finansinių išipareigojimų, kurie trukdytų televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, pakeičiamumui paklausos atžvilgiu.

Be išlaidų įrangos įsigijimui, vartotojas gali patirti išlaidas už televizijos transliacijų teikimą, t. y. vartotojui gali būti taikomas vienkartinis paslaugos aktyvavimo užmokestis, kortelės arba tinklo aptarnavimo užmokestis, įrengimo arba registracijos užmokestis ir mėnesinis užmokestis. Atkreiptinas dėmesys, kad šios vartotojo patiriamos išlaidos daugiau yra skirtos mokamų televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, vartotojams. Vartotojo patiriamos išlaidos gali skirtis priklausomai nuo suteikiamos galimybės žiūrėti tam tikrą kiekį televizijos programų, rodomo turinio ir sutarties sudarymo termino. Siekiant įvertinti, kokias papildomas išlaidas vartotojas patirtų pasirinkęs tam tikrą televizijos transliacijų teikimo būdą, analizuojami televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, teikėjų (*Telia*, UAB „Cgates“, UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“, UAB „Bitė Lietuva“, UAB „Init“ ir kt.) vieši pasiūlymai, kurie buvo vertinami nuo mažiausių iki didžiausių galimų taikyti užmokesčių, o jų apibendrinimas pateikiamas 2 lentelėje.

²⁸ Laikytina, kad duomenys atitinka faktinę situaciją, egzistavusią tiriamojo laikotarpio pabaigoje.

2 lentelė. Vartotojų mokami užmokesčiai už televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais, 2022 m. III ketv.²⁹

Televizijos transliacijų priėmimo būdas	Vienartinis aktyvavimo užmokestis	Kortelės / tinklo aptarnavimo užmokestis	Įrengimo / registracijos užmokestis	Mėnesinis užmokestis
DVB-T tinklai	0,00 Eur	0,00 Eur/mėn.	0,00 Eur	0,00 Eur/mėn.
KTV tinklai	0,00-45,00 Eur	0,00-4,20 Eur/mėn.	0,00-45,00 Eur	3,30-16,49 Eur/mėn.
MDTV tinklai	0,00-15,00 Eur	0,00-2,00 Eur/mėn.	29,00-75,00 Eur	3,90-10,50 Eur/mėn.
IPTV tinklai*	0,00-15,00 Eur	nėra	0,00-34,73 Eur	7,00-18,00 Eur/mėn.
Palydovinio ryšio tinklai	0,00-5,50 Eur	0,00-1,00 Eur/mėn.	0,00-57,93 Eur	0,00-27,99 Eur/mėn.
Internetu**	nėra	nėra	nėra	0,00-14,99 Eur/mėn.

* Kaina kartu su prieiga prie interneto

** Kaina be prieigos prie interneto

Šaltinis: RRT

Kaip matyti iš 2 lentelėje pateiktos informacijos, vartotojai, nepriklausomai nuo pasirinkto televizijos transliacijų priėmimo būdo, turi galimybę nemokėti vienkartinio paslaugos aktyvavimo užmokesčio ir kortelės ar tinklo aptarnavimo užmokesčio, nes šie užmokesčiai gali būti iš viso netaikomi (jei teikiamos nemokamos televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, paslaugos) arba jiems gali būti pritaikoma nuolaida (jei teikiamos mokamų televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais paslaugos, kai vartotojas pasirašo terminuotą paslaugų teikimo sutartį). Įrengimo arba registracijos užmokestis vartotojui, nepriklausomai nuo pasirinkto teikimo būdo, gali būti netaikomas (jei teikiamos nemokamų televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, paslaugos) arba jam pritaikoma nuolaida (jei teikiamos mokamų televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, paslaugos, kai vartotojas pasirašo terminuotą paslaugų teikimo sutartį), išskyrus vartotojus, pasirinkusius televizijos transliacijas žiūrėti MDTV tinklais, kuriems įrengimo arba registracijos užmokestis svyruoja nuo 29,00 iki 75,00 Eur net ir pasirašius terminuotą paslaugų teikimo sutartį. Taikyti mėnesiniai užmokesčiai, priklausomai nuo vartotojo pasirinkto televizijos transliacijų priėmimo būdo, svyravo nuo 0,00 iki 27,99 Eur/mėn.

Vartotojui pasirinkus televizijos transliacijas, teikiamas internetu, į taikomą mėnesinį užmokestį nėra įtraukiamas užmokestis už interneto prieigos paslaugą. Taip yra todėl, kad televizijos transliacijos, teikiamos internetu, dažniausiai gali būti matomos bet kurio interneto prieigos paslaugos teikėjo tinklu.

Kitas kriterijus, turintis įtakos mėnesinio užmokesčio svyravimui, priklausomai nuo vartotojo pasirinkto televizijos transliacijų priėmimo būdo, yra siūlomas televizijos programų paketas (televizijos programų skaičius ir jų rodomas turinys) bei suteikiamas papildomas televizijos transliacijų funkcionalumas (pvz., laidų įrašai, laidos sustabdymo ar atsukimo funkcija, filmų nuoma ir kt.). Atitinkamai vartotojui pasirinkus mažesnę televizijos programų skaičių be papildomo televizijos transliacijų funkcionalumo mėnesinis užmokestis už televizijos transliacijas yra mažesnis arba mėnesinio užmokesčio išvis nėra. Todėl vertinant vartotojų mokamus mėnesinius užmokesčius už televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais, galima daryti išvadą, kad jų skirtumas nėra reikšmingas, o vartotojas, norėdamas gauti didesnę televizijos programų paketą, jo poreikius atitinkantį televizijos programų turinį, papildomą televizijos transliacijų funkcionalumą ir (ar) prieigą prie interneto, yra linkęs mokėti didesnę mėnesinį užmokestį.

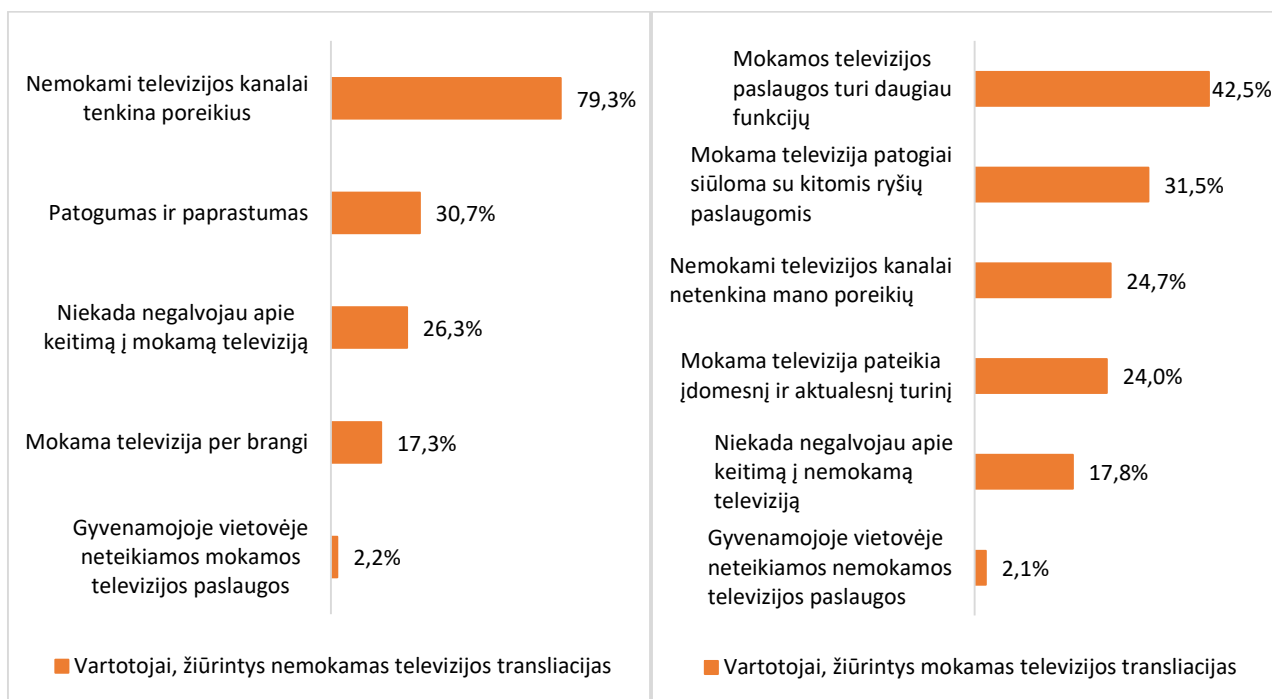
Atlikus televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, kainų analizę, darytina išvada, kad išlaidos įrangai įsigyti priklauso nuo pasirinkto televizijos transliacijų priėmimo būdo. Taip pat svarbu atkreipti dėmesį, kad vartotojui pasirinkus mažesnę televizijos programų skaičių, skirtumai tarp užmokesčių tampa nereikšmingi. Tai reiškia, kad televizijos transliacijos, teikiamos DVB-T tinklais, KTV tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais ir internetu, yra pakeičiamos tarpusavyje pagal paklausą.

²⁹ Laikytina, kad duomenys atitinka faktinę situaciją, egzistavusią tiriamojo laikotarpio pabaigoje.

Vartotojų nuomonės analizė dėl televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais pakeičiamumo

Televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais tinklais, vartotojų buvo klausama, ar per pastaruosius kelerius metus (2016–2020 m.) jie keitė mokamas ar nemokamas televizijos transliacijų teikimo būdą. 15,6 proc. vartotojų, anksčiau žiūrėjusių mokamas televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais, šiuo metu žiūri nemokamas televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais. Atitinkamai 14,4 proc. vartotojų, anksčiau žiūrėjusių nemokamas televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais, šiuo metu žiūri mokamas televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais. Tai rodo, kad mokamas ir nemokamas televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais, vartotojas gali pakeisti vieną į kitą. 21,2 proc. vartotojų, žiūrinčių mokamas televizijos transliacijas, keitė mokamų televizijos transliacijų teikimo būdus. Atitinkamai 8,4 proc. vartotojų, žiūrinčių nemokamas televizijos transliacijas, keitė nemokamų televizijos transliacijų teikimo būdus. Tai rodo, kad televizijos transliacijos, teikiamos DVB-T tinklais, KTV tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais ir internetu, yra pakeičiamos tarpusavyje paklausos atžvilgiu.

Siekiant išsiaiškinti, kodėl didžioji dalis vartotojų 2016–2020 m. laikotarpiu žiūrėjo mokamas arba nemokamas televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais, jų buvo klausama, kas nulėmė žiūrėti šiuo metu turimą televiziją (žr. 4 pav.).

4 pav. Vartotojų galimos migracijos tarp mokamų ir nemokamų televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, priežastys, proc., 2016–2020 m.

Šaltinis: RRT

Kaip matyti iš 4 paveikslė pateiktos informacijos, svarbiausias veiksnys, lemiantis vartotojų pasirinkimą žiūrėti mokamas arba nemokamas televizijos transliacijas, yra vartotojų poreikiai. 79,3 proc. vartotojų, žiūrinčių nemokamas televizijos transliacijas, teigia, kad jas renka dėl to, jog nemokami televizijos kanalai tenkina jų poreikius. Vartotojai, žiūrintys mokamas televizijos transliacijas, jas renka taip pat dėl savo poreikių patenkinimo – didžioji dalis (42,5 proc.) nurodė, kad renka mokamas televizijos paslaugas, nes šios turi daugiau funkcijų. Abiejose vartotojų grupėse antras pagal populiarumą atsakymas yra susijęs su transliacijų teikimo patogumu: 30,7 proc. vartotojų, žiūrinčių nemokamas televizijos transliacijas, jas renka dėl patogumo ir paprastumo; 31,5

proc. vartotojų, žiūrinčių mokamas televizijos transliacijas, jas žiūri, nes mokama televizija patogiai siūloma su kitomis ryšių paslaugomis. Tik 17,3 proc. vartotojų, žiūrinčių nemokamas televizijos transliacijas, pasirinko atsakymą *mokama televizija per brangi*. Vartotojų nurodytos priežastys rodo, kad televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, kainos ir vartotojų gaunamos pajamos yra mažiau svarbūs veiksniai vartotojui nei televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, teikėjų siūlomi televizijos programų paketai. Vartotojai šiuo metu žiūrimas televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais, rinkosi pagal siūlomas televizijos programas, o ne kainas, t. y. mokamas ar nemokamas televizijos transliacijas.

Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo anketos respondentų buvo klausama: „Ar, Jūsų nuomone, mokamos mažmeninės TV transliavimo paslaugos ir nemokamos (nekomercinės) TV transliacijos yra pakaitalai žiūrovo atžvilgiu?“ 8 atsakė „TAIP“, 4 – „NE“, kiti – neužpildė.

Atsižvelgiant į išdėstytą informaciją, darytina išvada, kad paklausos atžvilgiu trapusavyje yra pakeičiamos mokamos ir nemokamos televizijos transliacijos, teikiamos skirtingais būdais; televizijos transliacijos, teikiamos DVB-T tinklais, KTV tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais ir internetu.

2.2.2. Televizijos transliacijų pakeičiamumas pasiūlos atžvilgiu

Siekiant įvertinti paslaugų pakeičiamumą pagal pasiūlą, analizuojama, ar tam tikros paslaugos, atsižvelgiant į jų objektyvias charakteristikas, kainas ir (ar) paskirtį, yra pakeičiamos tarpusavyje paslaugų teikėjo požiūriu. Tai atliekama tiriant, ar reaguodami į mažą ilgalaikį nagrinėjamų paslaugų kainų padidėjimą, t. y. kainų padidėjimą nagrinėjamosioms paslaugoms, kartu laikant, kad kitų paslaugų kainos išlieka nepakitusios, kiti paslaugų teikėjai gali per trumpą laiką pradėti teikti atitinkamas paslaugas, nepatirdami žymių papildomų išlaidų ar rizikos³⁰. Čia ilgalaikis padidėjimas reiškia, kad nagrinėjamas ne momentinis ar laikinas kainų padidėjimas, o nuolatinis padidėjimas, kuris tęsis pakankamai ilgą laiką ateityje.

Atitinkamų paslaugų pakeičiamumo pagal pasiūlą analizė bus atliekama vertinant, ar televizijos transliacijų teikėjas, teikiantis televizijos transliacijas vienu būdu, dėl išaugusių televizijos transliacijų kitais būdais kainų galėtų pradėti teikti televizijos transliacijas kitais būdais.

Televizijos transliacijų teikimas DVB-T tinklais. Bet kuris televizijos transliacijų teikėjas, norėdamas pradėti teikti televizijos transliacijas DVB-T tinklais, turi arba įsteigti DVB-T tinklą, arba įrengti bent vieną vietinę DVB-T stotį, arba įsigyti televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklais paslaugas. Siekiant sukurti DVB-T tinklą (stotį), yra būtinas ribotas išteklius – radijo dažnis (kanalas), skiriamas pagal Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros planą, patvirtintą RRT direktoriaus 2005 m. balandžio 28 d. įsakymu 1V-419 „Dėl Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plano patvirtinimo“ (toliau – Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros planas). Svarbu paminėti, kad RRT direktoriaus 2020 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. (1.9E)1V-356 „Dėl leidimų naudoti radijo dažnius (kanalus) skaitmeninės antžeminės televizijos tinkluose panaikinimo Telia Lietuva, AB“ panaikinti *Telios* leidimai naudoti radijo dažnius DVB-T tinkluose, dėl to atsirado galimybė kitiems paslaugų teikėjams steigti DVB-T tinklus.

RRT turima informacija, tiriamuoju laikotarpiu veikė televizijos transliacijų kitais tinklais teikėjai (pvz., *Telia*, UAB „Bitė Lietuva“), kurie valdė mobiliojo ryšio tinklus, kuriuos galėtų pritaikyti televizijos transliacijų DVB-T tinklais teikimui. Pažymėtina, kad antžeminis statinys yra brangiausias DVB-T tinklo elementas: specialaus antžeminio statinio (pvz., bokšto), skirto radijo ir (arba) televizijos antenoms montuoti tam skirtoje vietoje, pastatymas, priklausomai nuo aukščio, kainuoja 100–210 tūkst. Eur ir užima daugiausia laiko (žemės sklypo suradimas ir įsigijimas, projektavimas, statybos leidimų derinimas, statybos darbai). RRT vertinimu, šie televizijos transliacijų kitais tinklais teikėjai galėtų panaudoti turimus antžeminius statinius ir tokio pritaikymo išlaidos už trūkstamų televizijos transliacijų perdavimo priemonių elementų, pvz., specifinių

³⁰ Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 41 punktą.

televizijos transliacijoms perduoti skirtų serverių ir kitos įrangos, įdiegimą būtų vienkartinės išlaidos, todėl nebūtų didelės.

Norint įsigyti televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklais paslaugas, reikia kreiptis į tokias paslaugas teikiantį ūkio subjektą, t. y. Telecentrą, nes jo turima infrastruktūra suteikia galimybę be papildomų investicijų perduoti televizijos transliacijas DVB-T tinklais visoje Lietuvoje. Iš viso tiriamojo laikotarpio pabaigoje Lietuvoje buvo suplanuoti 5 DVB-T tinklai, tačiau iš jų Transliacijų perdavimo rinkos tyrimo metu buvo naudojami tik 3 (vienas buvo visiškai užimtas, antras – iš dalies, o trečias tinklas buvo laisvas), t. y. jais buvo transliuojamos (ar retransliuojamos) televizijos programos. Radijo dažniai (kanalai) naudoti 1 DVB-T tinkle nėra paskirti. Šiuo metu ne visa apimtimi išnaudojami Telecentro turimi tinklai sukuria komercinę prielaidą jam pritraukti papildomus televizijos transliacijų DVB-T tinklais teikėjus tam, kad būtų padidintos Telecentro pajamos ir sumažinamos infrastruktūros išlaikymo sąnaudos. Nevisiškas infrastruktūros išnaudojimas taip pat rodo, kad galimas televizijos transliacijų DVB-T tinklais teikėjų kiekis yra pakankamai didelis. Televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklais paslaugų kaina priklauso nuo pasirinkto tinklo. Telecentras siūlo dvi alternatyvas³¹: ST 1 tinklą (133 669 Eur/mėn.) ir Pietryčių TV tinklą (27 835 Eur/mėn.). Tinklo kainų skirtumus lemia tai, kiek Lietuvos gyventojų tinklas pasiekia³: ST 1 tinklas – 98,1 proc. ir Pietryčių TV tinklas – 70 proc. Televizijos transliacijų teikėjas, siekiantis transliacijas teikti DVB-T tinklais, privalo turėti tam tinkamą įrangą, kad galėtų perduoti signalą SDI formatu. SDI signalą suformuoja studijos įranga – tai neglaudintas, todėl didelės apimties duomenų srautas. SDI formatas skirtas perduoti koaksialiniu kabeliu, o į DVB-T sutankinto skaitmeninio srauto signalų formavimo stotį signalas perduodamas fiksuotomis (šviesolaidinėmis) arba radiorelinėmis linijomis. Prieš perduodamas SDI signalą konvertavimo įrenginys jį pakeičia į perdavimo linijai tinkamą formatą, o signalui pasiekus tikslą, jis vėl grąžinamas į SDI formatą ir perduodamas į glaudinimo įrenginį po to į tankinimo įrenginį ASI formatu. Taigi, SDI signalo perdavimui reikia įsirengti / išsinuomoti perdavimo liniją bei signalo formato keitiklius.

Atsižvelgiant į aukščiau pateiktą informaciją, matyti, kad televizijos transliuotojai, teikiantys televizijos transliacijas KTV tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais, internetu, galėtų per trumpą laiką pradėti teikti televizijos transliacijas DVB-T tinklais. Todėl televizijos transliacijos, teikiamos DVB-T tinklais yra pakeičiamos televizijos transliacijomis teikiamomis kitais tinklais.

Televizijos transliacijų teikimas KTV tinklais ir MDTV tinklais. Televizijos transliacijų teikėjas, norėdamas teikti televizijos transliacijas KTV tinklais, privalo turėti KTV tinklą arba investuoti į ryšių kabelių kanalų statybą ar pirkti prieigą prie jų, nutiesti KTV linijas, įsigyti aktyvią ir pasyvią įrangą, ją sumontuoti. Televizijos transliacijų teikėjas, norintis teikti televizijos transliacijas KTV tinklais, turėtų sukurti kabelinės televizijos tinklą. Tačiau tokie veiksmai negali būti atliekami per trumpą laiką. Kitas svarbus aspektas yra tai, kad televizijos transliacijų, teikiamų KTV tinklais, teikėjai, norėdami plėsti televizijos transliacijoms reikalingą kabelinės televizijos tinklą penkiuose didžiuosiuose Lietuvos miestuose bei jų apylinkėse, kur yra sudėtinga tiesti laidinę infrastruktūrą, naudoja MDTV tinklus. Televizijos transliacijos, teikiamos MDTV tinklais, televizijos transliacijų teikėjų požiūriu yra televizijos transliacijų KTV tinklais pakaitalas. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje televizijos transliacijas MDTV tinklais teikė du operatoriai – UAB „Balticum TV“ (Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje) ir UAB „Cgates“ (Vilniuje ir Kaune). MDTV tinklai yra steigiami naudojant tam tikrus ribotus išteklius – radijo dažnius (kanalus). MDTV tinklai gali būti steigiami bet kurioje vietoje, joje sukoordinavus radijo dažnius (kanalus). Radijo dažnių (kanalų) sukoordinavimo procedūra trunka 4–5 mėn., tačiau jos baigtis nėra garantuota. Dėl išteklių ribotumo regionuose, kuriuose jau teikiamos MDTV paslaugos, naujas operatorius negalėtų išvystyti MDTV tinklo, o kituose regionuose MDTV tinklas negalėtų būti išvystytas per trumpą laiką.

³¹ Žr. https://www.telecentras.lt/wp-content/uploads/2022/10/TV-Transliaciju-perdavimo-DVB-T-tinklais-kainos_galioja-nuo-2022-12-26.pdf (informacija rinkta 2022 m. lapkričio 7 d.).

Atsižvelgiant į aukščiau pateiktą informaciją, matyti, kad televizijos transliacijų teikėjai, teikiantys televizijos transliacijas DVB-T, IPTV, palydovinio ryšio tinklais ir internetu dėl pradinių investicijų ir ribotų išteklių poreikio negalėtų per trumpą laiką pradėti teikti televizijos transliacijų, teikiamų KTV tinklais ar MDTV tinklais. Todėl televizijos transliacijos, teikiamos KTV ir MDTV tinklais, nėra pakeičiamos televizijos transliacijomis, teikiamomis kitais tinklais.

Televizijos transliacijų teikimas IPTV tinklais. Televizijos transliacijos, teikimas IPTV tinklais, šiuo metu teikiamos tiek fiksuotojo, tiek mobiliojo plačiajuosčio ryšio tinklais. Mažai tikėtina, kad televizijos transliacijų teikėjas, norėdamas teikti televizijos transliacijas IPTV tinklais, statytų mobiliojo plačiajuosčio ryšio tinklą, esant riboto resurso – radijo dažnių (kanalų) - trūkumui. Todėl toliau detaliau bus nagrinėjamas atvejis, kai televizijos transliacijų teikėjas, norėdamas televizijos transliacijas teikti IPTV tinklais, turėtų investuoti į fiksuotojo plačiajuosčio ryšio tinklą, t. y. į ryšių kabelių kanalų statybą, nutiesti šviesolaidines ryšio linijas arba metalinės vytos poros linijas, įsigyti aktyvią ir pasyvią įrangą ir ją sumontuoti arba naudotis Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje³² ir Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams³³ rinkų paslaugomis, skirtomis plačiajuosčio ryšio tinklų, kuriais gali būti teikiamos televizijos transliacijos IPTV tinklais, vystymui. IPTV tinklų steigimas ir plėtra reikalauja didelių investicijų ir laiko sąnaudų. *Telia* į pagrindinio tinklo, kuris naudojamas ir televizijos transliacijoms IPTV tinklais perduoti, atnaujinimą bei į šviesolaidinės prieigos tinklo plėtrą 2016–2020 m. laikotarpiu investavo 131,8 mln. Eur³⁴. Pagal Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos užsakyto vertinimo ataskaitoje pateiktus paskaičiavimus, „*siekiant visus 429 546 nepadengtus namų ūkius prijungti šviesolaidinėmis kabelių linijomis, pagal realistinį scenarijų, reikėtų pakloti 64 462 km šviesolaidinių kabelių linijų, o reikalingos investicijos siektų 1,917 mlrd. Eur*“.³⁵

Televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, teikėjais galėtų būti elektroninių ryšių paslaugų teikėjai, turintys šviesolaidinių linijų tinklą, kuriuo teikiamos interneto prieigos paslaugos. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje buvo 56 tokie elektroninių ryšių paslaugų teikėjai, iš jų 18 teikė paslaugas KTV tinklais (iš kurių 2 dar ir MDTV tinklais). Visi šie elektroninių ryšių paslaugų teikėjai, norėdami pradėti teikti televizijos transliacijas IPTV tinklais, galėtų per trumpą laikotarpį pradėti teikti šias paslaugas turimu šviesolaidinių linijų tinklu.

RRT duomenimis, tiriamojo laikotarpio pabaigoje, IPTV televizijos paslaugas Lietuvoje teikė (turėjo abonentų) 26 ūkio subjektai, iš jų didžiausi – *Telia*, UAB „Splius“, UAB „Cgates“. Daugiausia abonentų turintys paslaugų teikėjai savo IPTV tinklus yra išvystę beveik visoje Lietuvoje, taip pat vykdomos nuolatinės investicijos į tinklų plėtrą mažai apgyvendintose vietovėse³⁶. Teikėjai gali jungtis vieni su kitais arba naudotis Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje ir Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkų paslaugomis, skirtomis plačiajuosčio ryšio tinklų, kuriais gali būti teikiamos televizijos transliacijos IPTV tinklais, tiesimui, todėl pasiekiamas didelis televizijos transliacijų IPTV tinklais žiūrovų skaičius Lietuvoje.

Pažymėtina, kad operatoriai valdantys KTV tinklus su DOCSIS (angl. *Data Over Cable Service Interface Specification*) technologija³⁷, leidžiančia teikti ir duomenų perdavimo paslaugas, be didelių investicijų galėtų pradėti teikti IPTV televizijos paslaugas.

³² Žr. <https://www.rrt.lt/d/didmenines-vietines-prieigos-fiksuotoje-vietoje-rinka-3/>

³³ Žr. <https://www.rrt.lt/d/didmenines-centrines-prieigos-fiksuotoje-vietoje-masines-rinkos-produktams-rinka-3/>

³⁴ Iš *Telios* metinės ataskaitos, žr. <https://www.telia.lt/investuotojams/finansiniai-rezultatai> (informacija rinkta 2022 m. gruodžio 29 d.).

³⁵ Iš Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos užsakytos galutinės vertinimo ataskaitos „Išankstinis ES fondų investicijų į skaitmeninio junglumo gerinimo veiklą 2021–2027 m. finansavimo laikotarpiu vertinimas“, Vilnius, 2020, 17 psl.

³⁶ Iš Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos užsakytos galutinės vertinimo ataskaitos „Išankstinis ES fondų investicijų į skaitmeninio junglumo gerinimo veiklą 2021–2027 m. finansavimo laikotarpiu vertinimas“, Vilnius, 2020 m., 11-12 psl.

³⁷ RRT duomenimis, 2021 m. pabaigoje 92 proc. visų interneto prieigos paslaugų, teikiamų KTV tinklais, buvo teikiamos naudojant DOCSIS3.0 ir spartesnį duomenų perdavimą užtikrinančias technologijas.

Apibendrinant aukščiau pateiktą informaciją, darytina išvada, kad televizijos transliacijos, teikiamos IPTV tinklais, yra pakeičiamos televizijos transliacijomis, teikiamomis DVB-T, KTV ir MDTV, palydovinio ryšio tinklais ir internetu pasiūlos atžvilgiu.

Televizijos transliacijų teikimas palydovinio ryšio tinklais. Televizijos transliacijų teikėjas, norėdamas pradėti teikti televizijos transliacijas palydovinio ryšio tinklais, turėtų sukurti žemės stočių ir dirbtinių žemės palydovų infrastruktūrą arba ją nuomotis. Svarbu paminėti tai, kad Lietuvoje veikiantys operatoriai, išskyrus UAB „Starlink Lithuania“, neturi savo dirbtinių žemės palydovų, todėl siekiant pradėti teikti televizijos transliacijas palydovinio ryšio tinklais, turėtų būti naudojami kitų šalių disponuojami radijo dažniai (kanalai). Paslaugą teikia palydovinio ryšio tinklo operatoriai: „SES S.A“ (Astra, Sirius palydovai), „Eutelsat Communications SA“ (Eutelsat, Hot Bird palydovai), „Telenor Satellite“ (Thor palydovai), „Spacecom“ (Amos palydovai), „Intelsat S.A.“ (Intelsat palydovai) ir kt. Palydoviniams transliavimui naudojami aukšti radijo dažniai (kanalai) suteikia galimybę panaudoti plačias radijo dažnių juostas ir perduoti didelius duomenų srautus, o kartu ir didelį programų kiekį. Nors galimų perduoti programų skaičius ribotas, bet jis ženkliai didesnis nei perduodant DVB-T ir MDTV tinklais. Televizijos transliacijų teikėjas, norėdamas gauti paslaugą turi užtikrinti savo turinio persiuntimą, pasinaudodamas fiksuotojo, palydovinio ryšio arba interneto prieigos paslaugomis, palydovinio ryšio tinklo operatoriui³⁸. Transliacijos, teikiamos palydovinio ryšio tinklais, yra pasiekiamos visoje Lietuvos Respublikoje, todėl jas žiūri didelis televizijos transliacijų žiūrovų skaičius.

Atsižvelgus į aukščiau pateiktą informaciją, darytina išvada, kad televizijos transliacijos, teikiamos palydovinio ryšio tinklais, yra pakeičiamos televizijos transliacijomis, teikiamomis DVB-T, KTV ir MDTV, IPTV tinklais ir internetu pasiūlos atžvilgiu.

Televizijos transliacijų teikimas internetu. Interneto prieigos teikėjas, internetu perduodamas televizijos transliacijas, nekontroliuoja televizijos transliacijų turinio ir dalyvauja šiame darbe tik tiek, kiek tai yra susiję su interneto prieigos paslaugų teikimu. Televizijos transliacijos gali būti perduodamos bet kurio interneto prieigos paslaugų teikėjo internetu, o televizijos transliacijų teikėjas nekontroliuoja, kas teikia interneto prieigos paslaugas vartotojui. Transliacijos internetu yra pasiekiamos visoje Lietuvos Respublikoje, todėl jas žiūri didelis televizijos transliacijų žiūrovų skaičius.

Televizijos transliacijų teikėjas, norėdamas televizijos transliacijas teikti internetu, turėtų apie savo veiklos pradžią informuoti LRTK. Papildomai paslaugų teikėjui nereikia turėti ar kurti atitinkamo interneto prieigos tinklo, nes jo televizijos transliacijos gali būti perduodamos bet kurio interneto prieigos paslaugų teikėjo tinklu. Remiantis tuo, kad nereikia investuoti į atitinkamo interneto prieigos tinklo statybą, darytina išvada, kad bet kuris televizijos transliacijų DVB-T, kabelinės televizijos, IPTV, MDTV ar palydovinio ryšio tinklais teikėjas per trumpą laiką ir nepatirdamas didelių pradinių investicijų gali pradėti teikti televizijos transliacijas internetu.

Atsižvelgiant į anksčiau pateiktą informaciją, darytina išvada, kad televizijos transliacijos, teikiamos skirtingais būdais, yra iš dalies pakeičiamos pasiūlos atžvilgiu.

Vadovaujantis atlikta skirtingais būdais teikiamų televizijos transliacijų pakeičiamumo paklausos ir pasiūlos atžvilgių analize, darytina išvada, kad televizijos transliacijos, teikiamos DVB-T tinklais, KTV ir MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais ir internetu, sudaro vieną Televizijos transliacijų rinką.

2.2.3. Televizijos transliacijų rinkos geografinės aprėpties apibrėžimas

Apibrėžiant Televizijos transliacijų rinkos geografinę aprėptį, siekiama nustatyti, kokia yra konkrečios rinkos geografinė aprėptis. Atitinkamos rinkos geografinė aprėptis gali daryti įtaką

³⁸ Žr. <https://www.eutelsat.com/en/blog/how-to-start-broadcasting-via-satellite.html>

nagrinėjamos rinkos apimčiai, esamai ir potencialiai konkurencinei aplinkai nagrinėjamoje rinkoje. Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių³⁹ 51 punkte nurodyta, kad elektroninių ryšių sektoriuje geografinė atitinkamos rinkos aprėptis tradiciškai nustatoma, vadovaujantis dviem kriterijais: tinklo aprėpiama teritorija ir teisiniais ar kitais reguliavimo instrumentais. Vadovaujantis šiais dviem kriterijais, geografinė rinkos aprėptis gali būti vietinė, nacionalinė ar aprėpianti kelias valstybes.

Elektroninių ryšių paslaugų teikėjai turi teisę vykdyti elektroninių ryšių veiklą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, t. y. veiklos apribojimų atskirose Lietuvos Respublikos teritorijos dalyse nėra. Atsižvelgiant į aukščiau pateiktą informaciją, nustatyta, kad televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais, galima teikti visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Televizijos transliacijos yra teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje esantiems televizijos programų žiūrovams. Dėl to televizijos transliacijoms teikti reikalingi elektroninių ryšių tinklai yra plėtojami Lietuvos Respublikos teritorijoje. Atsižvelgiant į tai, Televizijos transliacijų rinkos geografinė aprėptis negali būti platesnė nei Lietuvos Respublikos teritorijos ribos.

DVB-T tinklai. DVB-T tinklai yra išplėtoti visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, o televizijos transliacijas, teikiamas DVB-T tinklais, tiriamuoju laikotarpiu galėjo matyti 99 proc. visų Lietuvos gyventojų. Atsižvelgiant į tai, kad DVB-T tinklas veikia visoje Lietuvoje, laikoma, kad televizijos transliacijos, teikiamos DVB-T tinklais yra pasiekiamos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

KTV ir MDTV tinklai. KTV tinklai gali būti steigiami visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. KTV tinklų teikėjai gali jungtis vieni su kitais⁴⁰ ir tokiu būdu didinti televizijos transliacijų, teikiamų KTV tinklais, potencialiai pasiekiamų vartotojų skaičių bei geografinę aprėptį. Lietuvos kabelinės televizijos asociacijos duomenimis⁴¹, KTV tinklai buvo plėtojami 72 miestuose ir miesteliuose. MDTV tinklai yra išskirtinai naudojami KTV tinklų geografinę aprėptį išplėsti. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje buvo 2 operatoriai, kurie teikė televizijos transliacijas abiem KTV ir MDTV tinklais. Vartotojai televizijos transliacijas, teikiamas MDTV tinklais, galėjo matyti 5 didžiuosiuose Lietuvos miestuose ir jų apylinkėse. Taip pat, esant laisvų radijo dažnių (kanalų), MDTV tinklai gali būti steigiami ir kituose Lietuvos miestuose. Televizijos transliacijų, teikiamų KTV ir MDTV tinklais, konkurencinės teikimo sąlygos skirtingose geografinėse Lietuvos Respublikos teritorijos dalyse nesiskiria ir yra pakankamai homogeniškos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, todėl darytina išvada, kad televizijos transliacijos, teikiamos KTV ir MDTV tinklais, yra pasiekiamos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

IPTV tinklai. IPTV tinklai gali būti steigiami visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. IPTV tinklų teikėjai gali jungtis vieni su kitais, t. y. vykdyti įmonių susijungimus (įsigijimus), ir tokiu būdu didinti televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, potencialiai pasiekiamų vartotojų skaičių bei geografinę aprėptį. Televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, konkurencinės teikimo sąlygos skirtingose geografinėse Lietuvos Respublikos teritorijos dalyse nesiskiria ir yra pakankamai homogeniškos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, todėl darytina išvada, kad televizijos transliacijos, teikiamos IPTV tinklais, yra pasiekiamos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

Televizijos transliacijos, teikiamos palydovinio ryšio tinklais. Televizijos programos transliuojamos palydovinio ryšio tinklais gali būti matomos visoje Lietuvoje. Televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, konkurencinės teikimo sąlygos skirtingose geografinėse Lietuvos Respublikos teritorijos dalyse nesiskiria ir yra homogeniškos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad televizijos transliacijos, teikiamos palydovinio ryšio tinklais, yra pasiekiamos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

³⁹ Žr. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52018XC0507%2801%29>

⁴⁰ Tiriamuoju laikotarpiu UAB „Cgates“ įsigijo įvairių bendrovių akcijų, pvz., 2017 m. rugsėjo mėnesį UAB „Cgates“ įsigijo 100 proc. UAB „Transteleservis“ akcijų ir 2017 m. rugsėjo 18 d. UAB „Transteleservis“ baigė veiklą kaip juridinis asmuo.

⁴¹ Iš Lietuvos kabelinės televizijos asociacijos tinklapio <http://lka.lt/lt/apie/test1> (informacija rinkta 2022 m. gruodžio 1 d.).

Televizijos transliacijų teikimas internetu. Plačiajuosčio ryšio tinklai yra išplėtoti visoje Lietuvos Respublikoje, RRT duomenimis, mobilaus arba fiksuoto interneto prieigą Lietuvos Respublikoje galėjo gauti 99 proc. gyventojų, o 2021 m. interneto prieigą⁴² turėjo 87 proc., kompiuterius namuose – 81 proc. namų ūkių. Vadinasi, interneto prieigos naudojimas ir kompiuterių turinčių namų ūkių skaičius didėja. Taip pat operatoriai nuolatos investuoja į plačiajuosčio ryšio plėtrą. Atsižvelgiant į šioje pastraipoje pateiktus argumentus, darytina išvada, kad televizijos transliacijos, teikiamos internetu, yra pasiekiamos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, darytina išvada, kad televizijos transliacijos, teikiamos DVB-T tinklais, KTV ir MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais ir internetu yra pasiekiamos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

Televizijos transliacijų rinkos geografinė aprėptis yra Lietuvos Respublikos teritorija.

2.2.4. Tyrimas, ar konkurencija Televizijos transliacijų rinkoje yra veiksminga, ir konkurencijos problemų nustatymas

RRT, siekdama nustatyti rinkas, kurioms gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas ir atsižvelgdama į ateities perspektyvą, pagal 2020 m. rekomendacijos preambulės 6 konstatuojamąją dalį, turi įvertinti, ar mažmeninės rinkos yra veiksmingai konkurencingos be susijusioje didmeninėje rinkoje didelę įtaką turinčio ūkio subjekto reguliavimo. Todėl šiame Ataskaitos skyriuje bus analizuojama, ar konkurencija apibrėžtoje mažmeninėje rinkoje, t. y. Televizijos transliacijų rinkoje, yra veiksminga. Atliekant šį tyrimą, siekiama nustatyti, ar apibrėžtoje rinkoje yra ūkio subjektas, kuris turi tokią ekonominės galios padėtį, kuri suteikia jam galią elgtis pakankamai nepriklausomai nuo konkurentų ir vartotojų. Vertinimas atliekamas analizuojant konkurenciją televizijos transliacijų teikimo DVB-T tinklais, KTV ir MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais ir internetu rinkoje. Atliekant konkurencijos veiksmingumo tyrimą, taip pat yra nustatomos konkurencijos problemos, kurios kyla arba gali kilti nagrinėjamoje rinkoje.

Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 55 punkte nurodyta, kad itin didelės rinkos dalys, t. y. viršijančios 50 proc., jau savaime, išskyrus išimties aplinkybes, liudija apie dominuojančią padėtį.

DVB-T tinklai. UAB „TNS LT“ duomenimis 2016 m. 47,6 proc. namų ūkių žiūrėjo televizijos programas teikiamas DVB-T tinklais, o pagal 2021 m. (I pusmečio duomenis)– 35,2 proc. arba 12,4 procentinio punkto mažiau. Namų ūkių, žiūrinčių televizijos programas teikiamas DVB-T tinklais, mažėjimo tendenciją patvirtina ir 2019 m. (I pusmečio) bei 2020 m. (I pusmečio) UAB „TNS LT“ duomenys, kurie atitinkamai sudarė 40,7 proc. ir 39,0 proc. 2020 m. IV ketv. apklausos duomenimis, televizijos transliacijas, teikiamas DVB-T tinklais, žiūrėjo 37,3 proc. vartotojų.

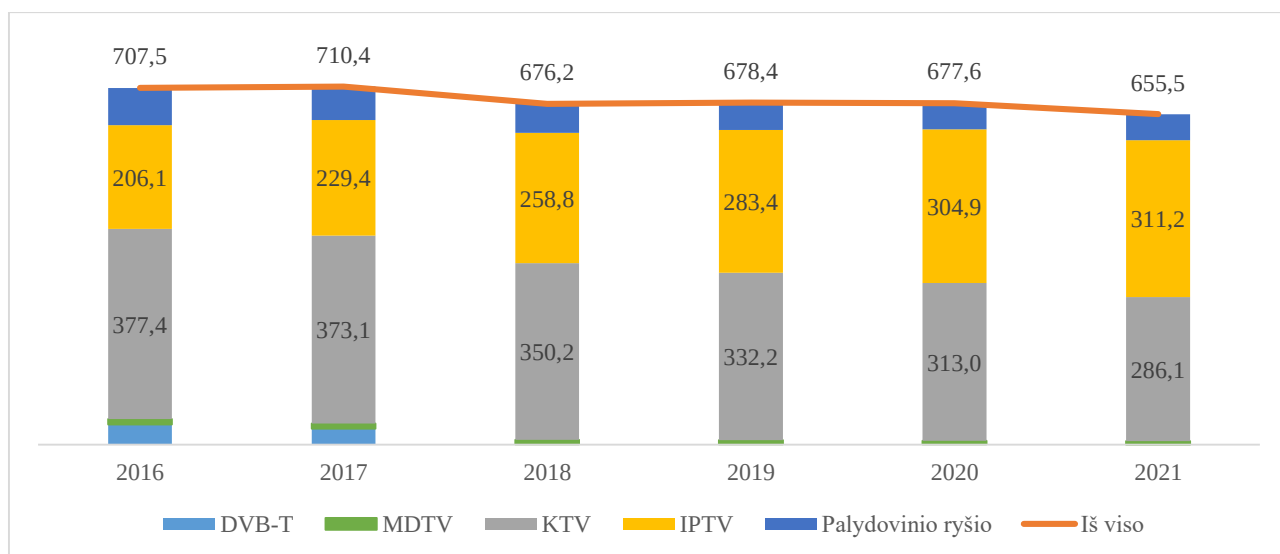
Tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu Lietuvoje televizijos transliacijų, teikiamų DVB-T tinklais, rinkoje veikė: LRT (visoje Lietuvoje), UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“ (visoje Lietuvoje), UAB „All Media Lithuania“ (visoje Lietuvoje), UAB „Lietuvos ryto“ televizija (visoje Lietuvoje), UAB „DELFI“ (visoje Lietuvoje), UAB „Balticum TV“ (Klaipėdoje, Vilniuje, Plungėje, Šiauliuose, Panevėžyje), UAB „Ilora“ (Naujoji Akmenė), UAB „Kėdainių krašto televizija“ (Kėdainiuose), UAB „TV7“ (Jonavoje), VšĮ Alytaus regioninė televizija (Alytuje), VšĮ Regioninė televizija „Aidas“ (Elektrėnuose, Trakuose ir Vievėje), VšĮ „LN televizija“ (Plungėje), VšĮ Marijampolės televizija (Marijampolėje), UAB „Pūkas“ (Kaune), UAB „Roventa“ (Mažeikiuose) ir UAB „Šiaulių apskrities televizija“ (Šiauliuose). *Telia* televizijos transliacijų, teikiamų DVB-T tinklais, nebeteikia nuo 2018 m. IV ketv., UAB „Balticum TV“ – nuo 2021 m. I ketv. Remiantis UAB „TNS LT“ duomenimis, nė vienas iš ūkio subjektų nesudaro daugiau nei 50 proc. Televizijos transliacijų rinkos dalies. Pažymėtina, kad yra pakankamas dalyvių, galinčių teikti televizijos transliacijas DVB-T tinklais visoje Lietuvoje, skaičius, leidžiantis egzistuoti

⁴² Valstybės duomenų agentūros duomenimis, žr. <https://osp.stat.gov.lt/skaitmenine-ekonomika-ir-visuomene-lietuvoje-2021/izanga> (informacija rinkta 2022 m. gruodžio 1 d.).

efektyviai konkurencijai. Taip pat transliuotojai, norintys teikti televizijos transliacijas, teikiamas DVB-T tinklais, gali pasinaudoti didmeninėmis paslaugomis, t. y. transliacijų perdavimo DVB-T tinklais paslaugomis. Transliuotojas gali kreiptis į LRTK su prašymu išduoti licenciją vykdyti televizijos transliacijų, teikiamų DVB-T tinklais, veiklą ir transliuoti savo televizijos programas, kurios būtų matomos visoje Lietuvoje.

2021 m. pabaigoje mokamų televizijos transliacijų paslaugų gavėjų skaičius buvo mažiausias per visą nagrinėjamą 2016–2021 m. laikotarpį ir siekė 655,5 tūkst. Visu tiriamuoju laikotarpiu KTV bei IPTV tinklais teikiamos paslaugos sudarė didžiausią dalį (daugiau nei 80 proc.) visų mokamų televizijos transliacijų paslaugų. 2021 m. pabaigoje 91,1 proc. visų mokamų televizijos transliacijų paslaugų gavėjų naudojos KTV bei IPTV paslaugomis: 47,5 proc. rinkosi IPTV paslaugas, 43,7 proc. – KTV paslaugas (žr. 5 pav.). 72,5 proc. visų KTV paslaugų gavėjų naudojos skaitmeninės KTV paslaugomis. Pagal Apklausos duomenis, 62,1 proc. respondentų žiūrėjo televizijos transliacijas, teikiamas KTV, MDTV bei IPTV tinklais.

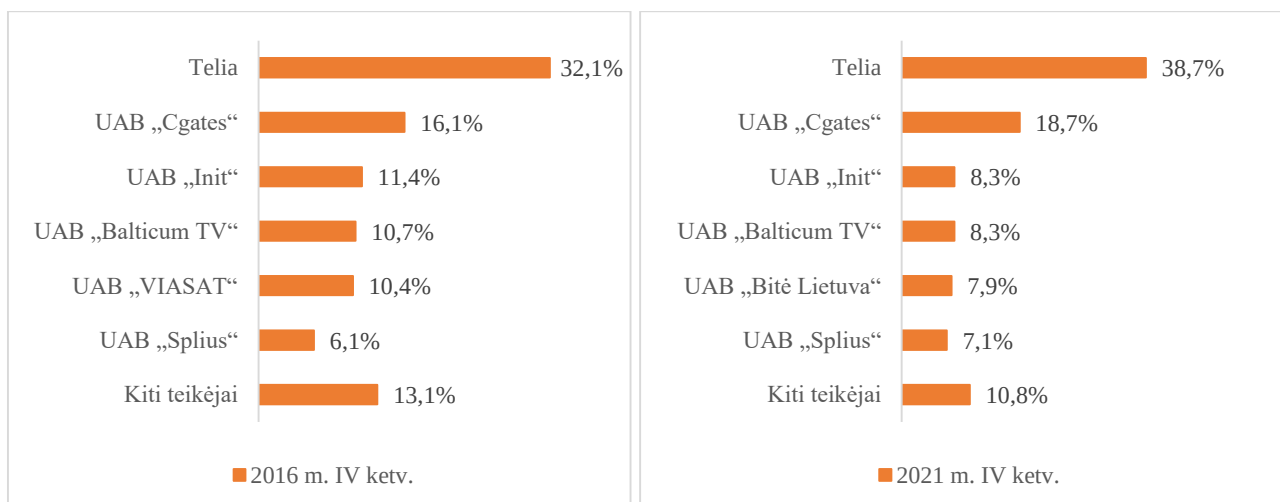
2021 m. mokamų televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, paslaugų gavėjų skaičius pirmą kartą viršijo mokamų televizijos transliacijų, teikiamų KTV tinklais, paslaugų gavėjų skaičių. Televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, paslaugų gavėjų skaičiaus augimas matomas visu tiriamuoju laikotarpiu. Televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, paslaugų gavėjų skaičiaus augimą galima paaiškinti tuo, kad paslaugų teikėjai investicijas nukreipia į šviesolaidinių tinklų vystymą. RRT duomenimis, mažmeninių interneto prieigos, teikiamos šviesolaidinėmis linijomis, paslaugų gavėjų dalis nuo visų mažmeninių interneto prieigos paslaugų gavėjų skaičiaus 2016 m. siekė 63,6 proc., o 2021 m. – 77,9 proc.

5 pav. Mokamos Televizijos transliacijų rinkos struktūra pagal paslaugų gavėjų skaičių, proc., 2016-2021 m.

Šaltinis: RRT

2021 m. pabaigoje 89,2 proc. visų mokamos televizijos paslaugų suteikė 6 paslaugų teikėjai, kitų (35) paslaugų teikėjų rinkos dalys neviršijo 2 proc. ir bendrai sudarė 10,8 proc. (žr. 6 pav.). Tiriamuoju laikotarpiu Telia, UAB „Cgates“ bei UAB „Splus“ rinkos dalys išaugo, kitų teikėjų sumažėjo.

6 pav. Mokamų Televizijos transliacijų rinkos dalyvių struktūra pagal paslaugų gavėjų skaičių, proc., 2016 m. II ketv., 2021 m. IV ketv.

Šaltinis: RRT

KTV ir MDTV tinklai. Televizijos transliacijų, teikiamų KTV ir MDTV tinklais, vertinant pagal abonentų skaičių, tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 26,4 proc. ir 2021 m. IV ketv. pabaigoje siekė 292,6 tūkst. paslaugų gavėjų (286,1 tūkst. KTV tinklais ir 6,5 tūkst. MDTV tinklais). Paslaugų teikėjų skaičius mažėjo taip pat nuo 31, 2016 m. iki 27, 2021 m. IV ketv. pabaigoje, tikėtina, kad teikėjų mažėjimas vyko labiausiai dėl jų jungimosi, efektyvinant veiklą, o ne dėl nutraukiamos veiklos. Televizijos transliacijų, teikiamų KTV ir MDTV tinklais, teikėjų skaičiaus mažėjimas ir jungimasis rodo, kad televizijos transliacijų, teikiamų KTV ir MDTV tinklais, rinka pasiekė brandos stadiją ir naujų rinkos dalyvių atėjimas yra abejotinas. Nė vienas teikėjas neužėmė didesnės nei 50 proc. rinkos dalies (2021 m. IV ketv. UAB „Cgates“ rinkos dalis sudarė 37,9 proc., UAB „Init“ – 16,9 proc., UAB „Balticum TV“ – 16,8 proc., UAB „Splus“ – 13,5 proc.).

KTV ir MDTV tinklai gali būti steigiami visoje Lietuvoje. Investicijos reikalingos KTV tinklų infrastruktūrai yra didelės, tačiau paslaugų teikėjai, siekdami pradėti teikti paslaugas, gali pasinaudoti su didmenine vietine prieiga vertikalčiai susijusiomis paslaugomis ir taip sumažinti didelių pradinių investicijų barjerą.

IPTV tinklai. Tiriamuoju laikotarpiu televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, teikėjų skaičius didėjo, t. y. 2016 m. II ketv. pradžioje jų skaičius siekė 15, o 2021 m. IV ketv. pabaigoje – 26. Vis daugiau plačiajuosčio ryšio paslaugų teikėjų kartu su interneto prieiga teikia ir televizijos transliacijas, teikiamas IPTV tinklais. RRT 2019 m. yra atlikusi Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkos ir Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkos tyrimus. Šių rinkų paslaugos yra skirtos plačiajuosčio ryšio tinklų, kuriais gali būti teikiamos televizijos transliacijos IPTV tinklais, vystymui. Ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką minėtose didmeninių paslaugų rinkose, buvo pripažinta Telia ir šiam ūkio subjektui buvo nustatyti įpareigojimai suteikti prieigą, skaidrumo ir nediskriminavimo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas, apskaitos atskyrimo įpareigojimas. RRT nuomone, Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkoje ir Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkoje teikiamų paslaugų reguliavimas mažina kliūtis siekiant teikti Televizijos transliacijų paslaugas.

Televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinka, vertinant pagal abonentų skaičių, tiriamuoju laikotarpiu išaugo 51,0 proc. ir 2021 m. IV ketv. pabaigoje siekė 311,2 tūkst. abonentų. Tiriamuoju laikotarpiu 9,7 procentinio punkto sumažėjo Telia užimama rinkos dalis ir 2021 m. IV ketv. pabaigoje siekė 81,6 proc. Tiriamuoju laikotarpiu augant televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, teikėjų skaičiui, Telia užimama rinkos dalis mažėjo, atsirado naujų paslaugų teikėjų

(UAB „Cgates“ rinkos dalis 2021 m. IV ketv. sudarė 3,8 proc., UAB „Splus“ – 2,4 proc.), todėl kitų veikiančių paslaugų teikėjų rinkos dalis augo. Galima daryti išvadą, kad nagrinėjamos technologijos naudojimas auga, o jos struktūra kinta. Pažymėtina, kad 2016 m. II ketv. antras pagal užimamą rinkos dalį UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“ 2021 m. IV ketv. nukrito į trečią vietą, jo užimama nagrinėjamos rinkos dalis sumažėjo 3,6 procentinio punkto ir 2021 m. IV ketv. siekė 3,3 proc. Skaitine reikšme šio paslaugų teikėjo rinkos dalis kito neženkiai.

Augantis televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, teikėjų skaičius rodo, kad kliūtys norint teikti televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, paslaugas palaipsniui mažėja. Tai daro įtaką su televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, vertikaliam susijusioms didmeninėms paslaugoms – didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje paslaugoms ir didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams paslaugoms – taikomas reguliavimas, kuris užtikrina, jog įėjimo į nagrinėjimų paslaugų rinką barjerai būtų mažinami. Vis dėlto tiriamuoju laikotarpiu augęs televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, teikėjų skaičius didžiąja dalimi pasireiškė dėl plačiajuosčio ryšio paslaugų teikėjų paslaugų krepšelio plėtros. Tai reiškia, kad plačiajuosčio ryšio paslaugų teikėjai kartu su interneto prieiga pradėjo teikti ir televizijos transliacijas, teikiamas IPTV tinklais. Atsižvelgiant į pateiktą informaciją, darytina išvada, kad kliūtys, kurios trukdo pradėti teikti televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, paslaugas priklauso nuo to, ar yra kuriamas naujas IPTV tinklas, ar pradedamos teikti televizijos transliacijos, teikiamos IPTV tinklais, jau egzistuojančiu tinklu, kuriuo yra teikiamos plačiajuosčio ryšio paslaugos. Pirmuoju atveju, nepaisant mažėjančių įėjimo barjerų, galima susidurti su tam tikromis kliūtimis, antruoju – įėjimo barjerai yra minimalūs.

Palydovinio ryšio tinklai. Vertinant RRT atliktos apklausos duomenis, nustatyta, kad televizijos transliacijas, teikiamas palydovinio ryšio tinklais, žiūrėjo 11,3 proc. visų Apklausos respondentų. 2021 m. IV ketv. pabaigoje vienintelis mokamų televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, teikėjas UAB „Bitė Lietuva“ turėjo 51,7 tūkst. paslaugų gavėjų, kurių skaičius tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 25,8 tūkst. arba 33,3 proc. Pagal Apklausos duomenis vertinus televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinkos struktūrą matyti, kad 2020 m. IV ketv. 47,7 proc. nagrinėjamos rinkos atiteko mokamų televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, teikėjui „AS TV Play Baltics“⁴³, o 52,3 proc. – nemokamų televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, teikėjams. Pažymėtina, kad Lietuvoje tiriamuoju laikotarpiu buvo galima matyti televizijos transliacijas, teikiamas palydovinio ryšio tinklais, per 14 dirbtinių Žemės palydovų. Televizijos transliacijas iš studijos arba kitos geografinės vietos iki dirbtinio Žemės palydovo, iš kurio televizijos transliacijos bus perduotos į Lietuvos teritoriją, gali būti perduotos tiek iš Lietuvos, tiek iš kitos valstybės.

Internetu. Atsižvelgiant į tai, kad 41,9 proc. visų Apklausos respondentų žiūrėjo televizijos transliacijas, teikiamas internetu, televizijos transliacijos, teikiamos internetu, sukuria stiprų konkurencinį spaudimą televizijos transliacijoms, teikiamoms kitais būdais. Dėl televizijos transliacijų, teikiamų internetu, populiarėjimo mažėja žiūrovų skaičius, žiūrinčių televizijos transliacijas kitais būdais. 2021 m. pabaigoje platformoje „Megogo“ 29,3 tūkst. paslaugų gavėjų naudojo internetinės televizijos bei vaizdo turinio paslaugomis. Kiti internetinės televizijos paslaugų teikėjai (*Telia*, UAB „Balticum TV“, UAB „Consilium optimum“) nurodė turėję 1,5 tūkst. internetinės televizijos paslaugų gavėjų. Vaizdo turinio internetinė platforma „Go3“ Baltijos šalyse turi virš 350,0 tūkst. paslaugų gavėjų, kurie naudoja internetinės televizijos ir vaizdo turinio paslaugomis. Televizijos transliacijas internetu gali teikti bet kuris (re)transliuotojas.

Ataskaitos 2.2.1 skyriuje nustatyta, kad dalis vartotojų savo gyvenamojoje vietovėje televizijos transliacijas žiūrėjo skirtingais būdais, t. y. daugiau nei vienu būdu. Atsižvelgiant į tai, galima teigti, kad vartotojai turi galimybę pasirinkti tiek televizijos transliacijų teikimo būdą, tiek teikėją, t. y. vartotojas turi derybinę galią, nes paslaugos teikėjams nusprendus padidinti kainas ar

⁴³ Nuo 2021 m. II ketv. į UAB „Bitė Lietuva“ integruotos palydovinės televizijos paslaugos, kurias teikė „AS TV Play Baltics“ su „Home3“ prekės ženklu.

pabloginti parduodamos paslaugos savybes, vartotojai turi galimybę pasinaudoti atitinkamos rinkos siūlomų paslaugų alternatyvomis. Todėl televizijos transliacijų paslaugų teikėjai konkuruoja ne tik su konkrečiu būdu paslaugas teikiančiais paslaugų teikėjais, bet su visais televizijos transliacijų paslaugas teikiančiais paslaugų teikėjais. Televizijos transliacijų rinkoje paslaugos teikiamos skirtingais būdais ir nei vienas iš jų nesudaro daugiau nei 50 proc. rinkos. Remiantis tuo, kas išdėstyta, nė vienas iš paslaugų teikėjų nesudaro daugiau nei 50 proc. Televizijos transliacijų paslaugų rinkos dalies ir neturi galimybių elgtis nepriklausomai nuo potencialių konkurentų ar paslaugų gavėjų.

Atsižvelgiant į tai, kad nė vienas paslaugų teikėjas neturi didesnės nei 50 proc. Televizijos transliacijų rinkos dalies ir Televizijos transliacijų rinka pasižymi charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimą, darytina išvada, kad konkurencija Televizijos transliacijų rinkoje yra veiksminga.

2.3. Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų rinkos apibrėžimas iki geografinės aprėpties vertinimo

Transliacijų perdavimo paslauga yra elektroninių ryšių paslauga, skirta televizijos transliacijoms (programoms) elektroninių ryšių tinklu perduoti klausytojams arba žiūrovams į galinius įrenginius.

Televizijos programų transliuotojai kuria televizijos programas ir jas transliuoja vartotojams. Televizijos programos yra transliuojamos, naudojant elektroninių ryšių paslaugas. Televizijos programų retransliuotojai televizijos programų nekuria. Jie vartotojams teikia nepakeistas televizijos transliacijas. Retransliuotojai televizijos programas pateikia vartotojams taip pat naudodami elektroninių ryšių paslaugas.

Suformuojama tokia paslaugų grandinė: televizijos transliacijų teikėjai teikia transliacijas televizijos žiūrovams. Tam, kad transliacijos pasiektų šių paslaugų gavėjus, transliacijų teikėjai perka transliacijų perdavimo paslaugas iš transliacijų perdavimo paslaugų teikėjų.

Kitaip tariant Televizijos transliacijų perdavimo paslauga yra skirta televizijos programoms pateikti žiūrovams į galinius įrenginius. Televizijos transliacijų perdavimo paslauga yra didmeninė paslauga.

Vadovaujantis Ataskaitos 2.2 skyriuje išdėstyta informacija, televizijos transliacijos Lietuvoje perduodamos DVB-T tinklais, KTV ir MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais ir internetu.

DVB-T tinklai. Televizijos transliacijos yra perduodamos DVB-T tinklais, kuriuos sudaro nedaloma skaitmeninės antžeminės televizijos stočių visuma, ir (arba) vietinėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis. Skaitmeninės antžeminės televizijos stotiai įrengti yra reikalingos transliacijų perdavimo priemonės: antžeminiai statiniai, sudėjimo tiltai, fideriai, antenos, televizijos siųstuvai. Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais galima transliuoti daugiau nei vieną televizijos programą. Šias programas sudarantys duomenų srautai yra sutankinami į vieną duomenų srautą. Skaitmeninės antžeminės televizijos stotys, tankinimas ir televizijos signalų geografinis paskirstymas tarp skaitmeninės antžeminės televizijos stočių, iš skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo steigėjo pusės, sudaro visumą, kuri užtikrina skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo vientisumą. Išimtimi gali būti vietinės skaitmeninės antžeminės televizijos stotys, kuriomis yra transliuojamos vietinės televizijos programos, kurių nereikia tankinti ir paskirstyti geografiškai. Televizijos transliacijos į aplinką yra spinduliuojamos naudojant siųstuvus. Televizijos transliacijoms DVB-T tinklais ir vietinėmis DVB-T stotimis perduoti yra reikalingi radijo dažniai (kanalai), kurie yra ribotas valstybės išteklius. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir vietinėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis paslaugų suteikimo taškas gali būti televizijos transliacijų glaudinimo (angl. Encoding) tinklo elementas (įskaitant), tankinimo (angl. Multiplexing) tinklo elementas (įskaitant), siųstuvai (įskaitant). Transliacijų perdavimo paslaugų suteikimo taškas

priklauso nuo to, koku tinklu ar vietine stotimi bus transliuojama televizijos programa bei kokias paslaugas teikia transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta anksčiau, skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą arba vietinės skaitmeninės antžeminės televizijos stotis gali steigti ir valdyti siuntėjai, o transliacijų perdavimo paslaugas jie gali teikti tiek sau, tiek kitiems televizijos transliuotojams ir (ar) retransliuotojams.

KTV ir MDTV tinklai. Transliacijų perdavimo KTV tinklais paslaugos yra teikiamos KTV tinklais, kuriuos sudaro tiek pasyvi, tiek aktyvi įranga. Analoginės KTV atveju, KTV tinklą sudaro bendraašio (angl. *Coaxial*) kabelio linijos, o signalui stiprinti yra montuojami signalo stiprintuvai. Skaitmeninės KTV atveju, KTV tinklą sudaro bendraašio kabelio linijos ir (arba) šviesolaidinio-bendraašio (angl. *Hybrid Fiber Coaxial*) kabelio linijos. Šios linijos yra jungiamos į koncentracijos taškus, kurie su KTV paslaugų teikėjo buveine yra sujungiami naudojant tam tikras duomenų perdavimo ir (arba) kitas elektroninių ryšių tinklo paslaugas. Šios linijos yra jungiamos į koncentracijos taškus, kurie su KTV paslaugų teikėjo buveine yra sujungiami naudojant tam tikras duomenų perdavimo ir (arba) kitas elektroninių ryšių tinklo paslaugas. Bendraašio kabelio linijos ir šviesolaidinio-bendraašio kabelio linijos yra įveriamos ryšių kabelių kanaluose. KTV tinklams steigti yra reikalinga fizinė infrastruktūra (pvz., ryšių kabelių kanalai, technologinės patalpos). Televizijos transliacijos, teikiamos MDTV tinklais, yra išspinduliuojamos į aplinką, naudojant transliacijų perdavimo priemones (pvz., antžeminius statinius, antenas, siųstuvus ir kt.). Steigiant MDTV tinklus yra naudojami radijo dažniai (kanalai). Televizijos transliacijos iš televizijos programų transliuotojo arba retransliuotojo buveinės iki MDTV tinklo stoties yra pristatomos naudojant tam tikras duomenų perdavimo paslaugas ir (arba) kitas elektroninių ryšių tinklo paslaugas.

IPTV tinklai. Transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos yra teikiamos plačiajuosčio ryšio tinklais, naudojant interneto protokolo technologiją. Teikiant transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas, vaizdas ir garsas verčiamas skaitmeniniu signalu, kuris plačiajuosčio ryšio tinklais yra perduodamas žiūrovams. Fiksuotojo plačiajuosčio ryšio tinklą sudaro šviesolaidinės linijos, metalinės vytos poros linijos, neekranuotos vytos poros linijos ir ekranuotos vytos poros linijos, kurios yra klojamos ryšių kabelių kanaluose. Papildomai yra reikalinga aktyvi įranga, kuri televizijos programas iš televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, teikėjo buveinės paskirsto iki žiūrovų. Ryšių kabelių kanalai yra pasyvi elektroninių ryšių infrastruktūra, kurią dubliuoti ekonomiškai yra nenaudinga. IPTV transliacijos iš kito plačiajuosčio ryšio tinklais perduodamo duomenų srauto ir turinio yra išskiriamos, naudojant specialius priedėlius (angl. *Set-top Box*) arba kompiuterio ir kito įrenginio programinę įrangą. Tik mobiliojo plačiajuosčio ryšio tinklams reikalingi radijo dažniai (kanalai).

Palydovinio ryšio tinklai. Transliacijos, naudojant specialias Žemės stotis, paskirtais radijo dažniais (kanalais) yra perduodamos į geostacionarioje orbitoje skriejantį dirbtinį Žemės palydovą (palydovus). Palydovas gautas transliacijas perduoda atgal į Žemę. Palydovo paslaugų teikimo zona gali apimti daugiau nei vieną valstybę.

Internetu. Paslaugų teikėjui, norinčiam televizijos transliacijas teikti internetu, nereikia turėti ar kurti atitinkamo interneto prieigos tinklo, nes jo televizijos transliacijos gali būti perduodamos bet kurio interneto prieigos paslaugų teikėjo tinklu. Televizijos transliacijos, teikiamos internetu, yra matomos visur, kur yra plėtojami plačiajuosčio (fiksuotojo ir mobiliojo) ryšio tinklai ir jais teikiamos interneto prieigos paslaugos.

Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumo analizė

Atsižvelgiant į jau atliktą mažmeninės Televizijos transliacijų rinkos paslaugų pakeičiamumo analizę (žr. Ataskaitos 2.2 skyrių) televizijos transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumo analizę tikslinga atlikti vertinant, ar televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, teikiamos skirtingais būdais, yra pakeičiamos viena kitomis iš paklausos ir pasiūlos pusės ir tokiu būdu nustatyti, kuriais būdais teikiamos televizijos transliacijų perdavimo paslaugos gali sudaryti vieną rinką.

Atliekant pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizę, yra vertinama, ar televizijos transliacijų perdavimo paslaugų gavėjas galėtų gauti televizijos transliacijų perdavimo paslaugas iš kito televizijos transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo, nei turi dabar. Pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizės metu bus vertinama, ar 8 programų transliuotojai atsisakytų turimų televizijos transliacijų perdavimo paslaugų ir galėtų naudotis tik kitomis televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis.

3 lentelė. 8 programų paketą sudarančių programų transliuotojai, retransliuotojai bei programų ir (ar) atskirų programų platintojai internete (internete).

	Transliuotojai	Retransliuotojai	Internete
LRT Televizija	VšĮ „LIETUVOS NACIONALINIS RADIJAS IR TELEVIZIJA“	UAB „AIRNET TV“; UAB „AVVA“; UAB „Besmegeniai“; UAB „ECOFON“; UAB „Eteris“; UAB „Horda“; UAB „Ignalinos televizija“; UAB „Ilora“; UAB „Init“; UAB „Internetas Vilniuje“; UAB „Kauno interneto sistemos“; UAB „KRĖNA“; UAB „Kvartalo Tinklas“; UAB „Magnetukas“; UAB Molėtų radijas ir televizija; UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“; UAB „Patrimpas“; UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“;	AS TV Play Baltics; UAB „Bitė Lietuva“; UAB „Balticum TV“; UAB „Consilium optimum“; Telia; UAB „Definė LT“.
TV3	UAB „All Media Lithuania“	UAB „Magnetukas“; UAB Molėtų radijas ir televizija; UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“; UAB „Patrimpas“; UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“;	AS TV Play Baltics; UAB „Bitė Lietuva“; UAB „Balticum TV“; UAB „Consilium optimum“; Telia.
TV6			
TV8			
TV1			
LNK	UAB „LAISVAS IR NEPRIKLAUSOMAS KANALAS“	UAB „Progmara“; UAB „Roventa“; UAB „Socius“; UAB „SPLIUS“; Telia; UAB „Viltuva“; V. Ivančiko IĮ „Žaibas“; UAB „Zirzilė“; UAB „Balticum TV“; UAB „Consilium optimum“; UAB „Etanetas“; UAB Vilniaus radijo studija; J. Jasiulionio IĮ; UAB „Bitė Lietuva“; UAB „Cgates“; UAB „Data business“; UAB „Parabolė“; UAB „Sugardas“; Lietuvos ir Vokietijos UAB „TELEVIZIJOS KOMUNIKACIJOS“; UAB „FUNARIS“; UAB „RADIJO ELEKTRONINĖS SISTEMOS“; UAB „Marsatas“; UAB „Definė LT“.	AS TV Play Baltics; UAB „Bitė Lietuva“; UAB „Balticum TV“; UAB „Consilium optimum“; Telia.
BTV			
TV1			
Lietuvos rytas TV			

Šaltinis: LRTK⁴⁴.

Atsižvelgiant į 3 lentelėje pateiktus duomenis, 8 televizijos programų paketą vartotojams gali teikti 41 retransliuotojas ir 5 internetinės televizijos paslaugų teikėjai (programų ir (ar) atskirų programų platintojai internete).

⁴⁴ Žr. <https://www.rtk.lt/lt/tiekėjai?type=all>

4 lentelė. Paslaugų teikėjų pasiskirstymas pagal technologijas pagal teikiamas mažmeninės televizijos paslaugas.

IPTV		KTV	Kiti
UAB „AIRNET TV“; UAB „Besmegeniai“; UAB „ECOFON“; UAB „Eteris“; UAB „Init“; UAB „Internetas Vilniuje“; UAB „Kauno interneto sistemos“; UAB „KRĖNA“; UAB „Kvartalo Tinklas“; UAB „Magnetukas; UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“; UAB „Patrimpas“; UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“; UAB „Progmera“; UAB „Roventa“; UAB „Socius“; UAB „SPLIUS“, Telia; V. Ivančiko II „Žaibas“; UAB „Balticum TV“; UAB „Consilium optimum“; UAB „Cgates“; UAB „Data business“; UAB „Parabolė“; UAB „Sugardas“; Lietuvos ir Vokietijos UAB „TELEVIZIJOS KOMUNIKACIJOS“; UAB „Marsatas.		UAB „AVVA“; UAB „Besmegeniai“; UAB „ECOFON“; UAB „Eteris“; UAB „Horda“; UAB „Ignalinos televizija“; UAB „Iloras“; UAB „Init“; UAB Molėtų radijas ir televizija; UAB „Patrimpas“; UAB „Roventa“; UAB „Socius“; UAB „SPLIUS“, UAB „Viltuva“; UAB „Zirzilė“; UAB „Balticum TV“; UAB Vilniaus radijo studija; J. Jasiulionio II; UAB „Cgates“; UAB „Parabolė“; UAB „Sugardas“; Lietuvos ir Vokietijos UAB „TELEVIZIJOS KOMUNIKACIJOS“; UAB „FUNARIS“; UAB „RADIJO ELEKTRONINĖS SISTEMOS“; UAB „Marsatas“.	MDTV
			UAB „Cgates“; UAB „Balticum TV“.
			Palydovinio ryšio
			UAB „Bitė Lietuva“

Šaltinis: RRT

Iš 4 lentelėje pateiktos informacijos matyti, kad 27 programų retransliuotojai 8 televizijos programų paketą galėjo perduoti IPTV tinklu, 25 – KTV tinklu, 2 – MDTV tinklu, 1 – palydovinio ryšio tinklu. 13 programų retransliuotojų paslaugas galėjo teikti tiek KTV, tiek IPTV tinklu.

Nacionalinės aprėpties programos siunčiamos per du Telecentro siųstuvų tinklus: LRT tinklą ir ST1 (LRTC1) tinklą. Per LRT tinklą siunčiama „LRT“, o per ir ST1 (LRTC1) „TV3“, „TV6“, „TV8“, „LNK“, „BTv“, „TV1“ ir „Lietuvos rytas TV“.

UAB „TNS LT“ duomenimis 2016 m. 47,6 proc. namų ūkių žiūrėjo televizijos programas teikiamas DVB-T tinklais, o pagal 2021 m. (I pusmečio duomenis) – 35,2 proc. arba 12,4 procentinio punkto mažiau. Namų ūkių, žiūrinčių televizijos programas, teikiamas DVB-T tinklais, mažėjimo tendenciją patvirtina ir 2019 m. (I pusmečio) bei 2020 m. (I pusmečio) UAB „TNS LT“ duomenys, kurie atitinkamai sudarė 40,7 proc. ir 39,0 proc.

5 lentelė. Mokamų televizijos transliacijų paslaugų gavėjų struktūra pagal paslaugos gavimo būdus, tūkst. vnt. ir pokyčiai, proc. 2016-2021 m.

Tinklai	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	Penkių metų pokytis, %
DVB-T	39,6	31,8	0,4	0,4	0,3	-	-
MDTV	10,8	9,9	9,2	8,3	7,4	6,5	-40,1
KTV	377,4	373,1	350,2	332,2	313,0	286,1	-24,2
IPTV	206,1	229,4	258,8	283,4	304,9	311,2	51,0
Palydovinio ryšio	73,6	66,2	57,6	54,1	52,0	51,7	-29,8
Iš viso	707,5	710,4	676,2	678,4	677,6	655,5	-7,3

Šaltinis: RRT

2021 m. pabaigoje mokamų televizijos transliacijų paslaugų gavėjų skaičius buvo mažiausias per visą 2016–2021 m. laikotarpį ir siekė 655,5 tūkst. Tikėtina, kad šiam mažėjimui įtakos turi ir internetinės televizijos, pasiūlos augimas. 2021 m. pabaigoje Telia, UAB „Balticum TV“ ir UAB „Consilium optimum“ nurodė turėję 1,5 tūkst. internetinės televizijos paslaugų gavėjų. Vaizdo turinio internetinė platforma „Go3“ Baltijos šalyse turi virš 350,0 tūkst. paslaugų gavėjų, kurie naudojami internetinės televizijos ir vaizdo turinio paslaugomis.

2021 m. pabaigoje 91,1 proc. visų mokamos televizijos transliacijų paslaugų gavėjų naudojo KTV bei IPTV paslaugomis: 47,5 proc. rinkosi IPTV paslaugas, 43,7 proc. – KTV paslaugas. 72,5 proc. visų KTV paslaugų gavėjų naudojo skaitmeninės KTV paslaugomis.

2021 m. pabaigoje 89,2 proc. visų mokamos televizijos paslaugų suteikė 6 paslaugų teikėjai: *Telios* rinkos dalis sudarė 38,7 proc., UAB „Cgates“ – 18,7 proc. UAB „Init“ ir UAB „Balticum TV“ po 8,3 proc., UAB „Bitė Lietuva“ – 7,9 proc., UAB „Splus“ – 7,1 proc., kitų (35) paslaugų teikėjų rinkos dalys neviršijo 2 proc. ir bendrai sudarė 10,8 proc.

Kalbant apie televizijos transliacijų teikėjus, pastebėtina tai, kad kai kurie televizijos programų retransliuotojai televizijos programas retransliuoja keliais būdais: UAB „Cgates“ ir UAB „Balticum TV“ retransliuoja IPTV, KTV bei MDTV tinklais, UAB „Init“ ir UAB „Splus“ IPTV ir KTV tinklais. UAB „Bitė Lietuva“ retransliuoja palydovinio ryšio tinklais, *Telia* – IPTV tinklais. Pažymėtina, kad *Telia*, UAB „Bitė Lietuva“, UAB „Balticum TV“ teikė ir internetinės televizijos paslaugas.

Televizijos transliacijų teikėjai, siekdami išlaikyti savo teikiamų paslaugų patrauklumą, yra suinteresuoti, kad žiūrovai galėtų matyti populiariausias programas, t. y. 8 programų paketą, o transliuotojai, kad jų kuriamos programos būtų matomos kuo platesnei auditorijai, nes tai turi įtakos jų pajamų, gaunamų iš reklamos, dydžiui.

Atsižvelgiant į tai, kad 8 programos yra transliuojamos keliais būdais, o žiūrovai renkasi įvairius televizijos transliacijų priėmimo būdus, 8 programų transliuotojai galėtų atsisakyti turimų televizijos transliacijų perdavimo paslaugų ir naudoti kitas televizijos transliacijų perdavimo paslaugas. Televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, teikiamos DVB-T tinklais, KTV ir MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais ir internetu yra pakeičiamos iš paklausos pusės.

Vertinant transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumą pagal pasiūlą 2017 m. rinkos tyrime nustatyta, kad infrastruktūrų skirtumai yra esminis kriterijus, kodėl asmuo per trumpą laikotarpį negali pasiūlyti kitu būdu teikiamos televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, nei teikiama per jo turimą infrastruktūrą.

Paslaugų teikėjas, norėdamas teikti televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklais paslaugas, turi įsteigti DVB-T tinklą arba vietines DVB-T stotis, taip pat reikalingas ribotas išteklius – radijo dažnis (kanalas).

Radijo dažniai (kanalai) yra būtini norint steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus. 2018 m. III ketv. *Telia* nutraukė DVB-T paslaugų teikimą. 2020 m. balandžio 7 d. panaikinti *Telios* leidimai naudoti radijo dažnius DVB-T tinkluose, taigi leidimus naudoti radijo dažnius (kanalus) DVB-T tinkluose turėjo: LRT (1), Telecentras (3) (iš 3 Telecentro turimų tinklų 1 buvo visiškai užimtas, 2 – iš dalies). Radijo dažniai (kanalai) naudoti 1 DVB-T tinkle nėra paskirti. Yra galimybė į rinką ateiti naujiems transliacijų perdavimo paslaugų teikėjams. RRT turima informacija, tiriamuoju laikotarpiu Lietuvos Respublikoje veikė asmenys (pvz., *Telia*, UAB „TeleTower“, UAB „Pūkas“, UAB „Tele2“ ir t. t.), valdę anteninius bokštus ir technologines patalpas, t. y. objektus, kurių pagrindu galima sukurti televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklą.

Paslaugų teikėjas, norėdamas teikti televizijos transliacijų perdavimo KTV tinklais paslaugas, turėtų investuoti į ryšių kabelių kanalų statybą arba nuomą, nutiesti kabelinės televizijos linijas, įsigyti aktyvią ir pasyvią įrangą bei ją sumontuoti.

Televizijos transliacijas perduoti IPTV tinklais paslaugų teikėjas šiuo metu gali tiek fiksuotojo, tiek mobiliojo plačiajuosčio ryšio tinklais. Mažai tikėtina, kad paslaugų teikėjas statytų mobiliojo ryšio tinklą dėl riboto resurso – radijo dažnių (kanalų) – trūkumo. Todėl vertinama, kad paslaugų teikėjas, norėdamas teikti televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas, turės investuoti į ryšių kabelių kanalų statybą arba nuomą, nutiesti šviesolaidines arba metalinės vytytos poros linijas, įsigyti aktyvią ir pasyvią įrangą ir ją sumontuoti.

Paprastai televizijos transliacijų KTV tinklais, IPTV tinklais teikėjai yra elektroninių ryšių tinklų, kuriais televizijos transliacijos yra pateikiamos žiūrovams, steigėjai ir valdytojai, t. y. teikia televizijos transliacijų perdavimo paslaugas patys sau, kaip retransliuotojams, ir netiesiogiai teikia televizijos transliacijų perdavimo paslaugas vietinės televizijos programų transliuotojams, nacionalinės televizijos programų transliuotojams ir užsienio televizijos programų transliuotojams.

Iš 4 lentelėje pateiktos informacijos matyti, kad 13 programų retransliuotojų paslaugas teikė tiek KTV tinklu, tiek IPTV tinklu. Todėl šie transliacijų perdavimo paslaugų teikėjai jau šiuo metu valdo reikiamą infrastruktūrą leidžiančią paslaugas teikti tiek KTV tinklais, tiek IPTV tinklais.

Pažymėtina, kad operatoriai valdantys KTV tinklus su DOCSIS technologija be didelių investicijų galėtų pradėti teikti IPTV paslaugas. UAB „Bitė Lietuva“ teikianti palydovinės televizijos paslaugas, galėtų teikti televizijos transliacijų perdavimo paslaugas IPTV tinklu, nes valdo mobiliojo ryšio tinklą.

Paslaugų teikėjas, siekdamas pradėti teikti televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugas, turėtų sukurti žemės stočių ir dirbtinių Žemės palydovų infrastruktūrą arba nuomotis minėtos infrastruktūros – transliacijų perdavimo priemonių – išteklius. Nors Lietuvoje veikiantys operatoriai neturi savo dirbtinių žemės palydovų, tačiau galėtų būti naudojami kitose šalyse esantys ištekliai, t. y. žemės stočių ir dirbtinių Žemės palydovų infrastruktūros nuoma. 2021 m. pabaigoje bendrovė UAB „Starlink Lithuania“ pradėjo teikti palydovinio interneto paslaugas Lietuvoje. UAB „Starlink Lithuania“ neteikia mažmeninių televizijos transliacijų paslaugų, bet galėtų būti potencialus didmeninių palydovinio ryšio paslaugų teikėjas.

Interneto prieigos teikėjas, internetu perduodamas televizijos transliacijas, nekontroliuoja jų turinio ir dalyvauja šiame darbe tik tiek, kiek tai yra susiję su interneto prieigos paslaugų teikimu. Televizijos transliacijos gali būti perduodamos bet kurio interneto prieigos paslaugų teikėjo tinklu, o televizijos transliacijų teikėjas nekontroliuoja, kas teikia interneto prieigos paslaugas vartotojui. Papildomai paslaugų teikėjui nereikia turėti ar kurti atitinkamo interneto prieigos tinklo, nes jo televizijos transliacijos gali būti perduodamos bet kurio interneto prieigos paslaugų teikėjo tinklu. Atsižvelgiant į tai, kad nereikia investuoti į atitinkamo interneto prieigos tinklo statybą, darytina išvada, kad bet kuris televizijos transliacijų teikėjas per trumpą laiką ir nepatirdamas didelių pradinių investicijų gali pradėti teikti televizijos transliacijas internetu.

2016 m. spalį Telecentras pradėjo teikti IPTV paslaugas „Mezon TV“ LTE (ang. *Long-Term Evolution*) tinklu. 2020 m. pabaigoje Telecentras baigė sandorį, kuriuo perleido UAB „Bitė Lietuva“ interneto, duomenų perdavimo ir IPTV verslą, plėtojimą su „Mezon“ prekės ženklu. 2021 m. pabaigoje UAB „Mezon“ nutraukė IPTV paslaugų teikimą ir savo paslaugų gavėjams pasiūlė internetinės televizijos „Go3“ paslaugas.

Atsižvelgiant į pateiktą informaciją, galima teigti, kad televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, teikiamos skirtingais būdais, yra iš dalies pakeičiamos pasiūlos atžvilgiu.

Vadovaujantis atlikta televizijos transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumo analize, taip pat televizijos transliacijų paslaugų pakeičiamumo analize (Ataskaitos 2.2 skyrius) darytina išvada, kad televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, teikiamos DVB-T tinklais, KTV ir MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais ir internetu, sudaro vieną Transliacijų perdavimo paslaugų rinką.

2.4. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos geografinės aprėpties apibrėžimas

Apibrėžiant Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos geografinę teritoriją, siekiama nustatyti, kokia yra konkreti Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos geografinė teritorija. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos geografinė teritorija gali įtakoti nagrinėjamos rinkos apimtį, esamą ir potencialią konkurencinę aplinką nagrinėjamoje rinkoje.

Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 51 punkte teigiama, kad elektroninių ryšių sektoriuje geografinė atitinkamos rinkos teritorija tradiciškai nustatoma remiantis dviem kriterijais: 1) tinklo aprėpiama teritorija; 2) teisinėmis ar kitokiomis reguliavimo priemonėmis. Vadovaujantis šiais dviem kriterijais, geografinė rinkos teritorija gali būti laikoma vietine, regionine, nacionaline ar aprėpiančia kelias valstybes.

Transliacijų perdavimo paslaugos yra teikiamos tik Lietuvos Respublikos teritorijoje gyvenantiems ar reziduojantiems paslaugų gavėjams. Dėl išvardintų priežasčių Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos geografinė teritorija negali būti platesnė nei Lietuvos Respublikos teritorija. Transliacijų perdavimo paslaugų rinka taip pat gali būti ne tik nacionalinė, bet ir vietinė ar regioninė. Tam gali turėti įtakos transliacijų perdavimo paslaugų teikėjų taikomi nevienodi

konkurenciniai veiksmai, pavyzdžiui kainų diferencijavimas pagal paslaugų gavėjo veiklos vietą. Toliau yra vertinama, ar Transliacijų perdavimo paslaugų gavėjams paslaugų rinkos geografinė teritorija turėtų apimti visą Lietuvos Respublikos teritoriją ar yra skaidytina į smulkesnes geografinės teritorijas.

Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 49 punkte nurodyta, kad pradedant geografinio vieneto lygmens vertinimą, turėtų būti užtikrinta, jog: a) šie vienetai būtų tinkamo dydžio, t. y. pakankamai smulkūs, kad būtų išvengta reikšmingų konkurencijos sąlygų įvairavimo kiekviename vienetu, bet pakankamai stambūs, kad būtų galima išvengti daug išteklių reikalaujančios ir sudėtingos analizės, kuri galėtų sukelti rinkos susiskaidymą; b) iš jų būtų matyti visų atitinkamų veiklos vykdytojų tinklo struktūra; c) jų ribos tam tikrą laiką išliktų aiškios ir stabilios.

Didmeninė Transliacijų perdavimo paslaugų rinka yra vertikaliai susijusi su mažmenine Televizijos transliacijų rinka, todėl atsižvelgiant į jau atliktą mažmeninės Televizijos transliacijų rinkos geografinės aprėpties vertinimą (žr. Ataskaitos 2.2.3 skyrių) laikoma, kad Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos geografinė aprėptis yra Lietuvos Respublikos teritorija.

2.5. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos apibrėžimas

Ataskaitos 2.2 skyriuje buvo nustatyta, kad televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, teikiamos DVB-T tinklais, KTV ir MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais ir internetu, sudaro vieną Transliacijų perdavimo paslaugų rinką. Minėtos rinkos geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

Atsižvelgiant į tai, apibrėžiama **Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.**

Šiame rinkos tyrime apibrėžta Transliacijų perdavimo paslaugų rinka yra platesnė nei buvo apibrėžtos 2017 m. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime:

1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija;

2. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Telia Lietuva, AB, rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

Todėl yra laikytina, kad 2017 m. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime apibrėžtos rinkos patenka į šią tyrime apibrėžtos rinkos apimtį.

2.6. Trijų kriterijų testas

Antrajame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo procedūros etape yra vertinama, ar konkurencija apibrėžtose rinkose yra veiksminga ir, jeigu konkurencija nėra veiksminga, yra įvardijami didelę įtaką atitinkamose rinkose turintys ūkio subjektai. Įstatymo 3 straipsnio 81 dalyje nurodyta, kad „*Veiksminga konkurencija – situacija atitinkamoje elektroninių ryšių rinkoje, kai nėra didelę įtaką toje rinkoje turinčių ūkio subjektų.*“ Įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad „*Ūkio subjektas laikomas turinčiu didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, jeigu jis vienas ar kartu su kitais ūkio subjektais užima padėtį, prilygintą dominuojančiai, tai yra tokią ekonominės galios padėtį, kuri suteikia jam galią elgtis pakankamai nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir galiausiai vartotojų.*“

Transliacijų perdavimo paslaugų rinka 2020 m. rekomendacijos priede nėra nurodyta. Todėl, vadovaujantis 2020 m. rekomendacijos preambulės 22 konstatuojamąja dalimi, RRT „<...> turėtų analizuoti rinkas, kurios nėra įtrauktos į šią rekomendaciją, bet yra reguliuojamos jų jurisdikcijai priklausančioje teritorijoje remiantis ankstesnėmis rinkos analizėmis, arba kitas rinkas, jei jos turi pakankamą pagrindą manyti, kad trijų kriterijų testas yra tenkinamas. Taigi nacionalinės reguliavimo institucijos taip pat gali apibrėžti kitas atitinkamas produktų ir paslaugų rinkas, kurios

nėra išvardytos šioje rekomendacijoje, jeigu jos gali įrodyti, kad jų nacionalinėmis aplinkybėmis rinkos atitinka trijų kriterijų testą.“

Pagal 2020 m. rekomendacijos preambulės 18 konstatuojamąją dalį, „<...> Jeigu netenkinamas bet kuris iš trijų kriterijų, tai rodytų, kad rinkai neturėtų būti taikomas *ex ante* reguliavimas.“ Bent vieno iš trijų kriterijų testo netenkinimas suponuoja, kad atitinkamoje rinkoje egzistuoja sąlygos veiksmingai konkurencijai, todėl šioje rinkoje *ex ante* reguliavimas negali būti taikomas. Tuo atveju, kai atlikus trijų kriterijų testą, yra nustatoma, kad visi trys kriterijai yra tenkinami, darytina išvada, kad tokioje atitinkamoje rinkoje konkurencija nėra veiksminga ir šiai rinkai gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas.

RRT, siekdama nustatyti, ar yra būtinas reguliavimas Transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje, vadovaudamasi 2020 m. rekomendacijos preambulės 8, 13 ir 17 konstatuojamosiomis dalimis ir Trijų kriterijų taikymo gairėmis, vertins Ataskaitos 2.5 skyriuje apibrėžtą Transliacijų perdavimo paslaugų rinką pagal žemiau išvardytus tris kriterijus:

1) kliūčių, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystyti konkurencijai joje, egzistavimas.

2) rinkos charakteristika ir struktūra, kuri nelemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendencijos be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje.

3) bendrosios konkurencijos teisės nepakankamumas sumažinti ar pašalinti kliūtis, kurios trukdo pradėti veikti rinkoje ir (ar) vystyti konkurencijai joje, ir (ar) įtvirtinti veiksmingą konkurenciją atitinkamoje rinkoje, netaikant Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų.

2.6.1. Pirmasis kriterijus

Pirmasis kriterijus yra susijęs su kliūtimis, kurios trukdo pradėti veikti Transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje ir (ar) vystyti konkurencijai joje. Pagal 2020 m. rekomendacijos preambulės 8 konstatuojamąją dalį, didelės ir nuolatinės patekimo į rinką kliūtys gali būti struktūrinio, teisinio arba reguliuojamojo pobūdžio.

Teisinio arba reguliuojamo pobūdžio kliūtys

Televizijos programų transliavimo ir retransliavimo veikla Lietuvoje yra licencijuojama. LRTK išduoda transliavimo, retransliuojamo turinio licencijas, suteikiančias teisę įrengti ir eksploatuoti savo elektroninių ryšių tinklus, teisę naudoti savo elektroninių ryšių tinklus televizijos programoms transliuoti ir (ar) retransliuoti arba teisę naudotis trečiosios šalies teikiama siuntimo paslauga. Į transliuotojo arba retransliuotojo licenciją įrašomas konkretus transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas. Nors į licenciją yra įrašomas konkretus siuntėjas kituose nei įrašyto televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais teikėjo tinkluose esant laisviems ištekliams radijo dažniams (kanalams), transliuotojas arba retransliuotojas gali kreiptis į LRTK su prašymu pakeisti turimos licencijos sąlygas ir leisti pradėti naudotis kito, nei įrašyta licencijoje, siuntėjo paslaugomis. Licencijos transliavimui per antžeminę televizijos stotį ar stočių tinklą išduodamos konkurso būdu. Licencijos transliavimui kitomis technologijomis (KTV tinklu, plačiajuosčio ryšio tinklu, palydovinio ryšio tinklu) išduodamos be konkurso.

2018 m. III ketv., *Telia* nutraukė skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų teikimą. 2020 m. balandžio 7 d. panaikinti *Telios* leidimai naudoti radijo dažnius (kanalus) DVB-T tinkluose, taigi tiriamojo laikotarpio pabaigoje leidimus naudoti radijo dažnius (kanalus) DVB-T tinkluose turėjo: LRT (1), Telecentras (3) (iš 3 Telecentro turimų tinklų 1 buvo visiškai užimtas, 2 – iš dalies). Radijo dažniai (kanalai) naudoti 1 DVB-T tinkle nėra paskirti, todėl yra galimybė į rinką ateiti naujiems transliacijų perdavimo paslaugų teikėjams.

Struktūrinio pobūdžio kliūtys

Toliau tikslinga išanalizuoti, ar egzistuoja struktūriniai barjerai, trukdantys patekti į Transliacijų perdavimo rinką, kurie atsiranda dėl pradinių išlaidų ar paklausos sąlygų, sukuriančių nevienodas sąlygas esamiems ir naujiems rinkos dalyviams, ir kliūdo ar neleidžia į rinką patekti naujiems rinkos dalyviams.

Finansiniai (pradinių išlaidų) įėjimo į Transliacijų perdavimo paslaugų rinką barjerai

Analizuojant struktūrinius barjerus, trukdančius patekti į Transliacijų perdavimo paslaugų rinką dėl pradinių išlaidų, tikslinga analizuoti tokius skirtingus įėjimo į analizuojamą rinką atvejus:

1) asmuo siekia įeiti į Transliacijų perdavimo paslaugų rinką nenaudodamas kitų operatorių valdomos elektroninių ryšių infrastruktūros;

2) asmuo siekia įeiti į Transliacijų perdavimo paslaugų rinką naudodamas kitų operatorių valdomą elektroninių ryšių infrastruktūrą.

Pirmu atveju asmuo siekia įeiti į Transliacijų perdavimo paslaugų rinką, nenaudodamas kitų operatorių valdomos elektroninių ryšių infrastruktūros, o kurdamas savo tinklą. Atsižvelgiant į tai, tokiam operatoriui reikės investuoti į antžeminių statinių, technologinių patalpų statybą ir televizijos antenos, televizijos sudėjimo tiltų bei fiderinės įrangos įdiegimą juose, arba į KTV tinklą, arba į IPTV tinklą, arba į palydovus, arba interneto platformą.

Bet kuris televizijos transliacijų teikėjas, norėdamas pradėti teikti televizijos transliacijas DVB-T tinklais, turi įsteigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą ar įrengti bent vieną vietinę DVB-T stotį. DVB-T tinklo statyba ne tik reikalauja didelių finansinių investicijų, bet ir gali ilgai užtrukti, kadangi reikia suderinti prieigos prie anteninių statinių ir technologinių patalpų sąlygas su skirtingais asmenimis, atlikti statybos darbus. Atsižvelgiant į DVB-T tinklo struktūrą ir reikalingą įrangą steigti DVB-T tinklus, darytina išvada, kad DVB-T tinklui steigti ir plėsti, yra reikalingos investicijos, kurios ribos įėjimą į Transliacijų perdavimo paslaugų rinką.

KTV tinklas yra elektroninių ryšių tinklas, kurį sudaro tiek pasyvi, tiek aktyvi įranga. KTV tinklą sudaro bendraašio kabelio arba šviesolaidinio-bendraašio kabelio linijos, kurios yra klojamos ryšių kabelių kanaluose. Papildomai yra reikalinga aktyvi įranga, kuri televizijos programas iš KTV transliuotojo arba retransliuotojo buveinės paskirstytų iki žiūrovų gyvenamosios vietos. Ryšių kabelių kanalai yra pasyvi elektroninių ryšių infrastruktūra, kurią dubliuoti ekonomiškai yra nenaudinga. Atsižvelgiant į KTV tinklo struktūrą ir reikalingą įrangą steigti KTV tinklus, darytina išvada, kad KTV televizijos tinklui sukurti yra reikalingos investicijos, kurios yra neatgaunamos (angl. *Sunk Costs*), todėl investicijų, reikalingų sukurti KTV tinklą, dydis ribos įėjimą į Transliacijų perdavimo paslaugų rinką.

Plačiajuosčio ryšio tinklas yra elektroninių ryšių tinklas, kurį sudaro tiek pasyvi, tiek aktyvi įranga. Mažai tikėtina, kad televizijos transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas statytų mobiliojo ryšio tinklą dėl riboto resurso – radijo dažnių (kanalų) – trūkumo. Todėl detaliau bus nagrinėjamas fiksuotojo plačiajuosčio ryšio tinklo atvejis. Plačiajuosčio ryšio tinklą sudaro šviesolaidinės linijos, metalinės vytos poros linijos, neekranuotos vytos poros linijos ir ekranuotos vytos poros linijos, kurios yra klojamos ryšių kabelių kanaluose. Papildomai yra reikalinga aktyvi įranga, kuri televizijos programas iš IPTV transliuotojo arba retransliuotojo buveinės paskirsto iki žiūrovų. Ryšių kabelių kanalai yra pasyvi elektroninių ryšių infrastruktūra, kurią dubliuoti ekonomiškai yra nenaudinga. Atsižvelgiant į IPTV tinklo struktūrą ir reikalingą įrangą steigti IPTV tinklus, darytina išvada, kad IPTV tinklui steigti ir plėsti, yra reikalingos investicijos, kurios yra neatgaunamos (angl. *Sunk Costs*), todėl investicijų, reikalingų steigti IPTV tinklą dydis, ribos įėjimą į Transliacijų perdavimo paslaugų rinką.

Palydovinio ryšio tinklo sukūrimas, t. y. dirbtinio Žemės palydovo sukūrimo ir paleidimo į Žemės orbitą kaina reikalaujant ne tik didelių finansinių investicijų, o taip pat ir laiko sąnaudų, todėl šalies, turinčios iki 3 mln. gyventojų, atžvilgiu, tokios investicijos būtų ekonomiškai nenaudingos.

Telia į tinklo atnaujinimą bei į šviesolaidinės prieigos tinklo plėtrą 2016–2020 m. laikotarpiu investavo 131,8 mln. Eur. Tinklo sukūrimas reikalauja didelių finansinių investicijų ir per trumpą laiką operatorius negalės sukurti savo tinklo ir pradėti teikti paslaugų. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad asmuo, neturintis savo tinklo, norėdamas pradėti teikti transliacijų perdavimo paslaugas naujai sukurtu tinklu, susidurtų su dideliais įėjimo į Transliacijų perdavimo paslaugų rinką barjerais.

Antru atveju, asmuo siekiantis įeiti į Transliacijų perdavimo paslaugų rinką, gali pasinaudoti kitų operatorių teikiamomis didmeninėmis prieigos prie infrastruktūros paslaugomis. Pvz. *Telia* savo

DVB-T tinklus steigė naudodama Telecentro teikiamas duomenų perdavimo ir infrastruktūros paslaugas (arba kitaip transliacijų perdavimo priemonių paslaugas). RRT vertinimu, Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkos ir Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkose teikiamų paslaugų reguliavimas mažina kliūtis įeiti į Transliacijų perdavimo paslaugų rinką, nes šių rinkų paslaugos yra skirtos plačiajuosčio ryšio tinklų, kuriais gali būti teikiamos televizijos transliacijos, vystymui. Todėl mažės investicijų, reikalingų sukurti savo tinklą poreikis, o tuo pačiu mažės įėjimo į Transliacijų perdavimo paslaugų rinką barjerai.

Dirbtinio Žemės palydovo išteklių, kurių pagalba televizijos transliacijos iš dirbtinio Žemės palydovo galėtų būti perduotos atgal į Žemę, nuoma leidžia sumažinti transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų sukūrimui būtinas investicijas.

10 iš 16 Anketos respondentų į klausimą, ar „barjerai pradėti teikti TV transliacijų perdavimo antžeminiais tinklais paslaugas yra aukšti“ atsakė, kad „Taip“, o į klausimą, ar „įėjimo į rinką barjerai, norint tapti mokamų TV programų transliuotoju ir / ar retransliuotoju, yra aukšti?“ 9 iš 16 atsakė, kad „Taip“. Išplėtoto ryšių tinklo turėjimas suteikia paslaugų teikėjui didelius pranašumus, teikiant transliacijų perdavimo paslaugas.

Išvada:

Nors naudojimas kitų operatorių teikiamomis didmeninėmis prieigos prie infrastruktūros paslaugomis, Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkos ir Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkose teikiamomis paslaugomis gali sumažinti įėjimo į Transliacijų perdavimo paslaugų rinką barjerus, tačiau mažėjanti Transliacijų perdavimo paslaugų paklausa didina įėjimo į šią rinką barjerus, todėl konstatuotina, kad Transliacijų perdavimo paslaugų rinką iš dalies tenkina pirmąjį trijų kriterijų testo kriterijų, todėl dėl *ex ante* reguliavimo pagrindimo Transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje turi būti atliekamas antrojo trijų kriterijų testo kriterijaus vertinimas.

2.6.2. Antrasis kriterijus

Ataskaitos 2.6.1 skyriuje nustatyta, kad egzistuoja tam tikros struktūrinio pobūdžio kliūtys įeiti į Transliacijų perdavimo paslaugų rinką. Todėl atliekant trijų kriterijų testą, būtina įvertinti, ar nagrinėjama rinką pasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje, t. y. *ex ante* reguliavimą.

Trijų kriterijų taikymo gairių 3 skyriuje yra išskirti keli kriterijai, kuriais vadovaujantis tikslinga vertinti antrąjį trijų kriterijų testo kriterijų: rinkos dydis ir struktūra, kainų pokyčiai, egzistuojanti ir potenciali konkurencija.

Rinkos dydis ir struktūra

Remiantis Ataskaitos 2.3 skyriuje pateikta informacija, Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos paslaugomis, naudojamosi siekiant perduoti televizijos transliacijas televizijos žiūrovams, todėl reikia atsižvelgti į vertikalios su Transliacijų perdavimo paslaugų rinką susijusią mažmeninę rinką – Televizijos transliacijų rinką. Minėtoje mažmeninėje rinkoje dalyvauja ir tarpusavyje konkuruoja šie paslaugų teikėjai: DVB-T paslaugų teikėjai, KTV paslaugų teikėjai, IPTV paslaugų teikėjai, palydovinio ryšio paslaugų teikėjai, televizijos transliacijų internetu paslaugų teikėjai. Tiriamuoju laikotarpiu bendras televizijos paslaugų teikėjų skaičius augo, nors KTV ir DVB-T teikėjų skaičius sumažėjo. Didžiausias televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklais paslaugų teikėjas yra Telecentras. Didžiausi pokyčiai fiksuojami IPTV segmente (žr. 6 lentelę). Remiantis LRTK duomenimis, tiriamojo laikotarpio pabaigoje buvo 7 teikėjai, kurie platino televizijos programas internete.

6 lentelė. Mokamos televizijos paslaugų teikėjų skaičius pagal paslaugų teikimo būdus, vnt., 2016–2021 m. pabaigoje

	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
IPTV	16	18	20	22	26	25
KTV	30	26	25	24	26	27
Palydovinė televizija	1	1	1	1	1	1
DVB-T	3	3	3	3	2	-
Kiti (pvz., MDTV)	2	2	2	2	2	2

Šaltinis: RRT

Remiantis 2 paveikslu duomenimis, respondentų, kurie žiūri televizijos transliacijas DVB-T tinklais, dalis sumažėjo nuo 40,8 iki 37,3 proc. arba 3,5 procentinio punkto, KTV tinklu – 10,0 procentinių punktų iki 32,2 proc. Respondentų, kurie žiūri televizijos transliacijas palydoviniu tinklu ir MDTV tinklais dalis sumažėjo neženkiai, atitinkamai 1,4 procentinio punkto ir 0,4 procentinio punkto. Respondentų, kurie žiūri transliacijas internetu, dalis augo nuo 31,4 iki 41,9 proc. arba 10,5 procentinio punkto, IPTV tinklu – 8,7 procentinio punkto iki 27,6 proc.

5 Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo anketos respondentai į klausimą: „Ar, Jūsų manymu, per tiriamąjį laikotarpį (nuo 2016 m. sausio 1 d. iki 2021 m. gruodžio 31 d.) (re)transliuojant TV programas atsirado naujų paslaugų ar kitų aplinkybių, kurios galėtų daryti įtaką TV programų (re)transliavimui?“ atsakė, kad tai televizijos transliacijų, teikiamų internetu, paslaugų atsiradimas ir jų paklausos augimas.

Televizijos transliacijų, teikiamų DVB-T tinklais, populiarumo mažėjimą patvirtina ir UAB „TNS LT“ duomenys. 2016 m. 47,6 proc. namų ūkių žiūrėjo televizijos programas, teikiamas DVB-T tinklais, o pagal 2021 m. (I pusmečio duomenis)– 35,2 proc. arba 12,4 procentinio punkto mažiau. Namų ūkių, žiūrinčių televizijos programas teikiamas DVB-T tinklais, mažėjimo tendenciją patvirtina ir 2019 m. (I pusmečio) bei 2020 m. (I pusmečio) UAB „TNS LT“ duomenys, kurie atitinkamai sudarė 40,7 proc. ir 39,0 proc. Mokamos DVB-T paslaugos nebeteikiamos nuo 2021 m. (Telia televizijos transliacijų, teikiamų DVB-T tinklais, nebeteikia nuo 2018 m. IV ketv., UAB „Balticum TV“ – nuo 2021 m. I ketv.).

2021 m. pabaigoje mokamos televizijos paslaugų gavėjų skaičius buvo mažiausias per visą 2016–2021 m. laikotarpį (žr. 5 pav.) ir siekė 655,5 tūkst. Tikėtina, kad šiam mažėjimui įtakos turi ir internetinės televizijos, pasiūlos augimas. Televizijos transliacijos, teikiamos internetu, sukuria stiprų konkurencinį spaudimą televizijos transliacijoms, teikiamoms kitais būdais. Dėl televizijos transliacijų, teikiamų internetu, populiarėjimo mažėja žiūrovų, žiūrinčių televizijos transliacijas kitais būdais, skaičius. 2021 m. pabaigoje Telia, UAB „Balticum TV“ ir UAB „Consilium optimum“ nurodė turėję 1,5 tūkst. internetinės televizijos paslaugų gavėjų. Vaizdo turinio internetinė platforma „Go3“ Baltijos šalyse turi virš 350,0 tūkst. paslaugų gavėjų, kurie naudojami internetinės televizijos ir vaizdo turinio paslaugomis. Naujausiais duomenimis šis skaičius jau pasiekė 400,0 tūkst.

2021 m. pabaigoje 91,1 proc. visų mokamos televizijos transliacijų paslaugų gavėjų naudojo KTV bei IPTV tinklais teikiamomis paslaugomis: 47,5 proc. rinkosi IPTV tinklais teikiamas paslaugas, 43,7 proc. – KTV tinklais teikiamas paslaugas. 72,5 proc. visų KTV paslaugų gavėjų naudojo skaitmeninės KTV paslaugomis. 2021 m. pirmą kartą televizijos transliacijų teikiamų IPTV tinklais paslaugų gavėjų skaičius viršijo televizijos transliacijų, teikiamų KTV tinklais, paslaugų gavėjų skaičių. Analizuojant televizijos abonentinę struktūrą pagal televizijos paslaugų teikimo būdus, matyti, kad visu tiriamuoju laikotarpiu augo tik IPTV paslaugų gavėjų skaičius. Nuoseklus IPTV paslaugų paklausos didėjimas gali būti siejamas su tuo, kad galutiniai paslaugų gavėjai vis dar vertina šių paslaugų kuriamą pridėtinę vertę – šios paslaugos yra patogiai pateikiamos viename paslaugų pakete kartu su interneto prieigos paslaugomis. Taip pat tai, kad elektroninių ryšių paslaugų teikėjai nukreipia investicijas į plačiajuosčio ryšio tinklą, o ypač šviesolaidinių tinklų, vystymą. Per 2016–2021 m. laikotarpį KTV abonentinę skaičius sumažėjo 24,2 proc.

Mokamos palydovinės televizijos paslaugomis tiriamojo laikotarpio pabaigoje naudojosi 7,9 proc. visų televizijos abonentų.

2021 m. pabaigoje 89,2 proc. visų mokamos televizijos transliacijų paslaugų suteikė 6 paslaugų teikėjai: Telios rinkos dalis sudarė 38,7 proc., UAB „Cgates“ – 18,7 proc. UAB „Init“ ir UAB „Balticum TV“ po 8,3 proc., UAB „Bitė Lietuva“ – 7,9 proc., UAB „Splus“ – 7,1 proc., kitų (35) paslaugų teikėjų rinkos dalys neviršijo 2 proc. ir bendrai sudarė 10,8 proc. Pastebėtina tai, kad kai kurie televizijos programų retransliuotojai televizijos programas retransliuoja keliais būdais: UAB „Cgates“ ir UAB „Balticum TV“ retransliuoja IPTV, KTV bei MDTV tinklais, UAB „Init“ ir UAB „Splus“ IPTV ir KTV tinklais. UAB „Bitė Lietuva“ retransliuoja palydovinio ryšio tinklais, Telia – IPTV tinklais. Pažymėtina, kad Telia, UAB „Bitė Lietuva“, UAB „Balticum TV“ teikė ir internetinės televizijos paslaugas.

2021 m., palyginti su 2016 m., pajamos, gautos už televizijos paslaugų teikimą, išaugo 25,4 proc. ir siekė 84,9 mln. Eur. Tai buvo didžiausios pajamos per visą tiriamąjį laikotarpį. Televizijos pajamų augimui labiausiai įtakos turėjo pajamų, gautų už IPTV paslaugas, augimas – 2021 m., palyginti su 2016 m., šios pajamos padidėjo 108,5 proc. ir siekė 43,0 mln. Eur. Pajamos, gautos už paslaugas, teiktas kitais būdais, paaugo neženkliai arba mažėjo (žr. 7 lentelę).

7 lentelė: Pajamų, gautų už televizijos paslaugas, struktūra pagal paslaugos teikimo būdus, mln. Eur, 2016–2021 m.

Pajamos, mln. Eur	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	Penkių metų pokytis, %
DVB-T mokamos televizijos paslaugos	4,3	3,6	2,2	0,4	0,03	-	-
KTV	27,0	27,7	27,6	27,5	28,2	27,6	2,4
IPTV	20,6	24,2	25,3	32,4	40,9	43,0	108,5
Palydovinė televizija	11,4	10,8	9,6	9,1	10,1	10,3	9,9
Televizijos programų siuntimas DVB-T tinklais*	3,3	3,1	3,1	3,3	3,2	3,1	-0,1
Kitos (pvz. MDTV)	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9	-16,1
Pajamos, iš viso	67,7	70,5	68,8	73,6	83,4	84,9	25,4

*2016 – 2019 m. įtrauktos pajamos, gautos už kitas su televizijos programų siuntimu susijusias paslaugas.

Šaltinis: RRT

Ataskaitos 2.2.1 skyriuje nustatyta, kad dalis vartotojų savo gyvenamojoje vietovėje televizijos transliacijas žiūrėjo skirtingais būdais, t. y. daugiau nei vienu būdu. Atsižvelgiant į tai, galima teigti, kad vartotojai turi galimybę pasirinkti tiek televizijos transliacijų teikimo būdą, tiek teikėją, t. y. vartotojas turi derybinę galią, nes paslaugos teikėjams nusprendus padidinti kainas ar pabloginti parduodamos paslaugos savybes, vartotojai turi galimybę pasinaudoti atitinkamos rinkos siūlomų paslaugų alternatyvomis. Todėl televizijos transliacijų paslaugų, tuo pačiu ir transliacijų perdavimo paslaugų teikėjai, konkuruoja ne tik su konkrečiu būdu paslaugas teikiančiais paslaugų teikėjais, bet su visais televizijos transliacijų perdavimo paslaugas teikiančiais paslaugų teikėjais. Televizijos transliacijų perdavimo rinkoje paslaugos teikiamos skirtingais būdais ir nei vienas iš jų nesudaro daugiau nei 50 proc. rinkos. Remiantis tuo, kas išdėstyta, nė vienas iš paslaugų teikėjų nesudaro daugiau nei 50 proc. Televizijos transliacijų perdavimo rinkos dalies ir neturi galimybių elgtis nepriklausomai nuo potencialių konkurentų ar paslaugų gavėjų.

Veiksmingos konkurencijos buvimą rinkoje patvirtina ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo anketoje respondentai: „Ar, Jūsų nuomone, konkurencija teikiant mokamas mažmenines TV transliavimo paslaugas (kabelinės TV, IPTV, mikrobangų daugiakanalės TV, palydovinės TV, internetu transliuojamos TV) žiūrovams yra veiksminga?“ 11 respondentų iš 14 (atsakiusių) atsakė „TAIP“.

Analizuodama ateities perspektyvą, RRT vertina galimus pokyčius rinkoje artimiausiu 5 metų laikotarpiu nuo tiriamojo laikotarpio pabaigos (nuo 2021 m. gruodžio 31 d.). Toks terminas yra pasirinktas atsižvelgiant į tai, kad pagal Įstatymo 16 straipsnio 9 dalį, RRT privalo atlikti atitinkamos rinkos tyrimą ne rečiau kaip vieną kartą per 5 metus nuo ankstesnio galutinio sprendimo dėl šios rinkos tyrimo rezultatų priėmimo tuo atveju, jeigu atitinkama rinka anksčiau buvo tirta. Remiantis RRT Ataskaitos 2.2 skyriuje atlikta analize, galima teigti, kad mažmeninė Televizijos transliacijų rinka pasižymi charakteristikomis, dėl kurių ateinančiu 5 metų laikotarpiu į Televizijos transliacijų rinką gali ateiti nauji televizijos transliacijų perdavimo paslaugų teikėjai, galintys pasiūlyti transliacijų perdavimo DVB-T tinklais, KTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais arba internetu paslaugas. 2020 m. Rekomendacijos preambulės 6 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad „*kai mažmeninės rinkos yra veiksmingai konkurencingos be didmeninio reguliavimo, nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų padaryti išvadą, kad susijusių didmeninių rinkų reguliavimas nebereikalingas*“. Todėl galima konstatuoti, kad Transliacijų perdavimo paslaugų rinka pasižymi charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Transliacijų perdavimo paslaugų rinka netenkina antrojo trijų kriterijų testo kriterijaus.

Kadangi nustatyta, kad antrasis trijų kriterijų testo kriterijus nėra tenkinamas, trečiasis kriterijus nebus nagrinėjamas.

2.7. Ex ante reguliavimo pagrindimas

Ataskaitos 2.2 skyriuje buvo nustatyta, kad konkurencija mažmeninėje Televizijos transliacijų rinkoje yra veiksminga. Ataskaitos 2.6 skyriuje buvo nustatyta, kad Transliacijų perdavimo paslaugų rinka netenkina antrojo trijų kriterijų testo kriterijaus, nes Transliacijų perdavimo paslaugų rinka pasižymi charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją, todėl ex ante reguliavimas Transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje negali būti taikomas.

Šiame rinkos tyrime apibrėžta Transliacijų perdavimo paslaugų rinka yra platesnė nei buvo apibrėžtos 2017 m. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime:

1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija;

2. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Telia Lietuva, AB, rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

Aukščiau išvardintos 2017 m. rinkos tyrimo metu apibrėžtos rinkos yra sudėtinė Ataskaitos 2.5 skyriuje apibrėžtos Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos dalis.

Įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyta, kad antrasis rinkos tyrimo procedūros etapas yra tyrimas, ar konkurencija atitinkamoje rinkoje yra veiksminga, ir, jeigu konkurencija nėra veiksminga, didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas. Ataskaitos 2.6 skyriuje nustatyta, kad Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos charakteristikos negali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymo.

Įstatymo 16 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad RRT turi teisę atlikti ne visą rinkos tyrimo procedūrą, bet tik atskiras jos dalis, jei motyvuotai ir pagrįstai mano, kad kitas atitinkamos rinkos tyrimo procedūros dalis atlikti nėra tikslinga.

RRT, atsižvelgdama į tai, kad nustatyta, jog Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos charakteristikos negali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymo, neatlieka Įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyto antro rinkos tyrimo procedūros etapo, t. y. RRT šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime netiria, ar konkurencija Transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje yra veiksminga, ir neįvardija didelę įtaką Transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje turinčių ūkio subjektų.

RRT ir toliau seks situaciją Transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje ir, esant poreikiui, nuspręs iš naujo atlikti rinkos tyrimą. Taip pat pažymėtina, kad jei ūkio subjektai, nesusitaria dėl Įstatymo reglamentuotų visuomeninių santykių, jie turi teisę kreiptis į RRT su prašymu išnagrinėti ginčą privaloma išankstine ne teismo tvarka.

3. ĮPAREIGOJIMŲ RINKOJE NUSTATYMAS, KEITIMAS (IR) ARBA PANAIKINIMAS

Įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodyta, jog trečias rinkos tyrimo procedūros etapas yra Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų nustatymas, pakeitimas ir (arba) panaikinimas didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams.

2020 m. Rekomendacijos preambulės 6 konstatuojamojoje dalyje nurodoma, kad pagrindinis reguliavimo intervencinių priemonių tikslas – duoti naudos galutiniams naudotojams kainų, kokybės ir pasirinkimo požiūriu, užtikrinant tvarią konkurenciją mažmeniniu lygmeniu. Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 8 punkte akcentuojama, kad nacionalinės reguliavimo institucijos pagal Direktyvos 2002/21/EB⁴⁵ 8 straipsnį turi užtikrinti, kad, vykdydamos sistemoje nustatytas reguliavimo funkcijas, jos imsis visų pagrįstų priemonių, skirtų sistemoje nurodytiems reguliavimo tikslams pasiekti.

Įstatymo 17 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad jei atlikus atitinkamos rinkos tyrimą nustatoma, kad jos charakteristikos negali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymo ir (arba) joje nėra didelę įtaką turinčių ūkio subjektų, RRT Įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis nenustato Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų ūkio subjektams ir (ar) panaikina didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turėjusiems ūkio subjektams nustatytus įpareigojimus, jei tokie buvo nustatyti.

3.1. Įpareigojimų Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, rinkoje naikinimas

RRT Ataskaitos 2.3 skyriuje apibrėžė Transliacijų perdavimo paslaugų rinką. Ši rinka nėra nurodyta 2020 m. Rekomendacijos priede kaip rinka, kurioje gali būti pagrįstas *ex ante* reguliavimas arba kurios charakteristikos gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą. Siekiant įrodyti, kad Transliacijų perdavimo paslaugų rinka pasižymi tokiais charakteristikomis, kurios pateisina įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą, buvo būtina atlikti 2020 m. Rekomendacijos preambulės 7 konstatuojamojoje dalyje nurodytą trijų kriterijų testą ir įrodyti, kad visi trys testo kriterijai yra tenkinami. Ataskaitos 2.6 skyriuje nustatyta, kad Transliacijų perdavimo paslaugų rinka netenkina 2020 m. Rekomendacijos preambulės 13 konstatuojamojoje dalyje nustatyto trijų kriterijų testo antrojo kriterijaus, dėl to Transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje *ex ante* reguliavimas negali būti taikomas ir didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turėjusiems ūkio subjektams nustatyti įpareigojimai turi būti panaikinti.

RRT, atlikusi ketvirtą Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimą, apibrėžė Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Telecentro, rinką, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija, ir ūkio subjektą Telecentrą pripažino turinčiu didelę įtaką minėtoje rinkoje.

Ūkio subjektą Telecentrą sudaro Telecentras, kurio 100 proc. akcijų, nuosavybės teise priklausančių valstybei, patikėjimo teise valdo Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija.

2017 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. 1V-627 Telecentrui visa apimtimi palikti galioti 2014 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 1V-310 nustatyti įpareigojimai suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas, apskaitos atskyrimo įpareigojimas.

⁴⁵ 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos ([OL L 108, 2002 4 24, p. 33](#)).

Išvada:

Atsižvelgiant į tai, kad Transliacijų perdavimo paslaugų rinka nepasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą, todėl ūkio subjektui Telecentrai 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-244, 2014 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 1V-310 bei 2017 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. 1V-627 nustatyti įpareigojimai yra naikintini.

3.2. Įpareigojimų Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Telia Lietuva, AB, rinkoje ūkio subjektui Telia naikinimas

RRT, atlikusi ketvirtą Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimą, apibrėžė Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Telia Lietuva, AB, rinką, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija, ir ūkio subjektą Telia pripažino turinčiu didelę įtaką minėtoje rinkoje.

Ūkio subjektą Telia sudaro Telia ir VŠĮ „Numerio perkėlimas“.

2018 m. III ketv. Telia nutraukė skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų teikimą, o RRT direktoriaus 2020 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. (1.9E)1V-356 „Dėl leidimų naudoti radijo dažnius (kanalus) skaitmeninės antžeminės televizijos tinkluose panaikinimo Telia Lietuva, AB“ panaikinti Telia leidimai naudoti radijo dažnius (kanalus) skaitmeninės antžeminės televizijos tinkluose.

2017 m. birželio 23 d. įsakymo Nr. 1V-626 3 punktu Teliai visa apimtimi palikti galioti 2014 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 1V-311 nustatyti įpareigojimai suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas, apskaitos atskyrimo įpareigojimas. Nors Telia, kaip juridinis asmuo, ir toliau veikia, tačiau, atsižvelgiant į RRT turimus elektroninių ryšių ataskaitų duomenis, Telia šio Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tiriamojo laikotarpio pabaigoje nebeteikė ir šiuo metu neteikia transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų.

Išvada:

Atsižvelgiant į tai, kad nėra Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Telia Lietuva, AB, rinkos, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija, ir nėra ir negali būti teikiamos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, vadovaujantis Įstatymo 17 straipsnio 7 dalimi ūkio subjektui Telia 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-246, 2014 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 1V-311 bei 2017 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. 1V-626 nustatyti įpareigojimai yra naikintini.

4. PRIEDAI

*Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo ataskaitos
1 priedas*

Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo anketos gavėjų sąrašas

Eil. Nr.	Pavadinimas
1.	Lietuvos radijo ir televizijos centras, AB
2.	UAB „All Media Lithuania“
3.	UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“
4.	VšĮ "LIETUVOS NACIONALINIS RADIJAS IR TELEVIZIJA"
5.	UAB "Lietuvos ryto" televizija
6.	UAB „DELFI“
7.	VšĮ Alytaus regioninė televizija
8.	UAB „Bridge media“
9.	UAB „Ilorā“
10.	VšĮ Marijampolės televizija
11.	UAB „Pūkas“
12.	VšĮ Regioninė televizija „Aidas“
13.	UAB „Roventa“
14.	UAB „Šiaulių apskrities televizija“
15.	UAB „TV7“
16.	Telia Lietuva, AB

*Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams
teikti, rinkos tyrimo ataskaitos
2 priedas*

Gautų pastabų vertinimas

Vadovaujantis Įstatymo 11 straipsnio 2 ir 3 dalimis, Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo išvadų projektas nuo 2023 m. sausio 20 d. iki 2023 m. kovo 21 d. buvo pateiktas suinteresuotiems asmenims ir Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai viešam konsultavimuisi, kuriam pasibaigus, vadovaujantis Įstatymo 16 straipsnio 12 dalimi, pateiktas Europos Komisijai, Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucijai ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių nacionalinėms reguliavimo institucijoms.

2023 m. balandžio 28 d. raštu Nr. C(2023) 3022 final Europos Komisija informavo, kad pritaria Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos reguliavimo panaikinimui, pastebėdama, kad, pagal Direktyvos 2002/77/EB 2 straipsnio 1 dalį, valstybės narės neteikia ir toliau netaiko galiojančių išskirtinių arba specialiųjų teisių steigti ir (arba) teikti elektroninių ryšių tinklus arba teikti viešai prieinamas elektroninių ryšių paslaugas. RRT pažymi, kad tik ankstesniuose rinkos tyrimuose buvo nustatyta, jog skirtingų televizijos platformų pakeičiamumo nėra ir apibrėžta atskira televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, teikiamų DVB-T tinklais, rinka, todėl licencijų išdavimas nebėra toks svarbus veiksnys, nors licencijų išdavimo tvarka nepasikeitė.

Toliau lentelėje pateikiamos apibendrintos viešo konsultavimosi metu gautos pastabos ir jų vertinimas.

VIEŠO KONSULTAVIMOSI DĖL TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, RINKOS IR TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PRIEMONIŲ TEIKIMO PASLAUGŲ RINKOS TYRIMŲ METU GAUTOS PASTABOS

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – RRT) komentarai
1.	AB Lietuvos radijo ir televizijos centras (toliau – Telecentras)	Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos (toliau – Rinka1) ir Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkos (toliau – Rinka2) tyrimų ataskaitoms ir susijusių RRT tarybos nutarimų projektams pritarė ir pastabų neturėjo.	-
2.	Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba	Rinkos1 ir Rinkos2 tyrimų ataskaitoms ir susijusių RRT tarybos nutarimų projektams pritarė ir pastabų neturėjo.	-
3.	UAB “LAISVAS IR NEPRIKLAUSOMAS KANALAS” (toliau – LNK)	Kėlė klausimus, kodėl 2017 m. Rinkos1 tyrimo ataskaitoje teisingai įvertintas reikšmingas žiūrovų netekimas atsisakius Telecentro siuntimo paslaugų staiga tapo nebereikšmingas ir kuo pasikeitė situacija nuo paskutinio tiriamojo laikotarpio. LNK vertinimu, situacija nepasikeitė niekuo. Net atvirkščiai, Telecentrai neliko vienintelio konkurento, kuris veikė DVB-T transliacijų perdavimo rinkoje – Telia Lietuva, AB (toliau – <i>Telia</i>), o DVB-T nemokamos televizijos transliuotojų pasiekiamą žiūrovų auditoriją reikšmingai nemažėjo.	Europos Komisija dėl kintančios rinkos, t. y. augančios platformų konkurencijos, nebeįtraukė Rinkos1 į 2007 m. Rinkų rekomendaciją. Naujų platformų vystymasis buvo stebimas ir Lietuvoje, keitėsi rinkos struktūra, tiriamuoju laikotarpiu ypač augo internetinės televizijos paklausa (RRT atliktos vartotojų apklausos duomenimis išaugo 10,5 p. p. ir siekė 41,9 %). Žiūrovai visose platformose (DVB-T, KTV, MDTV, IPTV, palydovinė TV, internetu) galėjo matyti žiūrimiausius kanalus. Pažymėtina, kad dalis žiūrovų televizijos transliacijas žiūrėjo keliais būdais, tai parodo (Rinkos1 tyrimo ataskaitos 2.2.1 skyrius) žiūrėtų televizijos transliacijų pasiskirstymo pagal teikimo būdus verčių suma, kuri yra didesnė nei 100 proc. (2020 m. IV ketv. – 152,7%). 62,5% pagrindimą pateikusių Rinkos1 tyrimo anketos respondentų, į klausimą ar, jų manymu, per tiriamąjį laikotarpį (re)transliuojant TV programas atsirado naujų paslaugų ar kitų aplinkybių, kurios galėtų daryti įtaką TV programų (re)transliavimui, atsakė, kad tokią įtaką gali daryti televizijos transliacijų, teikiamų internetu, paslaugų atsiradimas ir jų paklausos augimas. Pažymėtina, kad 2017 m. rinkos tyrime buvo apibrėžtos dvi atskiros Telecentro bei <i>Telia</i> rinkos, todėl šie ūkio subjektai nekonkuravo toje pačioje rinkoje. 57% atsakiusių Rinkos1 tyrimo anketos respondentų nurodė, kad Jų nuomone, mokamos mažmeninės TV transliavimo paslaugos ir nemokamos (nekomoduotos) TV transliacijos yra pakaitalai žiūrovo atžvilgiu.
4.	LNK	Nemokamos televizijos transliuotojas negali atsisakyti Telecentro, kaip vienintelio teikėjo, teikiamų transliacijų perdavimo DVB-T tinklais paslaugų, nes tai sukeltų	RRT neturi jokių indikacijų ir duomenų, kad Telecentras planuotų nutraukti televizijos transliacijų DVB-T tinklais paslaugų teikimą. Viena iš Telecentro viešai skelbiamų

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – RRT) komentarai
		neigiamas pasekmes, t. y. žiūrovų auditorija sumažėtų daugiau nei 30%. Šiuo atveju kalba eina net apie 37,3 proc. auditorijos pasiekiamumo rodiklius.	strateginių krypčių ⁴⁶ – „teikti kokybiškas TV ir Radijo programų siuntimo paslaugas ir būti strateginiu partneriu siuntimo paslaugų rinkoje“. O vienas iš strateginių tikslų – išlaikyti žiūrinčių nemokamą DVB-T televiziją namų ūkių rinkos dalį (2025 m. – 35 %). Pasiekti šio tikslo būtų neįmanoma atsisakius žiūrimiausių kanalų siuntimo. Todėl galima teigti, kad Telecentras nesuinteresuotas atsisakyti teikti televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklais paslaugų komerciniu pagrindu. Pažymėtina, kad Telecentrai nustatytų įpareigojimų buvimas savaime neužtikrina Telecentro veiklos tęstinumo. Ūkio subjektas turi teisę priimti sprendimus dėl veiklos tęstinumo.
5.	Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK)	Transliacijos DVB-T tinklais yra itin svarbios tiek vartotojams, tiek televizijos programų teikėjams, norintiems pasiekti vartotojus. RRT atliktos apklausos duomenimis 2020 m. IV ketv. televizijos transliacijas, teikiamas DVB-T tinklais, žiūrėjo 37,3 proc. vartotojų. T. y. tokios transliacijos pasiekia daugiau nei trečdalį visų Lietuvos vartotojų. Be to, daliai namų ūkių tai yra vienintelis televizijos programų gavimo būdas – pažymėtina, kad televizijos programos yra svarbus informacijos šaltinis ir vyresnio amžiaus žmonėms gali būti vienintelis.	Svarbiausias veiksnys, lemiantis vartotojų pasirinkimą žiūrėti mokamas arba nemokamas televizijos transliacijas, yra vartotojų poreikiai (Rinkos1 tyrimo ataskaitos 20 psl.). RRT atliktos apklausos duomenimis: 1) 37,3% televizijos transliacijų žiūrėta DVB-T tinklais (iš 152,7%); 2) asmenų nuo 64 m., žiūrinčių televizijos transliacijas DVB-T tinklais, dalis siekė 32 proc. ir tik 8 proc. asmenų nuo 64 m. televizijos transliacijas žiūrėjo tik DVB-T tinklais.
6.	LNK	Televizijos programų transliavimo veikla Lietuvos Respublikoje yra licencijuojama. VŠĮ „Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija“ (toliau – LRT) vykdoma radijo ir (ar) televizijos programų transliavimo veikla nėra licencijuojama. 2016 m. birželio 3 d. Telecentras kartu su LRT įdiegė naują LRT DVB-T tinklą. Per šį tinklą turi būti transliuojamos tik LRT parengtos radijo ir televizijos programos ir šį tinklą draudžiama naudoti kitai ūkinei komercinei veiklai ar kitoms radijo ir televizijos programoms retransliuoti. LRT tinklas užtikrina, kad visi Lietuvos gyventojai turėtų galimybę nemokamai matyti visas LRT transliuojamas televizijos programas. Todėl LRT, vadovaudamasi jos veiklą reglamentuojančiais įstatymais, privalo nemokamai transliuoti savo televizijos programas antžeminiu tinklu. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytinos išvados, kad (i) pakeisti siuntėjo negalima pagal išduotų transliavimo licencijų sąlygas ir, papildomai, (ii) dėl LRT specialaus teisinio statuso	LRT – valstybei nuosavybės teise priklausanti viešoji ne pelno įstaiga, veikianti pagal Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymą (toliau – VĮ) ir Lietuvos Respublikos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymą. VĮ 33 str. 5 d. numato, kad „Televizijos programų retransliuotojai, Lietuvos Respublikoje teikiantys televizijos programų retransliavimo paslaugas, taip pat kiti asmenys, teikiantys Lietuvos Respublikos vartotojams televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete paslaugas, privalo retransliuoti, platinti internete visas nekoduotas nacionalines LRT televizijos programas.“ Norint pakeisti transliacijų perdavimo paslaugų teikėją, Lietuvos radijo ir televizijos komisija (toliau – LRTK) turėtų organizuoti konkursą, kurio metu televizijos programų (re)transliuotojui būtų skirtas kitas transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas. Faktiškai tokia galimybė naudojosi „Lietuvos ryto“ televizija. RRT neturi jokių indikacijų ir duomenų, kad Telecentras planuotų nutraukti televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklais paslaugų teikimą. Pažymėtina, kad Telecentrai nustatytų įpareigojimų buvimas savaime neužtikrina Telecentro veiklos tęstinumo.

⁴⁶ Žr. [Metinis pranešimas DV ataskaita 2021 fin.pdf \(telecentras.lt\)](#)

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – RRT) komentarai
		antžeminės televizijos transliacijos žiūrovams Lietuvoje išliks bet kuriuo atveju (skirtingai nuo visų kitų tinklų ar alternatyvų). O tai suponuoja situaciją, kad antžeminės televizijos transliacijos turi specialų statusą – jomis yra matomos visuomeninio transliuotojo programos, jos bet kuriuo atveju išliks ir turės savo auditoriją, kurios automatiškai bus netenkama bet kuriam kitam nemokamos televizijos transliuotojui nutraukus transliacijas antžeminės televizijos tinklais.	
7.	LNK	Teisių į transliuojamą ir retransliuojamą turinį įsigijimo modelis turi tiesioginį poveikį ir galutinių abonentų (žiūrovų) galimybėms matyti lietuviškas nemokamas televizijos programas IPTV ir (ar) kabeliniais tinklais. Esant aptartam teisių įsigijimo mechanizmui ir egzistuojant nuolatinei alternatyvai matyti populiarias lietuviškas televizijos programas tiesiog „iškėlus anteną“, tai turi tiesioginės įtakos mokamos televizijos operatorių – retransliuotojų – kainodarai (įskaitant „paslaugų paketavimo“ strategijas ir pan.). Retransliavimui (skirtingai nei transliavimui) nereikalinga iš anksto derėtis bei sulgti dėl licencijų sąlygų tiesiogiai su turinio tiekėjais. Skirtingai nei transliavimo atveju, retransliavimui yra nustatytas privalomas kolektyvinis teisių administravimas. Visa tai lemia, kad ir kaina galutiniams vartotojams (žiūrovams) iš esmės keistųsi, jeigu staiga nemokamos televizijos transliuotojai nebūtų pasiekiami DVB-T tinklais, o pradėtų transliacijas tik šviesolaidžiu, IPTV būdu. Taigi iš esmės keistųsi ir šiai dienai egzistuojančios sąlygos, kurios lemia, kaip teigiama Rinkos1 tyrimo ataskaitoje, neva žiūrovų galimybes lengvai keisti nemokamos televizijos žiūrėjimo šaltinį arba nesureikšminti kainų (pastarosios tikrai reikšmingai kistų).	Rinkos1 apibrėžimas apima transliacijas ir retransliacijas. Abiem atvejais žiūrovas gauna tą pačią galimybę matyti televizijos programas. Retransliuotojai suinteresuoti pritraukti kuo daugiau žiūrovų, o to negalėtų įgyvendinti, jei neretransliuotų žiūrimiausių 8 kanalų. Tiriamuoju laikotarpiu ir šiuo metu žiūrimiausius 8 kanalus žiūrovai turėjo galimybę matyti visose platformose. RRT neturi jokių indikacijų ir duomenų, kad Telecentras planuotų nutraukti televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklais paslaugų teikimą. Pažymėtina, kad Telecentrai nustatytų įpareigojimų buvimas savaime neužtikrina Telecentro veiklos tęstinumo.
8.	LNK	Rinkos1 tyrimo ataskaitoje nurodoma, jog neva alternatyva antžeminiams tinklams yra ta, jog transliacijų perdavimo paslaugos, galėtų būti teikiamos ir IPTV ar kitais tinklais. Iš to galima daryti išvadą, kad nemokamos televizijos transliuotojams kaip alternatyva transliacijoms DVB-T tinklais galėtų būti neva transliacijos IPTV tinklais, kuriuos	Rinkos1 apibrėžimas apima transliacijas ir retransliacijas. Plačiajuosčio ryšio tinklą sudaro tiek fiksuotojo ryšio, tiek mobiliojo ryšio tinklai. <i>Telia</i> IPTV paslaugas teikia tiek fiksuotojo, tiek mobiliojo plačiajuosčio ryšio tinklais. Šiuo metu trys mobiliojo ryšio operatoriai visoje Lietuvoje yra išvystę mobiliojo ryšio tinklus. RRT atlikus tinklų, kuriais teikiamos universaliosios elektroninių ryšių paslaugos (toliau – UER paslaugos), padengiamumo analizę, nustatyta, kad 55 savivaldybėse UER paslaugos

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – RRT) komentarai
		valdo ir yra išvystę mokamos televizijos paslaugų teikėjai – retransliuotojai. Pastebėtina, kad Telecentras – išimtinai televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklais paslaugų teikėjas. Transliuotojui sudarius sutartį su Telecentru dėl televizijos paslaugų perdavimo DVB-T tinklais ir faktiškai pradėjus transliacijas iš karto be papildomų barjerų yra pasiekama 99,3% visų Lietuvos teritorijoje gyvenančių žiūrovų, visą kontrolę išlaikant transliuotojo rankose.	laikomos prieinamomis, kadangi savivaldybėje esančių gyvenamųjų patalpų padengimas tinklais, kuriais teikiamos prieinamos UER paslaugos, yra ne mažesnis nei 95 proc. Likusiose 5 savivaldybėse jis viršijo 91 proc. Valstybės duomenų agentūros duomenimis 2021 m. interneto prieigą turėjo 87 proc., o kompiuterius namuose turėjo 81 proc. namų ūkių. Interneto prieigos naudojimas ir kompiuterių turinčių namų ūkių skaičius didėja (2022 m. atitinkamai 88 proc. ir 80 proc.). Pažymėtina, kad UER paslaugų tyrime nevertintas padengiamumas palydovinio ryšio tinklu. Internetinė televizija (pvz., Go3) gali būti matoma visur, kur išplėtoti plačiajuosčio ryšio tinklai.
9.	LVK	Pabrėžtina, jog analizuojant palydovinio ryšio tinklą, MDTV tinklą, kabelinės televizijos tinklą ir mažmeninės rinkos sferas, jų negalima atsieti nuo mokamų kanalų retransliavimo praktikos.	Rinkos1 apibrėžimas apima transliacijas ir retransliacijas. Žiūrovo atžvilgiu gaunamas tas pats rezultatas, matomos televizijos programos. Retransliuotojai suinteresuoti pritraukti kuo daugiau žiūrovų, o to negalėtų įgyvendinti, jei neretransliuotų žiūrimiausių 8 kanalų. Tiriamuoju laikotarpiu ir šiuo metu žiūrimiausius 8 kanalus žiūrovai turėjo galimybę matyti visose platformose.
	LNK	Ketinant pradėti transliacijas IPTV tinklais būtų susiduriama su daugybe papildomų faktorių ir barjerų iki galutinio žiūrovo, kurie nepriklauso nuo transliuotojo, bet priklauso nuo derybų su IPTV tinklų valdytojais, kurie yra ir mokamos televizijos verslo savininkai. Nuo derybų priklausytų ne tik, ar televizijos programos gali būti perduodamos IPTV tinklais, tačiau ir tai, kaip ir koku būdu pasieks galutinius žiūrovus. ir ar bus konkrečios televizijos programos įtrauktos į mokamos televizijos operatoriaus sudaromus televizijos paketus. Mokamos televizijos paslaugų teikėjai suinteresuoti, platinti mokamas televizijos programas už papildomus mokesčius, taip pat (ne)norą perduoti mažiau žiūrimas nemokamas televizijos programas. Derybose LNK susiduria su sunkumais, kai tam tikri retransliuotojai nėra linkę retransliuoti, pvz., nemokamos muzikinės televizijos programos „2TV“. Todėl IPTV negali būti lygiavertė alternatyva Telecentro teikiamai televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklais paslaugoms.	2TV kanalas nepatenka į žiūrimiausių 8 kanalų sąrašą. LRTK duomenimis, 2TV kanalą šiuo metu retransliuoja 41 retransliuotojas ir 7 TV programų platintojai internete.
10.	LNK	Šiuo metu Lietuvoje yra vos keli ar net vienas subjektas (<i>Telia</i>), kuris gali pasiūlyti bent panašios (kaip Telecentro teikiamos paslaugos) apimties elektroninių ryšių tinklą, per kurį gali būti teikiamos televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos. Pažymėtina ir tai, kad Rinkos1	Rinkos1 apibrėžimas apima transliacijas ir retransliacijas. Tiriamuoju laikotarpiu žiūrimiausius 8 kanalus žiūrovai turėjo galimybę matyti ir žiūrėjo visose platformose. Šiuo metu trys mobiliojo ryšio operatoriai visoje Lietuvoje yra išvystę mobiliojo ryšio tinklus. Atlikus tinklų, kuriais teikiamos UER paslaugos, padengiamumo analizę, nustatyta, kad 55 savivaldybėse UER paslaugos laikomos prieinamomis, kadangi

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – RRT) komentarai
		tyrimo ataskaitoje remiamasi niekuo nepatikrintomis prielaidomis, kad hipotetiškai galėtų formuotis kelių IPTV tinklo valdytojų susivienijimai, arba elektroninių ryšių paslaugų teikėjai, turintys šviesolaidinių linijų tinklą, kuriuo teikiamos interneto prieigos paslaugos, galėtų per trumpą laikotarpį pradėti teikti televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas turimu šviesolaidinių linijų tinklu. Tokia paslauga šiuo metu net neteikiama, o jeigu ir būtų teikiama, tai ji yra visiškai nelygiavertė alternatyva Telecentro teikiamai televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklais paslaugai. Kaip jau minėta, nemokamos televizijos transliuotojui būti nepasiekiamam žiūrovų DVB-T tinkle, kai ten yra visi jo konkurentai, yra apskritai į nemokumą vedanti situacija. Atkreiptinas dėmesys, kad konkurencinėje kovoje dėl žiūrovų auditorijos lygiavertis ir labai stiprus konkurentas komerciniams transliuotojams taip yra ir LRT. Galiausiai vien tik su savo paties transliuojamomis programomis būti nemokamai pasiekiamam kurio nors elektroninių ryšių paslaugų teikėjo (ar jų susivienijimo) šviesolaidiniu tinklu taip pat nėra tinkama alternatyva. Apskritai galutinį žiūrovą reikėtų informuoti ir įtikinti pavienių televizijos programų (pvz., LNK grupės) ieškoti neįprastose vietose, kur pasiekiamos tik konkretaus televizijos transliuotojo programos.	savivaldybėje esančių gyvenamųjų patalpų padengimas tinklais, kuriais teikiamos prieinamos UER paslaugos, yra ne mažesnis nei 95 proc. Likusiose 5 savivaldybėse jis viršijo 91 proc. Valstybės duomenų agentūros duomenimis 2021 m. interneto prieigą turėjo 87 proc., o kompiuterius namuose turėjo 81 proc. namų ūkių. Interneto prieigos naudojimas ir kompiuterių turinčių namų ūkių skaičius didėja. Pažymėtina, kad UER paslaugų tyrime nevertintas padengiamumas palydovinio ryšio tinklu. RRT neturi jokių indikacijų ir duomenų, kad Telecentras planuotų nutraukti televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklais paslaugų teikimą. Pažymėtina, kad Telecentrai nustatytų įpareigojimų buvimas savaime neužtikrina Telecentro veiklos tęstinumo.
11.		Kritinės informacijos perdavimo prasme karo atveju Lietuvos Respublikos gyventojai yra labiausiai priklausomi nuo DVB-T tinklais perduodamų nacionalinių televizijos programų ir šios transliacijos yra esminis, visą populiaciją galintis pasiekti viešosios informacijos šaltinis. Pažymėtina, jog vis dar didelė Lietuvos Respublikos gyventojų (ypač vyresnio amžiaus) nemoka naudotis alternatyviomis nacionalinių televizijos programų transliacijų priemonėmis. Ne visose teritorijose bei gyvenvietėse yra viešosios informacijos prieigos vietos (bibliotekos, kompiuterinės), kuriose gyventojai galėtų gauti ir sekti kritinę informaciją, o namų ūkiuose televizorius išlieka vienu plačiausiai paplitusiu nemokamu informacijos vartojimo būdu. Karo atveju yra ypatingai aktualu, kad kuo daugiau nacionalinių televizijos programų būtų sklaidžiama DVB-T tinklais ir	Pagal Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 16 str. 1d., RRT atliekamo rinkos tyrimo tikslas – siekti, kad elektroninių ryšių srityje būtų užtikrinta veiksminga konkurencija, o didelę įtaką turintiems ūkio subjektams būtų užkirstas kelias piktnaudžiauti savo įtaka atitinkamoje rinkoje. Rinkos tyrimai atliekami ir atitinkamos rinkos apibrėžiamos ne ekstremalių situacijų atveju. Karo ir (ar) ekstremalių situacijų atveju galioja ypatingas režimas. VĮ 20 str. 1 d. numato, kad „Gresiančios ar susidariusios ekstremaliosios situacijos metu, paskelbus mobilizaciją, karo ar nepaprastosios padėties, kitais įstatymų nustatytais atvejais viešosios informacijos rengėjai ir (ar) sklaidėjai turi nedelsdami nemokamai skelbti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų perspėjimo pranešimus arba sudaryti galimybes valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms nemokamai perspėjimo pranešimus skelbti tiesioginiame eteryje.“ T. y. neišskiriamas nė vienas informacijos teikėjas ar technologija.

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – RRT) komentarai
		kritinė informacija apie karo įvykius ir padėtį būtų pasiekiami Lietuvos Respublikos gyventojams iš kuo daugiau šaltinių.	
12	LVK	Vartotojas, retransliavimo atvejais iš tiesų turi prieigą prie televizijos kanalų, o norėdamas žiūrėti pagrindinius kanalus jis turi susimokėti tam tikrą mokestį. Atsižvelgiant į tai, <i>de facto</i> tik DVB-T atveju iš tiesų veikia mažmeninė transliacijos rinka, vartotojui leidžianti gauti nemokamą prieigą prie transliuojamų kanalų.	Kaip matyti iš Rinkos1 tyrimo ataskaitos, svarbiausias veiksnys, lemiantis vartotojų pasirinkimą žiūrėti mokamas arba nemokamas televizijos transliacijas, yra vartotojų poreikiai: 79,3 proc. žiūrinčių nemokamas televizijos transliacijas, teigia, kad jas renkasi dėl to, jog nemokami televizijos kanalai tenkina jų poreikius, o didžioji dalis (42,5 proc.) renkasi mokamos televizijos paslaugas, nes šios turi daugiau funkcijų. Abiejose vartotojų grupėse antras pagal populiarumą atsakymas yra susijęs su transliacijų teikimo patogumu: 30,7 proc. vartotojų, žiūrinčių nemokamas televizijos transliacijas, jas renkasi dėl patogumo ir paprastumo; 31,5 proc. vartotojų, žiūrinčių mokamas televizijos transliacijas, jas žiūri, nes mokama televizija patogiai siūloma su kitomis ryšių paslaugomis. Vartotojų nurodytos priežastys rodo, kad televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, kainos ir vartotojų gaunamos pajamos yra mažiau svarbūs veiksniai vartotojui nei televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, teikėjų siūlomi televizijos programų paketai. Vartotojai šiuo metu žiūrimas televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais, rinkosi pagal siūlomas televizijos programas, o ne kainas, t. y. mokamas ar nemokamas televizijos transliacijas. Siekiant tikslumo Rinkos2 tyrimo ataskaita bus patikslinta pagal Rinkos1 ataskaitos duomenis.
	LVK	Kaina yra vienas iš esminių veiksnių, nulemiančių vartotojo pasirinkimą. Atsižvelgiant į tai, kad tik DVB-T technologija suteikia vartotojams galimybę žiūrėti kanalus nemokamai, o kaina yra vienas iš esminių veiksnių, lemiančių vartotojo pasirinkimą, pagrįstai galima teigti, kad DVB-T technologija šiuo metu neturi tinkamų pakaitalų.	
13.	LVK	Telecentras yra ūkio subjektas, kuris turi didelę įtaką televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklais priemonių teikimo paslaugų, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje ir yra vienintelis šios paslaugos teikėjas.	Rinkos2 tyrime Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinka apibrėžta kaip Televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklais, kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais ir internetu priemonių teikimo paslaugų rinka. Tai platesnė rinka, nei 2017 m. Transliacijų perdavimo priemonių rinkos tyrime buvo apibrėžta DVB-T priemonių rinka, ir šiame tyrime DVB-T priemonių rinka patenka į Televizijos priemonių rinkos apimtį. RRT turima informacija, tiriamuoju laikotarpiu Lietuvos Respublikoje veikė asmenys (pvz., <i>Telia</i> , UAB „TeleTower“, UAB „Pūkas“, UAB „Tele2“ ir t. t.), valdę anteninius bokštus ir technologines patalpas, t. y. objektus, kurių pagrindu galima sukurti televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklais priemones. Pagal RRT atliktą modeliavimą, panaudojus 57 realiai esančius, skirtingų asmenų valdomus anteninius bokštus, galima sukurti 57 televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklais priemonių vienetų, iš kurių perduodamas televizijos transliacijas būtų galima priimti 95 proc. Lietuvos Respublikos teritorijoje.

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba 121442211, Mortos g. 14, LT-03219 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, RINKOS TYRIMO REZULTATŲ
Dokumento registracijos data ir numeris	2023-05-08 Nr. TN-190
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Suderinimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Daiva Sarulienė, Geležinkelių ir pašto reguliavimo grupės patarėja, Geležinkelių ir pašto reguliavimo grupė
Sertifikatas išduotas	DAIVA RASA SARULIENĖ, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2023-05-08 15:20:26 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	–
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-B, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2021-11-11 10:49:32 – 2024-11-10 10:49:32
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Jūratė Šovienė, Tarybos pirmininkė
Sertifikatas išduotas	JŪRATĖ ŠOVIENĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2023-05-08 16:06:36 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2023-05-08 16:06:55 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2022-05-20 13:42:30 – 2027-05-19 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba, į.k.121442211 LT", sertifikatas galioja nuo 2022-10-12 08:20:51 iki 2025-10-11 08:20:51
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.71.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2023-05-08 16:17:00)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2023-05-08 16:17:00 Dokumentų valdymo sistema Avilys